This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

Digitized by Google

Friedrich Schneider, from Berlin, Prussia

London 28th of April 1840.

Z.Z. VIII. 64

Digitized by Google

K Bellarmino (R.F.R.)
(ar)

Imprimatur d.d. 1626.

cf Koecher p. 144., wo aber diese Ausgabe nicht genannt ist.

3505 cc 14

Digitized by Google

VBERIOR EXPLICATIO DOCTRINÆ CHRISTIANÆ

COMPOSITA IVSSV FEL. MEM.

CLEMENTIS PP. VIII.

A ROBERTO BELLARMINO S. R. E. CARD.

In Illyricam linguam iussu

SANCTISS. DD. N. D.

VRBANI PP. VIII.

ET EMMINENTISSIMORVM S. R. E. CARD.

Sacræ Congreg. de Propaganda Fide.

Per Ioannem Tomcum Marnauitium versa.

ROMÆ, M. DCC. VIII.
Typis Sacræ Congregat. de Propag. Fide.

Superiorum Permissu.

Digitized by Google

Reimprimatur si videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

Dominicus de Zaulis Epiſcopus Verulanus Vicegerens.

EGo *Ioannes Darſa Soc. Ieſu, iuſſu Reuerendiſs. P. F. Nicolai Rodulfij Sacri Pal. Apoſt. Mag. recognoui diligenter hanc declarationem Doctrinæ Chriſtianæ Roberti Cardinalis Bellarmini è Soc. Ieſu, à Ioanne Tomço Marnauitio, Illyrice fideliter redditam; cumq; nihil contra bonos mores, vel Catholicam fidem contineat, dignam cenſeo quæ typis mandetur. Romæ in Seminario Romano* 18. *Aprilis* 1626.

Idem Ioannes Darſa Soc. Ieſu.

Reimprimatur Fr. Ioannes Baptiſta Carus Magiſter & Socius Reuerend. P. Paulini Bernardini Sacri Apoſt. Mag. Ord. Præd.

Digitized by Google

ISTVMACENGE
OBILNIE NAVKA
KARSTYANSKOGA,

Sloxeno zapouidyu
S. O. PP. CLEMENTA VIII.
Od Prisuitloga G. Roberta Bellarmina Kardinala.
S. R. C.

Prineseno
V yazik haruatski zapouidyu
S. O. PP. VRBANA VIII.
i suete skupschine prisuitle G G. Kardinalou varhu razplodgenya, suete virre;
Tumaçengen,
Iuanna Tomka Marmauicha, Bosnyanina, Kanonika Sibenskoga, s Zagrebskoga, i Zagrebskoga; Arhixakna Stolnoga iste Crique Zagrebske,
Nauçitelya S. Bogoslouia;
Protonot. Apostolsgoga.

VRIMV, M. DCC. VIII.

Digitized by Google

VRBANO OCTAVO

VNIVERSALIS ECCLESIÆ PONT. VIGILANTISS.

Ioannes Tomcus Marnauitius Felicitatem.

NOVÆ linguarum omnium ad propagandam Fidem Typographiæ nuper vigilantissima cura tua B. F. institutæ, tanquam noualis agri primitias, Illyricana natio, hoc est primitiæ gentium, supra omnes alias per orbem terrarum, ad incognitas vsquæ, & subinde sese aperientes oras fœliciter propagata, tibi Summe Sacerdos, bono orbis, & vrbis, nate, Romanis notis, Romanæque pietatis obseruantia, offert humiliter. Dumque sperat ex vbertate eiusdem noualis, sacrosanctorum mysteriorum voluminibus, vernaculis suis notis, ad Romanæ normæ puritatem restitutis, ingenti suæ, Catholicæque Ecclesiæ vniuersæ incremento, propediem se fruituram, tibi bonorum omnium promotori, fœlices annos promoueri diutissimè, adprecaeur.

ISTV-

Digitized by Google

ISTVMACENGE

NAVKA KARSTYANSKOGA

ZA ONNIH DILLO, KOI

Vçe ditçicu, i oſtalu çelyad priproſtu; Sloxeno ponaçinu Duogouorya.

Sto gest Nauk Karstyanski, i Koisu gnegoui dili poglauiti. Glaua I.

Vçenik. i. Nauçitely.

V. OKLE razumim, dage potribno vmiti Nauk Karstyanski za shranitise, xelim da mi istumaçiſ, ſto gest oui Nauk.

N. Nauk Karstyanski gest gedno kratko stisnutge, alli skup ſuih onnih, koenas nauçi Karst gospodin naſ, za pokazati nam puut spasenya.

V. Kolikoge dilou poglauitijh, i potribnijh ouoga nauka.

N. Gesu çetiri, à tosu: Virouange, Otçenaſ, Deset zapouidih, i Sedam Sakramentou.

V. Zaſtosu çetiri, ne veche, ni magne?

N. Geresu tri kriposti poglauite, Virra, Vfange, i Miloſcha. Virouange potribue za viru, gernas vçi onno ſto imamo virouati, Otçenaſ, potribue za vfange; gernas vçi onno ſto imamo vfati. Deset zapouidih potribuyu za

Digitized by Google

miloſchu, gerenas vçe onno ſtoimamo çiniti, za vgoditi Bogu. Sakramentisu potribni, geresu orudge. koimise primayu, i vzdarxe kriposti, koe rekosmo dasu potribne za spasitise.

V. Radbih dami podadeſ koegod priliçge za razumiti bogle potribu ouih çetirih dilou Nauka Karstyanskoga.

N. Sueti Aguſtin daenam priliçge kuche. gere za vçiniti gednu kuchu, potribue stauiti paruo temegli, i potle duignuti zidi, à napokon pokrityu krouom; i za vçiniti oue stuari, potribu imamo nikoga orudya; tako za vçiniti, ù duſſi zgraddu spasenya, potribuyunam temegli virre, ziddi vfanya, krou miloſche, Orudya, koyasu prisueti Sakramenti.

Istumacenge zlamenya Krixa.
Glaua II.

V. PARVO negoli pridemo na parui dil Nauka, radbih dami dadeſ kakono gedan okussay stuarih, koese imayu virouati, protumaçiuſſimi na debelo i ù skup, otayſtua potribnia koyase vzdarxe ù virouanyu.

N. Imaſ prau, i takochu vçiniti. Imaſ dakle znati dasu dua otaystua poglauita naſſe, virre, i obbaduasu zatuorena ù onomu zlamenyu, koese zoue zlamenge suetoga krixa.

Paruo otaystuo gest gedinstuo i Troystuo Boxge.

Drugo gest vputchenge i muka spasitegleua.

V. Stoche riti gedinstuo i Troystuo Boxge?

N. Ouosu

Digitized by Google

N. Ouosu stuari prikouisoke, i malo po malo hoditichese tumaçechi ù napridku Nauka, dali za sada zadouolynoche biti nauçitise imena, i razumiti onno malo stose moxe. Gedinstuo Boxge ritiche, da osuin suih stuarih stuorenih, gest gedna stuar, koya ni imala pocala, negolige vazda billa, i vazdache bitti, i vçinilage sue ostale stuari, i vzdarxijh, i vladath, gest varhu suih nayuisya, nayplemenitia, nay lipsya, naymoguchia, gospodarica izuarsfitim naçinom suake stuari: i Ouase zoue Bog, koige gedam sam, gere nemoxe bitti negoli gedno istino boxastuo, to gest, gedna sama narau i bitge bezskonçiuim naçinom moguche, mudro, dobro y. Alli nista magne ouo Boxastuo nahodise ù trih sobstuih koyase zouu, Otac, Sin, i Duh sueti, koya tri sobstua gesu gedan sam Bog: gere imayu isto Boxastuo, i gestuo: kako za skazan, ako tri sobstua oudi dolli na zemgli, koyabise zuala Petar, Paual, i Iuan, imalibi gednu istu dussu, i gedno isto tillo, reklabise tri sobstua, gere gednobi bil Petar, drugo Paual, à treto Iuan, à nista magne bilibi gedan sam çouik, à ne tri çouici; neimayuchi tri tillesa, ni tri dusse, negoli gedno tillo, i gednu dussu. Oua stuar nige vzmoxna meu lyudi, gere bitge çouiçge malahno gest i dospito, i toga radi ne moxe biti ù veche sobstua. Dalli gestuo Boxge, i gnegouo boxastuo, bezkonçiuo gest, i radi toga moxese nayti, i nahodise isto gestuo, i isto boxastuo Otçeuo ù Sinu, i ù Duhu suetomu, Gesu da-

Digitized by Google

kle tri sobſtua, gere gedno gest Otac, drugo gest Sin, treto gesf Duh sueti, à niſta magne gest gedan sam Bog, gere imayu isto boxastuo, isto gestuo, isto moguchstuo, mudrost, dobrotu. ℣.

V. Recimi sada, ſtoche riti Vputchenge, i muka Spasitegleua?

N. Imaſ znati da drugo sobſtuo Boxaſtueno koe rekosmo dase zoue Sin, osuin suoga bitya, boxastuenoga, koe immi paruo negoli suit bi stuoren, paçe od vika, vaze put çouiçasku, i duſſu çouiçasku, to gest suu naſſu narau, u vtrobi gedne priçiste Diuice; i tako onni koi paruo biſſe samo Bog, poçe binati Bog, i çouik; i buduchi opchil s' lyudi trideset tri godiſta, vçechi puut spasenya, i çinechi mnoga çudesa, napokon puſtise stauiti na krix, i na gnemu vmri, za zadouogliti Bogu radi grihou suega suita, Alli nakon tri dni vskarsnu od smarti, na xiuot, i nakon cetardeset dneui, vzayde na Nebbo, kakochemo rechi ú istumaçenyu, Virouanya. Ouogest dakle vputchenge, i muka spaſitegleua.

V. Zaſtosu oua poglauita otayſtua virre?

N. Gere ù paruomu vzdarxise paruo poçalo, ì napokogni konac çouiçaski, ù drugomu vzdarxise gedini i moguchi çin za poznati onno paruo poçalo, i za doſtupiti na onni napokogni konac I gere viruyuchi, i iſpouidayuchi oua dua otayſtua, kaxemose razluçeni od suake himbene ſlid be Poganske, Turske, Xidouske, i Polou irske, i napokon gere ne viruyuchi, ni ispouidayuchi

ova

oua dua otaystua, itkoreſe nemoxe spasiti.

V. Kakose vzdarxe oua dua otaystua ù zlamenyu krixa?

Z. Zlamenge krixa çinise gouorechi: Vimme Otca, i Sina, i Duha suetoga, i zagedno zlameniuayuchi ſamoga ſebbe ù priliku krixa postaulyayuchi ruku desnu na çello kadase gouori: Vimme Otca; potole pod parsi, kadase gouori: Vimme Sina; napokon z' ramena liuoga na desno, kadase gouori: i Duha suetoga. Onna riç, ù imme, kaxenam gedinstuo Boxge, gerese gouori ù imme, à ne ù imena; à imenomse razumi vlaſt i oblast boxastuena, koyage gedna sama ù suih trih sobstuih. Onne riçi, Otca, Sina, i Duha suetoga, kaxunam Troystuo sobstuih. Zlamenatise prilikom krixa, kaxenam muku, i naslidouito, Vputchenge Sina Boxgega. Posegnutge od ramena liuoga na desno, à ne z' deſnoga na liuo, zlamenue, da mukom Gospodinouom prinaſſamose od stuarih minutchich, na viçgne, od griha na milost, i od smarti na xiuot.

V. Naſtose çini ouo zlāmenge krixa?

N. Paruose çini za pokazati dasmo karstyani to gest voynici vzueliçanoga Cesara naſſega Karsta, gere ouo zlamenge geſt kako gedan biligh, alli odicha koya raztaulya voynici Karstoui odasuih nepriategli suete Crique: to geſt od Pogaṅou, Xidouou, Turak, i Poluuirac. Od viſſe toga çinise ouo zlamenge, za zazuati pomoch boxaſtuenu ù suih naſih dillouangih, gere ouim zlamenge zouese

na

na pomoch prisueto Troyſtuo po muci goſpodina Spasitelya. I toga radi obiçauayu dobrí Karstyani çiniti ouo zlamenge kada vstayu iz postegle, kada izhode iz kuche, kada sidayu blagouatti kada iddu ſpauati, i na poçalo ſuake inne ſtuari na koyuſe imayu ſtauiti. Napokon çinise ouo zlamenge, za oruxatise suprotiua ſuakomu napaſtouanyu diaualskomu, gere diaual straſſise ouim zlamengem ibixi prid gnim; kakono çine zloçinci kada vgledayu zlamenge Duora opchenskoga; vechekrat ouim zlamengem suetoga krixa çouik vbighne mnoghim poghibilgem, toliko duhouinim, koliko vrimenim; kadaga çini s'virrom, vfangem milosardya Boxgega, i dostoyanſtuih Karſta Gospodina naſſega.

Iſtumaçenge Virouanya.
Gl. III.

V. SADA dohodechi na parui dil Nauka xelim nauçitise Virouange.

N. Virouange vzdarxi duanadeste dilou, koise zouu çlani: i geſtih duanadeſte, po broyu duanadeſte Apoſtolou, koisuih ſloxili, i geſu oui.

1 Viruyu ù Boga Otca ſuemoguchega, ſtuoritelya nebba i zemgle.

2 I ù Iſukarſta ſina gnegona gedinoga Goſpodina naſſega.

3 Koi bi zaçet od Duha ſuetoga, i rodgen od Marie diue.

4 Muçen pod Pontiem Pilatom, propet, martau, i pokoppan.

Sayde

Digitized by Google

5 Sayde nad pakal, treti dā vskarſnu od martuih.
6 Vzayde na Nebesa, ſidi na desnu Boga Otca ſuemogvchega.
7 Od tuda imma priti ſuditi xiuih i martuih.
8 Viruyu ù Duha ſuetoga.
9 Suetu Criquu Katoliçasku; Suetih opchinu:
10 Odpuſchenge grihou.
11 Putti vskarſenge.
12 Xiuot viçgni. Amen.

V. Iſtumaçimi parui çlan, riç po riç. Stoche riti Viruyu?

N. Ritiche: ya darxim za ſtanouito, i za prikoiſtinito, ſue onno ſtose vzdarxi ú ouih duanadeſte çlanih; à rādi ouoga razloga, gere oui nauci iſti Bog nauçil geſt ſuete Apoſtole, à Sueti Apoſtoli Criquu, à Criqua ih vçi nas A gerege neuzmoxno da Bog reçe laxizato viruyu iſtinitie oue ſtuari, negoli onne koe oçima gledam, i tiçem rukama.

V. Stoche riti ù Boga?

N. Ritiche daſmo darxani virouati ſtanouito da geſt Bog, prem daga ne vidimo tileſnimi oçima, i oui Bog geſt gedan ſam, i zato gouoriſe, ù Boga, a ne ù Bozi. I neimas izmiſlyatiſe dage Bog priliçan igednoy ſtuari tillesnoy, budchi velika, i lipa kolikoti drago: da imaſ misliti da Bog gest gedna ſtuar duhouna, koya vazda bi, i vazda bitiche. Stuorilge sue, napunyuge sue, vlada sue, znade i viddi ſuaku ſtuar: i napokon koyagodire ſtuar koyase prikaxe, oçima, alli izmiſgleuanyu, imaſ rechi, ouo ſtomise sada prikaxue nige Bog: gere Bog geſt

gedna

gedna ſtuar beskonçiuim nacinom bolya.

V. Zaſtoſe gouori, da Bog geſt Otac.

N: Gere iſtinito geſt Otac ſuoega gedinorodgenoga Sina,od kogachemo gouoriti ù drugomu çlanu. I yoſte gerege Otac ſuih dobrih, ne pò naraui,negoli po poſinouglenyu. I gêſt napokon Otac ſuih ſtuorengih, ne po naraui,ni po poſinouglenyu, negoli po ſtuorenyu,kakochemo rechi tude ù ouomu iſtomu çlanu.

V. Zaſtoſe gouori ſuemoguchi?

N. Gere ouo geſt gedno vlaſtito nazuãge Boxge, i prem da Bog imma mnoga nazuanya ſuoya vlaſtita,kakono viçgni, bezkonçiui, neizmirni i oſtala takoua; niſta magne ù ouomu miſtu nay podobnie nazuange gnegouo geſt,dage ſuemoguchi,za nekanamſe ne çini muçno virouati dage on ſtuoril nebbo,i zemlyu,od niſtare kakoſe nadodae u riçah naſlidechih, gere onomu koi moxe vçiniti ſue onno ſto hoche, i toga radi geſt ſuemoguch, igedna ſtuar nemoxemu bitti muçna.I akobimi rekal da Bog ne moxe vmriti ni ſagriffiti; i tako datiſe vidi da nemoxe ſuaku ſtuar,od gouorilbih,da mochi vmriti,i ſagriffiti,nige moguchſtuo,negoli nemoguchſtuo, kakonoſe reçe od primogucha viteza, da moxe ſuih pridobiti, à da od ikogare nemoxe bitti pridobiuen, neçiniſe kriuica gnegouu viteſtuu, gouorechiſe da nemoxe bitti pridobiuen: gere mochi bitti pridobiuen, nige yakoſt negoli mlohauſtuo.

V. Stoche riti Stuoritely?

N. Ritiche dage ſtuoril Bog ſue ſtuari ob niſtare,

i on

Digitized by Google

i on ſam moxeih ſtauiti ù niſtare. Mogu iſtinage i Angeli, i lyudi, kakono yoſte i diauli vçiniti i razçiniti nikoe ſtuari: dalijh nemogu vçiniti negoli od kogagod liſa, koe paruò nahodyaſſeſe ù bityu; nitijh mogu razçiniti, negoli ſtaniuſijh ù koyugod innu ſtuar. Kakono gedã ziduac, nemoxe vçiniti gednu kuchu od niſtare, negoli od kamenya yapna i daruya, nityu moxe razçiniti ſtaniuſiyu ù niſtare, negoli ſtaniuſiyu ù kamenya, prah, daruya, i ù takoue ſtuari. Potaput sã Bog zoueſe, i geſt Stuoritely: gere on ſam ne imma potribbu liſa ikakoua, za çiniti ſtuari.

V. Zaſtoſe gouori Stuoritely Nebba, i zemgle? nigeli Bog vçinio yoſte zraçiſche, voddu, kamenge, ſtabla, lyudi, i ſuaku innu ſtuar.

N. Nebbom i zemlyom razumiſe yoſte ſue onno ſtoge na nebbu, i na zemgli, kako koi gouori da couik imma tillo, i duſſu, razumiyoſte da imma ſue ſtuari, koeſe nahode ù tillu, kakono pruzi, karu, koſti, xille y. i ſue ſtuari koeſe nahode ù duſſi, kakono razum, hotinge, ſpomena, chuchenya iznutarnya, izuãska y. tako da nebbom razumiſe zraçiſche, gidſu ptice, i ſue ſtuari viſge, gdiſu oblaci, i zuizde, zatoſe gouori ptice nebeske, oblaci nebeski, zuizde nebeske, i napokon Angeli. Zemlyomſe razumi ſue onno ſtoge obhicheno zraçiſchem, kakono vodde morske, i riçke, koe ſtoge ù ſtranah nixgnih zemgle, i yoſche ſua xiuina, ſtabalya, kamenya, kouya, i ſuaka inna ſtuar koya ſe nahodi na zemgli, alli ù moru. Gouoriſe dakle Bog ſtuoritely nebba, i zemgle; gereſu ouo dua-

illa

dila poglauita ſuita, gedan gorgni ù komu ſtanuyu Angeli, drughi dolgni, ù komu ſtanuyu Iyudi, koyaſu duoya ſtuorenya, plemenitia ſuih inih, koim ſluxe ſua oſtala: kakono onna geſu darxana ſluxiti Bogu, koijhge vçinil od niſtare, i poſtauil ù toliko viſoko ſtange.

Iſtumaçenge drugoga çlana.

V. ISTVMACIMI ſada drughi çlan: ſtoche riti. I ù Iſukarſta, ſina gnegoua gèdinoga, Goſpodina naſſega.

N. Onni Bog ſuemoguchi, od kogaſmo gouorili ù paruomu çlanu, imma gednoga ſina iſtinoga, i narauskoga koiſe zoue Iſukarſt: i neka razumiſ kakogodi kakoge Bog rodil ouòga ſuoga ſina, vazmi priliçge zarcala. Kadase gedan ogleda ù gedno zarcalo, tudge izuadya gednu ſliku ſamogasebbe, toliko ſliçnu, dase nemose nayri razluçina igedna, gere ne ſamoge ſliçno ù obrazouanyu, da yoſte ù micanyu, gere akose çouich miççe, yoſte i ſliçgese miççe, i ouo ſliçge toliko priliçno, ne çinise s' trudom, ni s' vrimenom, ni orudgem, negoli ù gedan hip i gednim ſamim pogledom. Ouako dakle imaſ misliti da Bog gledayuchi ſamoga ſebbe okom razuma ù zarcalu ſuoega boxastua, izuede gedno ſliçge prikoſliçno ſamomu ſebbi. A gerege dal Bog ouomu ſliçyu ſue ſuoge ſuchanſtuo, i ſue ſuoge birge (ſto nemoxemo mi vçiniti ogledayuchise ù zarçalo) radi toga onno ſliçge geſt praui Sin Boxyi, prem da naſſa

tliçya

ſliçya, koya gledamo ù zarcalih niſu naſſi ſinoui. I od ouuda immas ſakupiti kako Sin Boxgi geſt Bog, kakono i Otac, i gedan iſti Bog s'Otcem, pokle imma iſto ſuchanſtuo Otçeuo. Od veche imas ſakupiti, da Sin Boxgi nige mladgi od Otca, negoli vazda bil geſt, kako vazda bil geſt Otac: gere bi porodgen çim Bog pogledda ſamoga ſebbe, à Bog vazda gledda ſamoga ſebbe. Napokon immas ſakupiti da Sin Boxgi ni bil porodgen pomochu xenskon, aliti duxinom vrimena, alliti grubotom pohotinya, alli innih neſuarſentuih: gere kakoge reçeno, bi porodgen od ſamoga Otca ſamim pogledom ſamoga ſebbe, okom priçiſtim razuma boxaſtuenoga.

V. Stoche riti da oui Sin Boxgi zoueſe Iſuskarſt?

N. Ouo imme Iſus, ritiche Spaſitely, à Karſt ſtoge gnegou pridiuak, ritiche izuarſni Pop, i kraly ſuih kragleu: gere kako rekoh tumaçechiti zlamenge krixa, Sin Boxgi vçiiniſe çouik, za doyti odkupitinas karuyu ſuoyom i priueſtinas k' xiuotu viçgnemu. I tako kadaſe vçini çouih, vaze ouo imme Spaſitelya, za pokazati da biſſe priſſal za ſpaſitinas; i bi poſtouan od Otca naznangem izuarſnoga Popa, i varhouitoga kralya. ſtoche ſue riti Karſt, i od ouogaſe mi naziuamo Karſtyani,

V. Za koi razlog kadaſe imenue Iſus, ſui odkriuayu glauu, alliſe klanyayu; ſtoſe ne çini innim imenom Boxgim?

N. Razlog geſt, gerege, ouo vlaſtito imme ſina Boxgega, à ſua oſtala imenaſu opchena, i yoſie

gere

Digitized by Google

gere ouo imme prikaxue nam kako Bog priklo nilſege za nas, vçiniuſiſe çouik; zato mi radi harnoſti klanyamoſe gnemu, i ne ſamo mi lyudi, da yoſte Angeli Nebeski, i diauli pakleni, klanyayuſe ouomu imenu, onni za lyubau, à oui ſillom, gerege Bog hotil da ſua ſtuorenya razloxna klanyayuſe gnegouu. Sinu: gereſege on priklonil radi lyubaui naſſe, deri do ſmarti krixa.

V. Zaſtoſe gouori da Iſukarſt geſt Goſpodin nas?

N. Gerenaſge ſtuoril zagedno s'Otcem, takoge Goſpodar i goſpodin nas kako Otac, i odueche, gere ſuoimi truddi, i mukom, odkupil naſge od ſuxanyſtua Diauloua, kakocheſe tudge rechi.

Tretoga Clana.

V. NASLIDVGE dami, iſtumaçis treti çlan, ſtoche riti: koi bi za çet od Duha Suetoga, rodgen od Marie Diue?

N. Tumaçiſe ù ouomu çlanu noui i çudnouati naçin Vputgenya Sina Boxgega. Znades da ſui inni lyudi rodeſe od Otca, i matere, i da mati ne oſtage diuica poklege zaçala, i porodila ſina. Hotechi dakle ſin Boxgi vçinitiſe çouik, ne hoti imati otca na zemgli, negoli ſamo Mater imenom Mariu, koya vazda bi Diua priçiſta. Gere Duh ſueti koige treto ſcbſtuo boxaſtuo, i geſt gedam Bog iſti, s'otcē, i ſa Sinom, ſuoim n oguchſtuom bezkonçiuim, napraui od priçiſte karui reçene Diuice, ù gnege vtrobi gedno

tillo

Digitized by Google

tillo diticha prisuarsenoga: i ù isto dobba stuori gednu dussu priplemenitu i sgediniyu s'tillom onoga ditichã, i sue ouo pridruxi suoemu fobstuu Sin Boxgi. I tako Isukarst Koi paruo bisse samo Bog, poçe binati çouik: i Kakono ù Kolikoe Bog imasse Otca bez Matere, tako ù Koliko çouik, ima Mater bez Otca.

V. Hotilbih Koyugod skazan alli prilięge za razumiti Kako moxe gedna diua zaçeti.

N. Otayna Boxya tribue virouati, prem dase ne razumiu: gere Bog moxe vçiniti veche onoga sto mi moxemo razumiti, i radi toga reçese ù poçalo Virouanya da Bog gest Suemoguchi. Nista magne gest gedna lipa skazan ù stuorenyu Suita. Znades da zemlya po naraui ne plodi xitto, ako paruo nige izorana, i posiana, l ako nige natopglena daxdem, i stepglena, Suncem: à nista magne ù poçalo Kada ianiknu parui put xito, zemlya ne buduchi orana ni siyana, ni natopglena, ni stepglena, i tako buduchi sa suima diuiça: po gnege naçino, samom zapouidyu Boga suemoguchega, Kriposstyu istoga Boga hipom izuede xitto. Ouako dakle vtrobba diuiçya Marijna, bez druxbe çouiçaske, samom zapouidyu Boxyom, dillom Duha suetoga izuede onno dragoçino zarnoc tilla duhouita Sina Boxgega.

V. Akoe Isukarst zaçet Duhom suetim, vidimise dase moxe riti da Duh sueti gest Otac gnegou ù Kolikoe çouik.

N. Nie tako, gere za Otac biti, nie dosta vçiniti gednu stuar; da tribueyu vçiniti od suoga vlasti-

Digitized by Google

toga ſuchanſtua: i za to gouorimo, da Zidauac nie Otac, Kuçhe, gereyu çini od Kamenya à ne od ſuoe vlaſtite putti. Duh ſueti dakle vçinilge tillo Sina Boxgega, dalligage vçinil od putti Diuice, à ne od ſuoega vlaſtitoga ſuchanſtua: i zato Sin Boxgi nie Sin Duha ſuetoga, negolie Sin Boga Otca ù Kolikoe Bog, gere od gnega imma boxaſtuo: i geſt Sin Diuice ù Kolikoe çouik, gere od gne ima put çouiçasku.

V. Zaſtoſe gouori da Duh ſueti vçini ouo dillo Vputchenya? ne priſtali K'gnemu yoſte otac i Sin?

N. Onno ſto dillue gedno ſobſtuo boxaſtueno, dilluyu skupa oſtala dua; gere imayu gedno iſto moguchſtuo, mudroſt, i dobrotu, niſtamagne dilla moguchſtua prilagayuſe Otcu, dilla mudroſti, Sinu, à dilla lyubaui Duhu ſuetomu. A gerege ouo billo dillo izuche lyubaui Boxge prema narodu çouiçaskomu; zatoſe prilaga Duhu ſuetomu.

V. Radbih Koyugod skazam za razumiti, Kako ſua tri ſobſtua boxaſtuena priſtaliſu K'Vputchenyu, à niſta magne ſam Sin vputilſe geſt.

N. Kada gedã çouik obukueſe ù halyu, i dua drugamu pomagayu obuchiſe; tadaſu tri Koi priſtayu K'obuçenyu: tako ſua tri ſobſtua boxafluena priſtalaſu za vçiniti Vputchenge ſinougleuo, dalli ſam Sin vputilſe geſt, i çouik vçinilſege.

N. Zaſtoſe nadodage ù çlanu: I rodgen od Marie Diue?

N. Gere i ù ouomu yoſle velikage nouina buduchi da Sin Boxgi izayde iz vtrobbe materine na doſpitak

Digitized by Google

ſpitak deuetoga miſeca, bez boleſti, i skode iſte matere, ne oſtauiuſi igednoga zlamena, ſuoega izaſſaſtya: Kako rauno vçini Kada vskarſnuuſi izaide iz grebba zatuorena: i Kada potole vlize i izayde iz Gizbe gdi bihu gnegoui vçenici, buduchi vazda vrata zatuorena i zatoſe gouori da Mati Goſpodina naſſega Iſukarſta, bi vazda Diua prid porodō, ù porodu i po porodu.

Iſtumaçenge çetuartoga Clana.

V. STOCHE riti onno ſto naſlidue ù çetuartomu çlanu, Muçen pod Pontiem Pilatom, propet, martan i pokoppan?

N. Qui çlan vzdarxi otayſtuo prikoriſno naſſega Odkupglenya: i ù kratko geſt, da Iſukarſt buduchi opchil na ſuitu okolo trideſet i trilita, i buduchi nauçil ſuoim priſuetim xiuglengē, i naukom, i çudeſama puut ſpaſenya: Pontia Pilata Koi biſſe vladauaç Xidouie, zapouidyu, neprauedno bi izteppen i prigouzdgen na diriuu Krixa, na koemu vmri, i bi od niçih ſuetih lyudi pokoppan.

V. Okolo ouoga otayſtua dogayaumiſe nikoya ſumgnenya, i xudim damijh razbiſtru, neka budem harnij Bogu radi toliko velika dobrotuorya, Kolikoga bogle budem razumil. Recimi dakle, akoe Iſukarſt Sin Boga ſuemoguchega, Kako nebi oſlobodgen od Otca ſuoga iz ruuk Pilatouih? paçe ako iſti Iſukarſt Bog geſt, Kako ne oſlobodi ſamoga ſebbe?

N. Iſukarſt mogaſſe, ako hotiaſſe tiſuchmi naçini oſloboditiſe iz ruuk Pilatouih: paçe vas ſuit ne biſſe vridan vçinitimu zla ikakoua akobi on

Digitized by Google

ſam ne hotil, i onoſe çisto vidi gere on znadiſſe i pridreçe ſuoim vçenikom, daga iskahu Xidoui za pogubitiga, i dagache iztepſti, porugati i napopokon vbiti: à niſta magne ne zakriſe negoli poyde ſuprotiua ſuoim nepriateglem; i Kadaga hotihu vhititi, terga ne poznauahu, on ſam reçe, da on biſſe Koga iskahu; i ù iſto vrime buduchi ſui palli na zada Kako martui on ne odayde Kako mogaſſe: negoli poçeka dokle biſe varnuli û ſe i vſtaliſe, potle puſtiſe vhititi, i vezati, i voditi Kako pitomi yanyac, Kamo hotiahu.

V. Za Koi vzrok Iſukarſt buduchi bezkriuice puſtiſe neprauedno propeti i vbiti?

N. Za mnozi razlozi, da poglauiti razlog bi, zà zadouogliti Bogu za grihe naſſe: gere immas znati da vuridgenge miriſe po doſtoyanſtuu cnoga, Koie vuridgen, à na ſuprotiua zadoulynoſt miriſe po doſtoyanſtuu onnoga Koi zadouolyuge Kako za skazan, akobi gedan ſluga dal gednu zamlatnicu Poglauniku ſcinilobiſe bezakonge prueliko po velicaſtuu Poglaunika: da akobi Poglaunik dal zamlatnicu ſluzi bilabi ſtuar male texine, po neplemenſtu ſlughe, gdi natuprotiua, ako gedan ſluga odkrie glauu prid Poglaunikō, maloſe ſcini, da ako Poglaunik odkrie glauu prid ſlugon, bude ſtuar zamirita po redu yure danomu Gere dakle parui çouik i ſgnime ſui mi bihomo vuiridili Boga Koie doſtoyanſtua bezkonçiuoga, vuridgenge vçigneno iskaſſe zadouoſynoſt bezkonçiuu: à gere ne biſſe çouika ni Angela tolika doſtoyaſtua; toga radi doyde Sin Boxgi, Koi buduchi çouik i bezkonçiuoga doſto-

Digitized by Google

ſtoyanſtua, i vazamſi put çouiçasku, ù iſtoy putti radi poſtenya Boxgega podloxiſe ſmarti Krixa, i tako vçini zadouolyno doſpitim naçinon mukom ſuoyom za grihe naſſe?

V. Koie drughi vzrok za koi Iſukarſt hotilge tarpiti tako gorku ſmart?

N. Za naucitinas skaznom ſuoyom Kripoſt vſtarpglenya, i ponixenya, i poſluha i miloſche: Koeſu çetiri Kripoſti zlamenoune ù çetirih kraih Krixi; gereſe nemoxe nayti veche vſtarpglenge negoli tarpiti gednu ſmart tako pogardgenu ni vechega ponixenya, negoliſe podloxiti Goſpodin ſue goſpode za bitti propet meu duima lupexi, ni vechi poſluh, negoli hotiti paruo vmriti negoli ne iſpuniti zaponid Otçeuu: ni vecha miloſcha; negoli ſtauiti xiuot za shraniti iſti nepriategli: i immas znati da miloſcha vecheſe Kaxe dilli negoli riçama, i veche tarpechi, negoli dilluyuchi, toga radi Iſukarſt Ki ne ſamo hotti vçinitam neizbroyna dobrotuorya, da yoſte tarpiti i vmriti za nas pokazalge da nas lyubi priuxganim naçinom.

V. Akoe Iſukarſt i Bog i çouik, Kakoſi zgora rekal, i vidiſe da Bog nemoxe tarpiti ni vmiriti; Kako dakle gouorimo, dae on tarpil, i vmarl?

N. Radi ouoga iſtoga, da Iſukarſt geſt Bog i çouik moxe zagedno tarpiti i ne tarpiti, vmriti i ne vmriti, ù Kolikoe Bog nie mogal tarpiti ni vmriti; ù Kolikoe çouik mogalge tarpiti i vmriti, i toga radi rekohti da buduchi Bog vçinilſege çouik za zadouogliti radi grihou naſſih, podnaſſayuchi muku ſmarti ù ſuoyoy putti priſuetoy

Digitized by Google

ſto nebi mogal vçiniti akobiſe ne vçinil çouik.

V. Akoe Iſukarſt zadouoglil Otcu za grihe ſuih lyudi, od Kudaſe zgadya da tolici lyndi oſudyuyuſe; i da nam tribue çiniti pokoru za grihe naſſe.

N. Iſukarſt zadouoglil geſt za grihe ſuih lyudi; dalli potribno geſt priſtauiti ouu zadouolynoſt; oſobito ouomu i onomu; ſtoſe çini virrom, i ſakramenti, i dobrimi dilli à naulaſtito pokorom, radi ouoga dakle tribue çiniti pokoru i dobra dilla, prem da Iſukarſt tarpilge i dilloual za nas; i radi toga mnoziſe oſudyuyu, alli oſtayu nepriategli Boxgi, gere alli neche imati viru, Kako Xidoui, Turci, i Poluuirici; alli neche priyati Sakramente, Kako onni Ki nechefe Karſtiti, alli iſpouiditi: alli neche vçiniti onnu pokoru Koyu mogu za grihe ſuoge, i odluçiti xiuiti podobno po zakonu Boxgemu.

V. Radbih Koyugod skazan za ouo razumiti.

N. Vazmi skazan gednoga Koibiſe mnogo trudil, i ſuoimi znogi i trudi dobilbi toliko pinezi Koliko doſtabi bilo za naplatiti duzi ſuih ouoga grada, i dabijh ſtauil u miſto opcheno nekabiſe dauali ſua Komu onomu Koibi prineſal gnegouu zapouid: oui çouih iſtinito zadouoglilbi za ſuih od ſtrane gnegoue; à niſta magne mnozi moghlibi oſtati zaduxeni, gere ne bi hotili alli za oholiu alli za linoſt, alli za ini vzrok, poyti proſiti zapouid, i poneſtiu na miſto opcheno za imati pinez.

Od Petoga Clana.

V. ZA razumiti peti çlan Koi gouori, Sayde nad pakal, treti dan vskarſnu od martuih

tuih, xudim znati sto zlamenue ù ouome imenu pakal.

N. Pakalge, i nay nixge, i nay duboçige misto Kogege na suitu, to gest: sardce zemgle, i zato sueto pismo ù mnozih mistih staulya Nebbo suprotiua paklu, Kako nay vissge misto nay nixgnemu. Dalli ù onoy dubini zemgle, gesu çetiri Kako velike yamine: gedna za osudgenih, Koyage nay dublya odasuih, i takose pristoi da oholi diauli, i lyudi gnihoui nasliднici buddu ù nay nixgnemu mistu, i nay daglemu od Raya Kolikose veche moxe nayti. V drugoy yammi koyage malo visya, stoge onne dusse Koe tarpe uuke Purgatoria. V tretoy Koiage yos visya dusesu one ditçice Koisu vmarli bez Karstenya Koe ne tarpe muke oghgnene, negoli samo vhiglinge viçgne vikouite radosti. V çetuartoy Koyage nay visya suih innhi, stahu dusse Suetih Otac i Prorokou i ostalih suetih, koi bihu vmarli pri dossastya Isukarstoua, gere prem da onne, dusse suete neimagu od çesase oçistiti, nista magne nemoghau vlisti ù slauu blaxenu, paruo negobi Isukarst smartyu suoyom otuoril vrata xiuotariçgnega. Radi ouoga stahu ù onnoy strani na visoyoy, Koiase zoue Limbo suetih Otac aliti Krilo Abramouo, gdi ne tarplyahu muku igednu, negoli vxiuahu vgodni pokoy, çekayuchi velikim radouangé dossastge Gospodinouo i tako stimo ù Vangelyu da dussa onoga suetoga prosyaka Lazara, bi ponesena od Angelou za poçinnti ù Krilo Abramouo, gdi bi vidgena od bogatoga Poxdarlika, Koi gorechi ù plamici pakle-

Digitized by Google

nimi, duignu oççi, i viddi Lazara ù mistu vello vissemu, Koi stasse ù veliku veselyu i vtissenyu vxiuayuchi plod suoega vstarpglenya.

V. V Koyu od ouih çetirih stran paklenih sayde Isukarst po smarti suoyoy?

N. Bez suake sumgne sayde ù Limbo Suetih Otac i tudgeih vçini blaxenih, i potle yoste pouedeih ù Kraglestuo Nebesko. Cinise yoste viditi od suih ostalih stran paklenih, strassechi diaule Kako dobitnik slauosluani; pritechi osudgenim Kako Sudac izuarsiti: i tissechi dusse Purgatoria Kako gnihou oduitnik, i oslobodnik. Tako dakle sayde Isukrast nad pakal Kakono obiçage Kraly Kadgoùi sayti ù tamnice, za pohoiditi, i oslobiditi Kogamue drago.

V. Ako Isukarst yure bisse martau i tillo gnegouo lexasse ù grebbu, dakle ne sayde nad pakal vas Isukarst negoli sama dussa Isukarstoua. Kakose dakle gouori da Isukrast sayde nad pakal?

N. Smart imma istinno moch za razluçiti dussu Isukarstouu od tilla gnegoua: dalli nemoxe razluçiti ni dussu ni tillo od sobstua boxastuenoga istoga Isukarsta i zato viruemo da sobstuo boxastueno Isukarstouo, s'tillom pribiua ù grebbu, i isto sobstuo, s'dussom sayde nad pakal.

V. Kakose istinuge da treti dan Gospodin vskarsnu od martuih? pokle od vecerra petka Kada Isukarst bi pokoppan, do nochi prid nedilyom, Kada vskarsnu, nisu ni dua dneua cilouitta.

N. Ne gouorimo da Isukarst vskarsnu nakon tridni cilouitti, negoli treti dan: stoge prikoistino, gerepribiua ù grebbu ù petak, Koie parui dan,

prem

preni da he cil: pribiua vas dan Subotgni, ſtoge drughi dan: i pribiua dil nedigle, ſtoge treti dan, gere dneui narauski poçmlyu od veçerra Kieo prid gnimi, Kada naſſi zuoni zuoniliſu duadeſei i çetuarto vrime, a potle zuoni paruo vrime.

V. Zaſto Iſukarſt ne vſkarſnu vdigle od ſmarti, negoli hoti çekati tri dni.

N. Gere hotiaſſe pokazati da biſſe iſtinito martau; zato hoti priſtati ù grebbu Kolikoe zadouolyno za potuarditi ouu iſtinu. Hochu yoſte da razmiſlyas da Kakono Iſukarſt xiuuchi biſſe pribiual meu lyudi, trideſt i tri, alli trideſet i çeteri godiſta, tako hoti pribiuati meu martuimi nigdi trideſet i tri, alli trideſet i çeteri vrimena, pokleihge toliko ako ſtauis skupa gedno vrime Petka, gere na duadest i treto vrime pokoppan bi, duadeſet i çetiri vrimena ſubotnya, i oſam alli deuet vrimeni Nedilgnih; gere vskarſnu Iſukarſt po polunochi, ù poçalo zore,

V. Stoche riti da Iſukarſt gouoriſe da vskarſno, à od oſtalih marthui, Kako od Lazara, i od ſinavdouice gouoriſe daſu bili vzkriſſeni?

N. Razlog geſt, gere Iſukarſt buduchi Sin Boxgi vskarsnu ſam po ſebbi, to geſt Kripoſtiyu ſuoga boxaſtua pouratiſe ſgednici duſſu s'tillom, itako poça iſtanoua xiuiti dalli inni martui nemoguſe vratiti na xiuot Kripoſtyu vlaſtitom, i radi toga gouoriſe, daſu bili vzkriſſeni od oſtalih, Kako ſui mi na dan ſuda bitichemo vzkriſſeni od Iſukarſta

V. Geli druga razluçina meu vskarſengen Iſukarſtouim, i innih koi priä gnega vratiſſeſe na xiuot.

N. Ouage razluçina, da inni vskarſnuſſe vmarli i zato

i zato opet vmrisse: dalli Isukarst vskarsnu neumarli, ni moxe veche igdare vmriti.

Istumaçenge Sestoga Clana.

V. HODIMO sada Ksestomu çlanu, Koie Vzassastya, xudim znati, Koliko vrimena pribiua Gospodin na zemgli, po vskarsnutyu, i za Koi vzrok.

N. Cetardeset dneui pribiua Kako moxes prociniti, broechi dneui Koisu od blagdana Vskarsnutya, do blagdana Vzassatya i razlog ouoga pribiuanya toliko dugouita, bi gere hotti mnozimi i razlicimi prikazangi vstanouiti otaystuo suoega prikoistimitoga Vzkarsenya: gerege ouo otaystuo nikako nay muçnie, i tkoga virue, niemu muçno virouati ostala; gere Koi vskarsnue, istinito paruo bisse martau, à tko bisse martau, paruo bisse rodgen, i tako tko virue Vskarsnutge Isukarstouo, niemu muçno virouati smart i porodgenge. I podobnim naçinom gere tillesama slaunimi ne pristoise pribiuange zemalosko, negoli Nebesko; za to tko virue Vskarsnutge Spasitegleuo, lasnoche mochi virouati gnegouo vzassastge na Nebbo.

V. Hotilbih znati vzrok, zastose gouori, da Isukarst vzayde na Nebbo, à od prisuete Matere gnegoue gouorise da bi vznesena, à ne gouorise da vzayde.

N. Vzrokge lagahan, gere Isukarst Kako bisse Bog i çouik Kripostyu vlastitem vzayde na Nebbo, Kakono Kripostyu vlastitom i vskarsnu: Dalli Matti gnegoua Koya bisse stuorenge, prem da-

meu

Digitized by Google

meu ſuima innima prikodoſtoyna, ne Kripoſtyu vlaſtitom, negoli Kripoſtyu Boxyom bi vzkriſſena i priuedena ù Kragleuſtuo Nebesko.

V. Stoche riti; Sidi na deſnu Boga Otca ſuemogutchega.

N. Ne imas izmiſlyatiſe da Otac ſtogi na liuu Sina ni magne da Otac ſtogi ù ſridi, i da imma na deſnu Sina, na liuu Duha ſuetoga tileſnim naçinom: gere tako Otaç Kako Sin Koliko ù gnihouu boxaſtuu, i Duh ſueti, ſtoge vazdi, niſe moxe riti da gedan ſtogi na deſnu alli liuu drugoga gouorechi vlaſtitim naçinom. Dalli ſtati na deſnu, ritiche ù ouomu çlanu, biuati ù gednakoy viſſini, i ſlaui, i veliçanſtuu, gere tko ſtogi polli drugoga, ne ſtogi viſge, ni nixge gnega. I za çinitinam razumiti oui naçim gouorenya, Sueto piſmo ù Piſmi 109. Koya poçigne. Reççe Goſpodin Goſpodinu moemu, gonori gednokrat, da Sin ſidi na deſnu Otca, i opeta gouori da Otac ſtogi na deſnu Sina: hotechinas çiniti razumiti, da ſtoge ù gednaku vzuiſſenyu, Kakoſmo rekli. Toliko da Iſukarſt Kada vzayde na Nebbo vzayde varhu ſuih Kolou i redou Angelskih, i Duus ſuetih, Koge ſobome vodyaſſe; i doydè do priuiſokoga priſtolya Boxgega, i oudeſe vſtani, ne vzhodechi nad Otca, ni oſtayuchi pod gnim; negoli namiſtiuſiſe za tako rechi, polli Otca, Kako gednak gnemu ù ſlaui, i veliçanſtuu.

V. Gerege Iſukarſt Bog i çouik; radbih znati, ſidili na deſnu Otca ù Koliko ſamo Bog, alli yoſte ù Koliko çouik.

N. Iſu-

Digitized by Google

N. Iſukarſt ù Koliko Bog gednakge Otcu: ù Koliku çouik magne Otca; niſta magnige gere Iſukarſt Bog i çouik, niſu dua. Iſukarſta, ni dua ſobſtua, negoli gedan Iſukarſt ſam, i gedno ſamo ſobſtuo; zatoſe gouori, da Iſukarſt Bog, çouik, ſidi na deſnu Otca Boga: i tako çouiçanſtuo Goſpodinouo, to geſt puut gnegoua, i gnegoua duſſa ſtoge na priſtolyu buxaſtuenomu na deſnu Boga Otca, ne po vlaſtitomu doſtoyanſtuu; negoli gereſu ſgedignene ſobſtuu iſtinomu i narauskomu Sina Boxgega.

V. Hotilbih Koegod priliçge za razumiti ouo.

N. Vazmi priliçge Suitte Kragleuske. Kada Kraly odiuen Suitom ſidi na ſuoemu priſtolyu Kragleuskomu, i ſuiy Poglaunici Kragleuſtua ſide nixge gnega; Suitta Kragleua ſtogi na miſtu vzuiſſeniemu, negoli ſtoge reçeni Poglaunici; gere ſtogi na iſtomu priſtolyu Kragleuu. I Ouoſe çini ne gerege Suitta gednaka doſtoyanſtua Kralyu; negoli gerege ſgedignena s'Kraglem, Kako gnegoua vlaſtita odicha. Ouako dakle puut i duſſa Iſukarſtoua ſidi varhu ſuih Kerubinou, i Serafinou, na iſtomu priſtolyu Boxgemu, ne doſtoyãſtuom naraui ſuoge; negoli gere ſgedignena z'Bogom, ne ſamo Kako odicha s'Kraglem, da velle tiſnigim naçinom, to geſt po ſgedignengem ſobſtuenim Kakoe reçeno.

Iſtumaçenge Sedmoga Clana.

V. OD tuda imma priti ſuditi xiuih i martuih. Kadache bitti ouo priſſaſtge Goſpodinouo?

N. Bittiche na skonçange ſuita, gere immas znati da

Digitized by Google

da oni suit imma imiti skonçage, i razoritise sasuima potoppom oggnenim, Koiche saxgati sue stuari na zemgli, i necke bitti veche dneui i nochi, ni xenidbe, ni targouine, ni inne stuari Koge sada vidis; toliko da na napokogni dan ouoga Suita. Koi itkore nemoxe znati kolikoe blizu alli daleko, doytiche Isukarst z'Nebba za vçinitti sud opocheni, i onna riç, od tuda imma priti, suistinas da ne virnemo ikomure koi reçe dage Isukarst, i koibinas hotil prihiniti, kakoche vçinitti Antikarst pri Konçu Suita: gere praui Isukarst neche priti iz koegod dubraue alli mista neznana, dalliche priti z'visokoga Nebba, s'tolikom slauom i veliçamstuom, da itkore neche mochi sumgniti gelli on alli ne, kako kada Sunçe iztiçe prihodi s'tolikon suitlostyu da itkore nemoxe sumgniti gelli Sunce alli ne.

V. Zasto gouorimo dache suditi xiuih i martuih? necheli biti tada sui lyudi martui, i sui vzkrisseni?

N. Za xiuih i martuih mogufe razumiti dobri Koi xiuu xiuotom duhounim milosti, i zali Koisu vmarli duhounim naçinom po grihu; dallige yoste istina dache priti Isukarst suditi xiuih i martuih Koliko ù tillu, gere ù onni dan mnoziche bitti yure martui, à mnozichese nahoditi xiui, koi prem da budu xiui ù onni napokogni dan, i niciche bitti yoste mladi, alli diçica; nista magne, sui ù gedan hip vmritiche, i tudge vskarsnutiche za platiti dug smartni.

V. Li razumilsam vechekrat, da tko vmira ù grihu smartnomu tudge ide ù pakal: à tko vmira ù milosti Boxyoy, ide tudge ù Purgatorio

torio alli ù Ray ; Kako dakle imayu biti sui sudgeni buduchi yure podan osud .

N. Na smarti suakoga çiniše Sud osobitti ône dusše Koya onadase s'tillom raadilyuge; dalli za time ù napokogni dan, vçinitichese Sud Opcheni snega Suita. I onò za veche vzrokom Paruo za slauu Boxyu , gere sáda mnozi gledayuchi tamnih ù razkossah, à dobrih ù neuolyah iddu misslechi, da Bog ne vlada dobro Suit, dalli onadachese çisto vidiri Kakoe Bog vidil i zamirił sue stuari, i Kako s'velikom praudom porlalge tamnim Koegod razkosse vrimenite , za namiritigim radi Koga gnihoua dobra dilla male vridnosti, imayuchijm datti viçgnyu muku za gnihoue grihe smartne; à na suprotiua dalge dobrim vrimenite neuogle za pedipsatijh radi Koga gnihoua griha prostnoga, alli za datignim vzrok pokorenya, imayuchijh paka obogatiti bezkonçiuim blagom slaue radi guihouih dobrih dillouangih . Drugo radi slaue Isukarstoue, gere buduchi neprauedno osudgen, i od mnozih ni poznan postouan Kako tribouasse ; razlog bisse dabi prissal gedan dan , ù Koibiga poznal vas suit i postoual po silli alli po lyubaui, Kako prauoga Kralya i Gospodina opchenoga. Treto radi slaue Suetih , neka onni Koi bihu bili na suitu proganyani, i darmani, vidilobise oda suih Kakoihge Bog proslauil. Cetuarto za smetenge oholih nepriatelyh Boxoih. Peto nekabi tillo zagedno z'dussom imalo suoy osud slaue alli muke . *Istumaçenge Osmoga Clana .*

V. OSMI çlan gouori , Viruyu ù Duha Suetoga . Stoche riti Duh Sueti ?

N. Ou-

Digitized by Google

N. Oudeſe tumaçi treto ſobſtuo priſuetoga Troyſtua: Kakono ù paruomu çlanu iſtumaçiloſege paruo, à ù oſtalih ſeſt drugo. Toliko da Duh Sueti nige Otac, ni Sin, negoli gedno treto ſobſtuo Koe izhodi od Otça i od Sina, i geſt iſtini Bog Kako Otac i Sin, paçe geſt iſtini Bog: gere imma iſto Boxaſtuo Koege ù Otçu, i ù Sinu,

V. Hotilbih Koegod priliçge ouoga,

N. Stuari boxaſtuene ne moguſe iſtumaçiti ſuarſenim naçinom priliçami ſtuarih ſtuorenih, à naulaſtito tilleſnih: niſta magne vazmi priliçge gedne loque Koyaſe toççi iz Koe rike, Kako i rika izuirra iz gednoga iztoçnika, à li geſue gedna voda; ouako dakle Otac viçgni Kakono iztoçnik izuadya Sina, Kako gednu riku: Otac i Sin, Kakono iztoçnik i rika, izuadyuyu Duha ſuetoga Kakono loquu: à niſta magne Otaç, Sin, i Duh ſueti, niſu tri Bozi negoli gedan ſam Bog.

V. Zaſtoſe zoue Duh ſueti treto ſobſtuo Troyſtua; niſuli yoſte duſi, i ſueti, ſui Angeli i ſue duſſe blaxene?

N. Za Izuarſchinu zoueſe Bog Duh ſueti, gerege viſoki Duh, i viſokim naçinom Suet, i ſtuori, telyge ſuih duhou ſtuorenih, i ſuake ſuetigne, Kakono meu lyudi mnoziſu Koiſu Otci, i ſueti, alli po dillu alli po dobroti xiuota, Kakono mnozi dobri Biskupi, Popoui, alli Redounici, i ſaſuim time ne gouoriſe Otçe ſueti, negoli Papi; gere gnemu ſamomuſe priſtoi za izuarſchinu ouo imme, buduchi on glaua ſuih innih Otaac, i imayuchi bitti nay ſuetj ſuih dobro-

tom

Digitized by Google

tom xiuota , Kakonoe ſuet po dillu , prikaxnyuchinam iſtoga Iſukarſta .

V. Ako imme Duha ſuetoga priſtoiſe Bogu za izuarſchinu ; Zaſtoſe prilaga ſamo tretomu ſobſtuu ? nieli yoſte Otac i Sin po izuarſchini duh ſueti ?

N. Tako geſt : dalli gere paruò ſobſtuo imma gedno imme vlaſtito to geſt Otaç , i drugo imma gedno imme vlaſtito, to geſt Sin , tretomu ſobſtuu oſtauiloſege imme opcheno, za razluçitiga od innih duih . I yoſte immas znati da Kadaſe gouori od tretoga ſobſtua boxaſtuenoga , dage Duh ſueti,onne dui riççi çine gedno imme ſamo Kakono Kada gedan çouik zoueſe Iuan Maria , onne dui riççi Iuan Maria gednoſu ſamo imme, prem ako inako biuayu dua imena Iuan,i Maria

V. Stoche riti da Duh ſueti piſſeſe'ù priliku Golubice , naulas varhu Iſukarſta,i blaxene Goſpoe?

N. Ne immas miſliti da Duh ſueti imma tillo alli daſe moxe viditi oçima tileſnimi : daliſe ouako piſſe za çinitinam razumiti ſtuari Koi izuadya ù lyudih . A gerge Golubica priproſta , çiſta , lyuboxelyna , i plodna ; zatoſe piſſe varhu Iſukarſta i varhu B. Goſpee : neka razumimo da Iſukarſt i B.Goſpoya biliſu pripuni ſuih miloſti i daroui Duha ſuetoga , à naulaſtito ſuete priproſtine, çiſtigne, xegle i liubaui duus, i plodenya duhounoga . Kome doſtignuſſe neizbroyni ſinoui , to geſt ſue virne i dobre Karſtyane .

V. Stochuriti da nad Apoſtoli piſſeſe Duh ſueti ù prilici yazikou oggneni ?

N. Gere Duh ſueti deſet dan po Vzaſſaſtyu Goſpodinouu ,

Digitized by Google

dinouu, ſayde varhu Apoſtolou, i napunignih, vmitgem, miloſchom i izgouarangen, nauçiuſijh gouoriti ſuima iazici: nekabi moghli pripouidati ſuetu virru po ſuemu ſuitu. za zlamen ouih çudnouatih ſtuorou, çini prikazatiſe onni yazici oggneni: gere ſuitloſt onoga ognya zlamenuge mudroſt, vruchina iſtoga, zlamenue miloſchu, prilika yazika, zlamenue izgouorange. I gere ouo bi gedno priueliko dobrotu orge, koe Bog vçini ſuetoy Criqui, toga radi barxeſe on velli Blagdan, koiſe zoue Pedeſetica, alli Blagdan Duha ſuetoga.

Iſtumaçenge Deuetoga Clana.

V. SToche riti ōno ſtoſe gouori ù deuetomu çlanu Suetu Criquu Katoliçansku Suetih opchinu?

N. Oudi poçinya drugi dil Virouanya, gere parui dil priſtogi Bogu, a drughi Criqui zaruçnici Boxyoy. I kakono ù Bogu viruemo gedno boxaſtuo, i tri ſobſtua, tako ù Criqui viruemo dage gedna ſama Criqua, à da imma tri pripoglauita dobra, parui á duſſi, koege odpuſchenge grihou; drughi ù tillu. Koeche bitti Putti Vskarſnutge, trero ù duſſi i ù tillu skupa, Koeche bitti xiuot viçigni; kakochemo viditi ù naſlidnih çlanih.

V. Iſtumaçimi riç po riç vas çlan: à paruo, ſtoche riti Criqua.

N. Ritiche ſazuange i ſakupglenge Iyudih koiſe karſte, i iſpouidayu virru i zakon Iſukarſtou pod poſluhom izuarſitoga Pape Rimskoga: i zoueſe ſazuange, gereſe ne radyamo Karſtyani kakoſe radyamo Haruati, alli Latini, alli od inne dar-

C xaue:

Digitized by Google

naue: dalismo zuani d Boga, i vlizuemo ù ouo sakupglenge po suetomu karstenyu: koege kako vrata suete Crique. /Nitye zadouolyno bitti karstenu za pribiuati ù Criqui; dalli tribue virouati i ispouidati suetu virru, i zakon Isukarstou kakonas vççe Pastiri i Pripouidauci iste Crique; i ouo nige zadouolyno, dalli yos tribue stati pod posluhom izuarsitoga Papę Rimskoga kakono Namistnika Isukarstoua, to gest poznauatiga i darxatiga za stariffinu pripoglauitu na misto Isukarstouo.

V. Akoge Criqua gedno skuplenge lyudi, kakono dakle zouemo Crique one zgrade ù kihse Misa gouori i boxastuene sluxbe?

N. Gere virni koisu praua Criqua skuplyayuse ù oue zgrade za dugouati dugouanya karstyanska; zato onne zgrade yoste zouuse Crique, naulas kadasu namignene i posuechene na sluxbu Boxyu. Alli mi ù ouomu çlanu Virouanya ne gouorimo od Crikau koeiu vçignene od kamenya i daruya; negoli od Crique xiue, sto gesu virni karsteni i posluini Namistniku Isukarstouu, kakoge reçeno.

V. Zastose gouori Criqua, à ne Crique pokle nahodese mnoghe skupscine virnih ù mnozih strannah suita?

N. Gere Criqua nige veche negoli gedna: prem da obuhityuge suih virnih koisu rastarkani po suemu suitu, i ne samo onnih koi sada xiue, dalli yoste onnih koisu bili od poçala suita, i onnih koiche bitti do skonçanya suita, i zatose gouori ne samo, gedna, dalli yoste katolicanska, sto-

che

Digitized by Google

che riti opchena, gerese prostora do suakoga mista i do suakoga vrimena.

V. Za koi razlog gouorise dage Criqua gedna sama, ako vzdarxi toliko mnoxtuo lyudi?

N. Gouorise dage sama, gere imma gednu samu glauu, koyage Isukarst à na misto gnegouo Papa Rimski i yoste gere xiue gednim istim duhom, i imma gedan isti zakon, kakono gedno kragleustuo gouorise dage gedno, gere imma gednoga sama kralya, i gedan isti zakon, prem da ù onomu kragleustuu gesu mnoghe darxaue, i mnozi gradi i mista.

V. Zastose gouori dage oua Criqua sueta: buduchi dasu mnozi lyudi tamni?

N. Gouorise dage sueta za tri razlozi: Paruo gere glaua gnege koige Isukarst, gest prisueti: kakono gedan koi imma lip obraz, gouorise dage lip çouik; prem da imma koi parst vkriuan, i koyugodi skuarnu na parsi alli na plechih. Drugo gere sui virni suetisu, po virri i po ispodanyu gere imayu gednu virru prikoistinu i boxastuenu, i ispouidayu i opche Sakramenti prisueti i gedan zakon prikoprauedni, koi ne zapouida negoli stuari dobre, i ne zabranyuge negoli zale. Treto geresu ù Criqui vazda nici istino sueti, ne samo virom i ispouidangen, dalli yoste kripostyu i obiçagi: gdi meu xidoui Turci, i Poluuirci, i takouimi narodi, koisu izuan Crique, nemoxe bitti itkore istinito suet.

V. Stoche riti Suetih opchina?

N. Ritiche da tillo Suete Crique potaputge sgedigneno, da od dobra gednoga vda dilnicisu sua

oſtala vda. Toga radi prem daſe mnozi nahode ù dalecih ſtranah, i mignih ne poznauamo; niſta magne gnihoue Miſe molitue, boxaſtuene ſluxbe i oſtala dobra dilla prudde yoſte i nami; i ne ſamoge oua opchina oudi na zemgli; dalli yoſte naſſe Miſe, molitue i dobra dilla prudde onima koiſu ù Purgatoriu, i molitiue onnih koiſu ù Rayu, prudde nami i duſſam Purgatoria.

V. Akoge ouo ouako ne tribue çiniti molituu za ikogare naulaſtito, ni çiniti gouoriti Miſe za oun alli za onnu duſſu Purgatoria, poklege ſue dobro opcheno.

N. Nige tako: gere Miſa i molitue i oſtala dobra dilla, prem da kim naçinomſu opchena ſuima, niſta magne prudde velle veche onnim za koihſe çine oſobito, negoli innim,

V. Stochemo riti od prokletih? geſuli i onni dilnici virnih alli ne?

N. Zatoſe zouu prokleti, gere ne imayu opchine Suetih; i geſu kakono grane odſiçene od ſtabla, alli kako vda odteſana ob tilla, koe niuſu dilnice dobre vlaxine koyaſe razpuſcha meu oſtale grane alli vda ſgedignena, i od ouuda moxes ſabrati kolikoſe imma ſciniti prok eſtuo; pokle ne moxe imati Boga za Otca, koi ne ima Criquu Mater.

V. Dakleſu prokleti izuan Crique, kakono Xidoui i oſtali neuirnici?

N. Tako geſt dallſge oua razluçina, da Xidoui i Turciſu izuan Crique, gere niſu vlizli vnutra ikadare ne imiuchi ſuetoga Karſtenyà. Poluuirici koiſu Karſteni, dalliſu izgubili virru ſzuaniſu, gereſu ſami po ſebbi izaſli i izbignuli vanka:

ka : i zatoih Criqua ſtiska mnozima mukami pouratitiſe na ſuetu virru : kakono kada gedna ouçica bixi od ſtada. Paſtiryu ſiluge ſtapom pouratitiſe. Dalli prokleti gere imayu karſtenge i virru, vlizliſu, i ne izhode po ſebbi, dalliſu izagnani ſillom, kakono kada Paſtir ſagle vanka gednu oucu gubauu, i puſtayu na poxdor vukom. Iſtinage da Criqua ne izgoni prokletih neka vazda pribiuayu izuanka, negoli nekaſe pokayu od gnihoua nepoſluha, i tako ponixeni budu proſiti pouratitiſe, i budu izſtanoua priati ù krilo materino, i na opchinu Sueith.

Iſtumaçenge Deſetoga Clana.

V. STOCHE riti, odpuſtenge grihou, ſtoge deſeti çlan?

N. Ouoge paruo dobro od onnih trih poglauitih koyaſe nahode ù ſuetoy Criqui radi toga tribue znati, da ſui lyudi radvayuſe griſnici, i nepriategli Boxgi, i potole reſtuchi vazda hode od zla na gore, dokle po miloſti Boxyoy ne odpuſtiſe gnima grih, i ne vçineſe priategli, i Sinoui Boxgi. Oua pake miloſt ouako velika indiſe ne nahodi negoli ù ſuetoy Criqui, ù koyſu ſueti Sakramenti, à naulaſtito karſtenge, i pokorra, koi kakono likarie nebeske ozdraulyayu lyudi od ſuake nemochi duhoune, kogeſu griſi.

V. Hotilbih dami iſtumaçis malo bogle, kolikoge veliko dobro ouo odpuſtenge grihou.

N. Nenahodiſe na ſuitu vekſe zlo od griha, ne ſa-

Digitized by Google

mo gere od gnega radyayuſe ſua oſtala zla ù ouomu xiuotu i ù drugomu; dalli yoſte gere grih çini da çouik bude nepriately Boxgi; à ſtoſe moxe riti gore, negoli biuati nepriately onoga koi moxe vçiniti ſue ſto hoche, i itkoremu nemoxe odoliti? tkoche mochi obraniti onoga ſuprotiua komu bude raſardam Bog? à na ſuprotiua, nemoxeſe nayti ù ouomu xiuoto vekſe dobro, negoli biuati ù miloſti Boxyoy: gere tkoche mochi nauditi onomu koige obragnem od Boga, buduchi ſue ù ruci iſtoga Boga? i ù kratko ti znades da meu ſtuari tileſnimi nay vecheſe ſcini xiuot; gerege on temely ſuakoga oſtaloga dobra; à dage ſtuar koyaſe nay vekſe marzi ſmart, gerege protiuna xiuotu; ouako dakle poklege grih ſmart duhouna duſſe; à odpuſtenge griha xiuotge iſte duſſe: moxes laſno razmiſlyati, koliko veliko dobro prijmaſe ù Suetoy Criqui buduchi ſamo ù nyoy odpuſtenge grihou.

Iſtumaçenge Gedinadeſtoga Clana.

V. STOCHE riti Putti vskarſenge, ſtoge gedinadeſti çlan?

N. Ouoge drugo dobro onnih poglauiti ſuete Crique: to geſt da ù napokogni dan ſui onni koi budu naſlaſti s'odpuſtengen grihou, vratitiche ſe na xiuglenge?

N. Koliko na xiuot narauski ſuiche ſe vratiti na xiuglenge, tako dobri kako zali; dalli niſta magne gere vskarſenge zalih bitiche nekaſu muçeni

Digitized by Google

ni vazda, á ne za imati igednò dobro, zatoon gnihou xiuot zoueſe priya gedna ſmart ſuakçaſna, negoli praui xiuot: i tako prauo vſkarſenge, to geſt na xiuot poxudni, neche bitti negoli, koi budu naſſaſti bez griha.

V. Hotilbih znati hocheli oua iſta tileſa koya ſadá imamo vskarſnuti, alli inna priliçna?

N. Bez ikoe ſumgne oua iſta tileſache vskarſnuti; gere inako nebi bilo prauo vskarſenge, akoſe nebbi podulgal on iſti koiſege obalil, i nebiſe pouratil xiuiti on iſti koie vmarl. A paka vſkarſenge çiniſe neka tillo dilno bilo dobrih dilouangih alli grihou, dakle potribue da bude iſto tillo; gere drugo nebi doſtoyno bilo muke ni plache.

V. Kakoge vzmoxno daſe pourati xiuiti onni koige bi ſaxgan, i pepel gnegou bilge proſut nevitar, alli varxen ù riku?

N. Zatoſe [rece ù poçalo Virouanya dage ſuemoguchi Bog, gere moxe vçiniti onno ſtoſe nami vidi neuzmoxno. Da ako tí razmlſliaſ dage Bog ſtuoril od niſtare Nebbo i Zemlyu, nechetiſe muçno viditi virouati, da on moxe priueſti ù paruagne bitge onno ſtoge raztuoreno ù pepel.

V. Hotilbih znati hocheli lyudi vratitiſe bitti lyudi, á xene bitti xene, alliche ſui gednaci bitti.

N. Potribuge virouati dache lyudi bitti lyudi, á xene bitiche xene: gere inako nebi billa iſta tileſa koyaſu paruo bila: á yurtiſam rekal da imayu bitti iſta tileſa, prem da ù drugomu xiuotu neche bitti veche rodgenya ſinou, niche bitti muxi ni xene: niſta magne bittiche razluçina lyudi, i xen, neka ſuaki vxiua plachu ſuoih vlaſti-

Digitized by Google

tih kripoſtih, koe ù polu ſuoemu bude dugoual i kakonoche bitti ù Rayu lipo pozoriſche gledayuchi ſlauu Muçenikou, i Iſpouidnikou: tako yoſte lipo vidingeche bitti, gledati ſlauu Diuic á varhu ſuega Mayke Goſpodinoue.

V. Radbih dabimi rekal ù Komu dobbu, i mirri vskarſnutichemo: pokle nici vmiruyu diçica, druzi mladci, á druzi ſtari.

N. Suiche vskarſnuti ù onnoy ſtaui, ù onomu bichu koe budu imili, alli budu imili imati ù dobbi trideſt trih godiſt, ù koi dobbi vskarſnu nas Goſpodin, toliko da diçica vskarnutiche toliko velika kolikabi bila, dabi doſtupila do trideſt i tri godiſta: á ſtarci vskarſnutiche ù onomu cuitu dobbe, koega imaſſe kada biſſe od trideſet i tri lita, i kao tko ù onomu xiuotu bude bil ſlip, hrom, alli nedoreſtal, aliti s'kom inôm gardoſtyu, vskarſnutiche cilouitj, zdrau, i ſa ſuakim ſuarſenſtuom, gere Bog çini dilla ſuarſena, i tako na vskarſnutyu, koeche bitti dillo genogouo vlaſtito, naprauitiche betezi, i lihouanya naraui.

Iſtumaçenge Duanadeſtoga Clana.

V. STOCHE riti Xiuot viçgni ſtoge napokogni clan?

N. Ritiche gedna doſpiuena radoſt duſſe, tilla, i ouoge nay vekſe dobro i napokogni konac koi doſtiguemo gereſe nahodimo ù Criqui ſuetoy.

V. Recimi naulaſtito, koyache dobra bitti ù xiuotu viçgnemu?

N. Hochute nauçiti ouo otayſtuo po priliçyu ſtuarih

Digitized by Google

rih ouoga ſuita. Znades da oudi doli xudiſe gedno tillo zdrauo, lipo, hitro, i kripko: gedna duſſa mudra, razumna; naucna koliko ù ime razuma, i punna ſuake kripoſti koliko ù ime hotinya: od viſſe ouoga xudeſe dobra izuanska, to geſt bogaſtua, poſtenya, moguchſtuo i razkoſſe. V xiuotu viçgnemu dakle tillo za zdrange, imatiche neumarloſt, s'netarpglengem, to geſt da igedna ſtuar nemozimu nauditi: za liposſt imatiche vedrinu, to geſt gednu ſuitloſt kakouage Sunçena: za hitroſt, imatiçhe tançinu, to geſt da ù gedan hip mochicheſe ganuti s'gedne ſtrane ſuita na drugu, i s'zemgle na nebbo, bez igednoga truda: za yakoſt, imatiche gedno bitge tako kripko, da bez giliſſa, bez piliſſa, bez ſpauanya, bez poçiuanya, mochiche ſluxiti duhu ù ſuakoy ſtuari koyamu bude potribna, nicheſe ſraſſiti i gedne ſtuari. Koliko ù duſſi, razum bitiche napugnen mudroſtyu: pokleche gledati vzrok ſuih ſtuarih, koige Bog: hotinge bitiche napugneno tolikom dobrotom, i miloſchom, da neche mochi vçiniti gedan eighli grih proſtni. Bogaſtua blaxenih bitiche, nimauſi potribu iſtare imayuchi ù Bogu ſuako dobro Poſtenge bitiche, daſu Sinoui Boxgi gednaci s'Angeli, i daſu kragli, Popoui duhouni ù vike. Moguchſtuoche bitti daſu zagedno z'Bogom goſpodari ſuega ſuita, i da mogu çiniti ſue ſto vzhote: gereche bitti ſgedigneni s'hotingem Boxgim, koemu nemoxe ſtuar ikakoua odoliti. Napokon Naſladgenge-che bitti neizgouorno; gere ſue mochi toliko

duſſe,

Digitized by Google

dusse koliko tilla bitiche sgedignene s'poxudami koeimise pristoe, od kudache izhoditi gedno zadouolystuo napunito, gedan mir igdare kussani, gedna radost i veselege vikouito.

V. Ako sui imatiche sue oue stuari, i suiche bitti zadouoglyni po gedan isti naçin, dakle neche bitti ù Rayu gedan blaxenigi od drugoga?

N. Paçe tkoge dostogil veche na ouomu suitu, onche imati veche plachu, i bitiche blaxenigi; dali zato neche bitti zauidosti, ni xaglenya; gereche sui bitti napugnegni po gnihouu podobstuu: i onni koi budu imiti vekse dostoyanstuo, bitiche podobnigi: i takoche imati vekssu slau. Kako da reçemo za skazan: ako gedan Otac imalbi mnozi fini, gednoga vekssega od drugoga, po dobbi gnihouoy, i dabi vçinil suakomu gednu odichu zlatotkanu, podobnu staui suakoga; bez sumgne vekssi imalbi vekse odiche, i vekse vridnosti: à nista magne suimbi billo zadouolyno: nibi manysi xudili odiche velicih, gereim nebi dobro pristayale.

V. Stoche riti da ouo blaxenstuo Raysko, zouese xiuot viçgni? necheli xiuiti ù vik yoste i osudgeni ù paklu.

N. Xiuot vlastitim naçinom gouorise dage ù onnih stuarih, koese miçu same po sebbi, toga radi po niki naçim gouorise yoste i voda xiua onna koya izuira, gerese miçe, à onna od blata zouese martua gerese ne miçe. Blaxeni dakle ù i nebbu gouorise da imayu xiuot viçgni: gere mogu dillouati sue onno stoimge drago, sa suimi mochmi suomi iznutargnimi i izuanyskimi, bez

iged-

Digitized by Google

igednoga zapriçya, i vazda dilluyu i dugnyu kakoimge drago. Dalli osudgeni ù paklu prem da xiuu, gere ne dospiuayu ikadare skonçauatise: sasuim tim gouorise da imayu smart viçnyu: geresu priuezani k'ognyu, i k'mukam, i gesu vsigleni vazda tarpiti onno sto nebi hotili, i nemogu dillouati istare onoga stobi hotili. Po ta put blaxeni na nebbu vxiuayu suako dobro bez primise zla, a osudgeni ù paklu, tarpe suako zlo, nemoguchi ikadare ispuniti igedno gnihouo hotinge.

V. Stoche riti Amen, koese postaulya na dospitak Virouanya?

N. Ritiche ouako gest istina; to gest sue onno sto reçeno prauoge, i istino.

Istumaçenge Molitue Gostpodigne.

Glaua IV.

V. NAVCILSAM milostyu Boxyom onno sto immam virouati: Xudim dame, sada nauçis onno sto immam vsati, i xeliti, koi put mochichu imati za ouo dostignuti.

N. Sue onno stomi sada prosis, vzdarxise ù molitui gospodigni, koyu mi zouemo Otçe nas: gere ù ouoy molitui kazase stose imma xeliti, i od kogase imma prositi, i ista molitua gest put za isprositi onno stose xeli.

V. Koyage molitua Gospodinya?

N. Ouage: Otçe nas koi gesi na Nebesih.

V. Za koi vzrok pridstaulyas Otçe nas suima innim molituam?

N. Paruo gerege oua izuarsitia suih innih, bubuchi sloxena od istoga Isukarsta, koige prinelika mudrost

droſt. Drugo gere oua iſta molitna geſt prikratka: ſtogeſt koriſno za nauçitiu, i pametiti: i zagecno punage ſuchanſtua, gere zadarxi ſue onno ſtoſe imma profiti od Boga. Treto gerege prikoriſna, i mogucha, buduchi vçignena od onoga koige skupa Sudac, i Oduitnik nasi zato znade bogle od ſuakoga, kako tribue profiti za izprofiti Cetuarto gerege nay potribnia oda ſuih innih, gereſu ſuiKarſtyani darxani vmitiyu, i gouoritiu ſuaki dan, gere za to zoueſe molitua ſuakdanya, to geſt molitua koiaſe imma gouoriti ſuaki dan.

V. Poçmi dakle tumaçiti onne parue riei: Otçe nas koiſi na nebeſih?

N. Ono malo riçij geſt kakono gedā malahan pridgouor alli pripraua za molituu: gere gouorechi mi, da Bog geſt nas Otac, vazimamo ſminoſt, i vzdange za molitiga; gouorechi dage na nebeſih ſpominamoſe da tribue hoditi k'gnemu ſuelikim ſtrahom i ponixengem; pokle nige Otac zemalyski, negoli nebeski; i oduiſſe gouorechi dage Otac, raznmiſlyamo dachenam vgoditi ù onomu ſtomu profimo: gouorechi dage na nebeſih kako goſpodin i goſpodar ſuega ſuita; razumimo dache mochi vçiniti koliko bude horiti. Napokon gouorechi dage Otac; ſpominamoſe daſmo Sini Boxgi i didichi Raya; gouorechi dage na nebeſih i razmiſlyayuchi kako ſmo mi na zēgli, ſpominamoſe da neſamo vxiuāge naſſega didinſtua nego daſmo putnici i priſlaci ù zēgli nepriateliskoy, i radi toga imamo veliku potribbu pomochi gnegoue.

V. Iſtumacim oſobito ſue riçi?

N. Onnariç Otçe, prem daſe priſtoi Bogu ù koli-

koge

koge Otac ſuih ſtuarih po ſtuorenyu ; niſta magne ú ouoy molitui razumiſe ob Boga ù kolik oge on Otac dobrih karſtyanou po poſinouglenyu. Iſtinage li zato da onni yoſte mogu rechi Bogu, Otçe nas, koi xude obratitiſe i vçinitiſe fini Boxgi: toliko da ſamo onni nemogu s'iſtinom rechi, Otçe nas koi niſu hoche da budu ſini Boxgi, neimayuchi miſli i gedne za obratitiſe.

V. Zaſtoſe gouori Otçe nas, à ne, Otçe moy?

N. GouoriſeOtçe nas neka razumimo da miſmo ſui bratya, i kakono bratya imamoſe lyubiti, i bitti gedini meu nami, buduchi ſinoui gednoga iſtoga Otca. Gouoriſe yoſte Oçe nas, za nauçitinas da molitua opchena bolyſa geſt negoli oſoboyna, i yoſtege koriſnia onomu iſtomu koi çini molituu: gere doçime ſui gouoreOtçe nas, ſuaki çini molituu za ſuih, i ſui çine molituu za ſuakoga.

V. Zaſtoſe gouori koi geſi na nebeſih? nigeli Bog ù ſuakomu miſtu?

N. Gouoriſe da Bog pribiua na nebeſik, ne gere nige ù ſuakomu miſtu, negoli gereſu nebeſa nay plemeniyia ſtrana ſuita, i ù gnih vekſeſe proſuitlyuge veliçanſtuo, moguchſtuo, i mudroſt Boxya; i napokon ù gnihſe dopuſcha gledati lice na lice, od Angelou i od blaxenih lyudih. Moxeſe yoſte riti, dage nà nebeſih Bog gere on pribiua gednim naçinom oſobitim ù Angelih, i ù lyudih ſuetih, koiſù nebeſa duhouna.

V. Hodimo ſada k'paruomu proſſenyu, ſtoche riti Suetiſe imme tuoe?

N. imme ù ouomu miſtu zlamenue glas, poznange: kakono kada mi gouorimo da gedan imma veli-

Digitized by Google

veliko imme gerege poznan od mnozih : alli da imma dobro imme , alli zlo imme , gerega teçe dobar glas alli zal glas : buduchi poznan od mnozih, i buduchi huaglen za dobra, alli hudan za zla çouika . Zato ſuetiti imme Boxge , nige inno , negoli raſuti po ſuitu poznange Boxge , i vzdarxatiga çiſto i ſueto ù sardcih i ù vſtih çouiçaskih kakonoge ſueto i çiſto ſamo ù ſebbi. A gereſu na ſuitu mnozi neuirni koi ne poznayu Boga , i mnozi zali Karſtyani koiga pſuyu i ne lyube poſtenge Otca ſuoga , s'velicin xelingen mole, daſe ſueti ime gnegouo, to geſt da po ſuemu ſuitu bude poznano, poklanyano, iſpouidano, huagleno i blagoſlougleno kakoſe priſtogi .

V. Ako mi xelimo da Bog bude poznan i huaglen od lyudih, nebili bogle billo proſiti ouo od lyudih negoli od Boga ?

N. Couik nige vridan sā po ſebbi ni poznauati, ni hauliti Bga: i radi toga proſimo od Boga, da dilluge ſuoyome ſuetom miloſtyu, po ta naçin, da neuirni, i oſtali griſnici obrateſe, i tako obracheni poçmu poznauati i hualiti gnegouo ſueto imme

V. Zaſtoſe poçinya molitua od proſſenya , daſe ſueti imme Boxge ?

N. Darxauiſmo lyubiti Boga varhu ſuake ſtuari, i vekſe negoli nas famih, i zato paruo i nay çeſche xelinge naſſe, ima bitti ſtaua Boxya, i na ouoſmo ſtuoreni, i nareſſeni razlogom ; neka poznaemo i ſlauimo Boga, ù koemu yoſte vdarxiſe naſſe dobro priueliko kakochemo tudge rechi .

V. Iſtumaçimi ſada drugo proſſenge, to geſt, Pridi kragleuſtuo tuoge.

N. Vo-

Digitized by Google

N. Vouomu prossenyu dobrime redom prosise spasenge vlastito, pokle ù paruomu prosilasege slaua Boxya.

V. Stose imma razumiti za kragleſtuo Boxge?

N. Na tri naçini moxese razumiti kragleustuo Boxge gerese nahodi gedno kragleustuo naraui, gedno kragleſtuo milosti, i gedno kragleſtuo slaue. Kragleſtuo naraui, gest onno, kime Bob redi i vlada suaka ſtuorenya, kakono izuarſiti Gospodin suake ſtuari; gere prem da opaçni lyudi siluyuse zlo çiniti, i neobſluxuyu zakon Boxgi; nista magne kralyuge Bog varhu gnih, gere kadamuge drago zapriçue odluke gnioue; i ako kada dopusti da imay onno ſto hote, potoleih lyuzo pedipsa: i nige ikogare tko moxe odoliti gnegouu horinyu, ni tko moxe vçiniti, nego koliko ou naredyuge, alli dopuscha. Kragleſtuo milosti gest onno koime Bog redi i vlada dusse i sardca dobrih Karstyanou, dayuchi gnima duh i milosti, za sluxitiga dodrouolyno, i za iskati varhu suake ſtuari slauu gnegouu. Kragleustuo slaue bitiche ù drugomu xiuot nakon dne sudgnegna: gereche onada Bog kraglenati sa suimu suetima, varhu suih ſtuarih ſtuorenih, bez odpire igedne i pokle onadache bitti duignuta suaka oblast diaulom, i lyudem opaçnim koiche bitti zatuoreni ù viggne tamnice paklene bittiche yoste ù onno vrime zagubglena smart, i rasurge sa suima napastouangi suita, i putti, koege sada smetayu slughe Boxge: po ta put dache onno bitti gedno kragleustuo pokoyno, i mirotuorno z'ſtanouitim vxiuangen suarsene i viggne radosti.

V. Od

Digitized by Google

V. Od koga od ouih trih kragleuſtuih gouoriſe ù ouomu proſſenyu?

N. Ne gouoriſe od paruoga, gere onno ne imma priti, dalige yure priſlo. Nitiſe gouori od drugoga, gereſege od gnega gouorilo ù paruomu proſſenyu, i yure dobrim dilomge priſlo. Daliſe gouori od tretoga, koe imma priti, i çekaſe s'velikim xelingem od ſuih onnih koi poznayu tugu ouoga ſuita. Zato ù ouomu proſſenyu proſiſe naſſe prueliko dobro, i ſuarſena flaua duſſe i tilla

V. Ako kragleſtuo Boxge koe mi xelimo, i proſimo da barzo Pride; poçetiche na kom dneua ſudgnega, dakle mi xelimo iproſimo da oui ſuit barzo skonçaſe, i barzo pride dan ſudgni.

N. Tako geſt; gere prem'da lyubounici ſuitouni nemogù imati gorega nauiſchenya, negoli fliſſati imenouati dan ſudgni; niſta magne Gradyani Nebeski koi ſada xiuu kakono putnici i odſugeni ſtati oudi na zemgli, neimayu inoga vekſega xelinga. Zato Sueti Auguſtin gouori, da kakono paruo negoli Iſukarſt doyde na ſuit, ſua xelinya Suetih ù ſtaromu zakonu, vpraulyahuſe k'parnomu priſſaſtyu Iſukarſtouu, tako ſada ſua xelinya Suetih nouoga zakona, vpraulyayuſe k'drugomu priſſaſtyu iſtoga Iſukarſta, koichenam prineſti ſuarſeno blaxenſtuo.

V. Proydimo k'tretomu proſenyn: ſto zlamenuyu onne riçi: Budi volya tuoya kako na nebbu, tako i zemgli.

N. Proſiſe ù ouih riçah miloſt za dobro obſlnxeuati zakon Boxgi, gere buduchiſe proſil ù drugomu proſſenyu xiuot blaxeni, koige konac çonika;

Digitized by Google

uika; priſtoyaſſeſe daſe ſada proſi naçim poglauiti za doſtupiti do onoga Konca: oui naçin poglauiti geſt obſluxenge zapouidih Boxgih, ouakobo reçe nas Goſpodin: A koches vlizſti ù xiuot viçgni, obſluxi zapouidi; à gere mi niſmo vridni po nas ſamih obſluxeuati ſue zapouidi, Kakoſe priſtogi, zato proſimo od Boga daſe vçini od nas volya gnegoua to geſt danam podade miloſt za izſpuniti volyu gnegouu, poſluſſayuchi ù ſuemu i po ſuemu gnegoue ſuete zapouidi.

V. Xudim znati, oſuin izpugnenya vogle Boxge ù obſluzenyu zapouidih, geſmoli yoſte darxani ſpodobiti volyu naſſu ſa volyom Boxyome, Kadanam ſagle neuoglenya?

N. Darxaniſmo nay manſe ne marmnyati, i ne tuxitiſe od prouidgenya boxaſtuenoga, gere ſue onno ſtonam ſagle, allinam dopuſcha, ſue çini na dobar konac, to geſt za datinam vzrok vekſega doſtoyanſtua, akoſmo dobri: alli za oçiſtitinas akoſmo zli.

V. Zaſtoſe nadodae kako na Nebu tako i na zemgli?

N. Za nauçitinas da imamo naſtoyati poſluſſati Boga, i obſluxeuati gnegoue ſuete zapouidi onime ſuarſenſtuom, hitroſtyu, i veſelgem, Koime poſluſſayu Angeli na nebbu, Koi ne çine ikadare nay magne prigriſſenge ù obſluxenyu ſuih zapouidih Boxgih. Moxeſe yoſte rechi, da mi xelimo, i proſimo da griſnici zlamenouani zemlyō, budu poſlnſſati Boga Kakoga poſluſſayu Sueti zlamenouani Nebbō, alli da ſua Criqua zlamenouana zemlyom bude cilouito poſluſſati Boga, kakoga poſluſſa Iſukarſt Koie zlamenouan Nebbom.

Digitized by Google

V' Hodimo K'çetuartomu proſſenyu : ſtoche riti : Kruh nas suakdagni daynam danas ?

N. Velikim razlogom proſiſe Kruh, koi vzdarxi xiuot, pokleſege proſila miloſt, Koyage iſti xiuot : gere parua ſtuar koyu xudi tko poçigne xiuiti, nie inno negoli gilis, koimſe vzdarxi xiuglenge. Dalli ti imınas znati, da ù ouoy molitui proſiſe poglauitim naçinom Kruh duhouni, koie gilis duſſe; à za time Kruh tileſni koie gilis tilla. A za Kruh duhouni razumiſe priſuet Sakrament oltara, koie Kruh nebeski, i boxáſtueni, koi çudnouato toui xiuot duſſe : i takoreſe razumi riç Boxya, koia pripouidangi, alli ſtengem kgnigh duhounih pomaga ne malo touiti iſti xiuot duſſe; i napokon razumiſe nadahnutge Boxge, molitua, i ſuaka, inna ſtuar koia pomaga vzdarxati, i vzmnoxiti ù nas miloſt Koya (Kakoe reçeno) geſt xiuot duſſe. Za Kruh tileſni razumiſe ſue ono ſtoe potribno za vzdarxati xiuot tileſni, Koie kako orudge duſſe ù çignenyu dobrih dillih.

V. Zaſtoſe gouori da oui Kruh geſt nas ?

N. Velikim otayſtuom zoueſe nas oui Kruh, gere ako gouorimo od priſuetoga Sakramenta, onnoge Kruh nas; gere za naſſe ſpaſenge bilge vmiſſen od Duha ſuetoga, ù vtrobbi Blaxene Diuice, i peçen po niki nacin ù pechi Suetoga Krixa, i pripraugien nam na ſtolu oltara rukama Popouſkimi; i od viſſe geſt nas, gerege Kruh vlaſtiti ſinou, nemoxeſe podati pſom to geſt neujrnim, ni onnim koi ſtoge ù grihu ſmartnomu. Ako gouorimo od nauka, proſimo Kruh nas, to geſt onni koiſe razdiluye od prauih Pripouidauac ſino-

uom

uom ſuete Crique, à ne kruh tugini, to geſt onni, koi dayu Poluuirci ſuoim naſlidnikom, koige Kruh iſtereni, i okuxeni, da ako gouorimo od Kruha tileſnoga, xelimo danam dade Bog Kruh nas, à ne tugini, to geſt danas pomoxe ù dobitcih prauednih, i dopuſchenih: i yoſte da blagoſloui naſſa imanya, i vinogradi, i ſui naſſi trudi: neka bez Kradgne i himbe moxemo pribaulyati xitak

V. Zaſtoſe gouori da oui Kruh geſt ſuakdagni?

N. Gouoriſe ſuakdagni, to geſt Kruh ſuakoga dneua; gere ne xelimo ſtuari zalihe ni zanouergliue; dalli ſamo onno ſtonamge zadouogle za gedno pripoſte xiuglenge na dan, tako za duſſu kako za tillo: naulas pokle mi razumimo daſmo putnici i priſlaci na ouom ſuitu.

V. Zaſtoſe gouori, day nam?

N. Gere prem daſe mi hochemo truditi za imati Kruh tako duhouni kakono tileſni: niſta magne znademo da ſui naſſi trudi bilibi taſchi, ako Bog nebi priſtal miloſtyu ſuoyom: kakono çeſto vidimo, da prem daſe lyudi trude ù ſidbi, ù xetui, li dohode niſchete radi grihou ſuitounih. Proſimo yoſte da Bognam podade Kruh nas, to geſt da ne ſamo pomoxe nas pribauitiga, iſtignuti, dalli daga yoſte blagoſloui, i poſueti, doklega vxiuamo, nekanam bude prudan, i bude Koriſtan i duſſi i tillu.

V. Zaſtoſe nadodae ouna riç, Danas?

N. Onna riç, Danas, zlamenue ſue vrime ouoga xiuota vrimenitoga: i tako proſimo od Boga, da ù ſuemu ouomu naſſemu putouanyu vzdarxinas Kruhom duhounim i tileſnim; dokle pride-

Digitized by Google

mo Kdomouini nebeskoy : gdi nechemo veche imati potirbbu Sakramentou , ni Pripouidangih, ni magne giliſſa tileſnoga . Moxeſe yoſte rechi da proſimo od Boga , danam dade danas oui Kruh ; gereſe nechemo brinuti onnim ſto imma bitti ſyutra neznaduchi mi hochemoli ſyutra bitti xiui:i tako naſge nauçil Goſpodin nas daſe ne brinemo negoli ſtuari ſadagnimi.Toliko da Kruh koinamge zadouogle danas,proſimoga danas , ſyutraſni Kruh proſitichemo ſyutra .

V. Vpadam ù gednu ſumnyu od onoga ſtomiſi rekal , gere pokle neimamoſe brinuti negoli od ſadagnega, zlo çine onni koiſe prouidayayu xitom i vinom , i oſtalimi ſtuari Kogeſu potribne za cilo godiſche .

N. Goſpodin nas Kadanas vçi daſe nimamo brinuti negoli ſadagnimi , ne iſche inno , negoli oſloboditinas od zalihe brighe i peçali : Kogeſmetayu mnogo molituu , i oſtale ſtuari vekſe vridnoſti , koe priſtoge doſtignutyu xiuota vicgnega. I zato kada miſal za napridak nige zaliha , negoli potribna , kakono prouiditiſe za godiſche , kako reçe , tada nie zlo miſliti zanapridak : paçe takouo miſglenge nie za ſyutra, da za danas ; gere akobiſmo çecali do ſyutra, nebiſmo bili veche na vrime .

V. Naſliduge ſada peto proſſenge : Stoche riti . I odpuſtinam dughe naſſe , kako i mi odpuſchamo duxnikom naſſim ?

N. Yure ù çetirih mimoſſaſtih proſſengih miſmo proſili od Boga,danam dade ſuako dobro rako vicgne kako vrimenito : ſada ù trih naſlidgnih

pro-

Digitized by Google

prosimo da nas izbavi od svakoga zla mimossastoga, sadagnega, i prissastnoga; i tako vidis dage istina onno stoti rekoh z'gora, da ù ouoy molitvi vzdarxise sve onno stose moxe xeliti. Prosimo dakle ù ouomu prossenyu, da nas Bog izbavi oda zla mimossastoga, to gest od grihou, Koismo mi vçinili: gere ouako. Gospodin nas istumaçi Svetim Apostolom. Kadaih nauçi ouu molitvu; da za dughe nasse imahuse razumiti grisi nassi.

V. Za Koi vzrok grisi zouuse duzi?

N. Za tri vzroci; Paruo gere svaki çouik Koi sagrissve, vuridyuge Boga, i zato duxan ostage zadouogliti Bogu za bezakonge Kogemue vçinil. Drugo, gere tko sagrissve, pristupa zakon Boxgi à gere isti zakon obitue plachu onomu Koiyu obsluxuge, à muku onomu Koiyu ne obsluxuge zato tkoyu ne obsluxuge, stuarase duxnik za platiti reçenu muku. Treto gere svaki od nas darxauge texati vinograd dusse svoge, i vrachati Bogu plod dobrih dilouangih: radi toga tko ne çini dobra dilla, à velle vekse tko çini zla dilla, na misto dobrih, duxnikge Bogu, Koie prauiGospodar svih ouih vinogradou; à gere svi mi çesto pomanykaemo tako çinechi onno stobismo imali çiniti; zato svaki dan prisiogise vechekrat da s'velicim ponixengem molimo Boga da nam odpusti dughe nasse.

V. Zastose nadodage Kako i mi odpuschamo duxnikom nassim?

N. I oudi yosse razumiyuse za duzi vuridgenya, i bezakonya Koya mi prigimlyamo od iskar-

Digitized by Google

gnega naſſega, i gouorimo Bogu, da nam proſti vuridgenya kakono mi praſtamo onnim Koiſu vuridili nas: gere kakono onni Koi praſta vuridgenya Koyage primil od izkargnega ſuoga, podobnie za priyati proſtenge vuridgengih Koyage on Bogu vçinil; tako na ſuprotiua tko neche proſtiti vuridgenya izkargnemu, çiniſe nedoſtoyan da Bog proſti gnemu. Napokon gouorechi mi da praſtamo bezakonya nepriateglē naſſim, pokaxuemo da namge drago miloſardge, i da namſe çini dillo velika ſardca i plemenita proſiti: neka Kada mi proſimo miloſarge od Boga, ne vzmoxenam odgouoriti, kako hoches ti dati vdilim miloſardge, buduchi dati nenauidis miloſardge? i kako proſis dati ya proſtim pokle ti ſcinis ſtuar neplemenitu proſtiti izkargnemu.

V. Iſtumaçimi ſada ſeſto proſenge: i ne vuedinas ù napaſt?

N. V ouomu proſſenyu proſiſe pomoch ſuprotiua zlu priſſaſtomu, to geſt ſuprotiua napaſtouangen Koiſu puti za çinitinas vpaſti ù grih. Immas dakle znati kako poglauitim naçinō proſiſe da Bog ne dopuſti da budemo pridobiueni i primoxeni od napaſti. Dalli niſta magne gere napaſtouanya geſu mnogo poghibilna, à dobitge naſſe ſuprotiua gnima geſt neſtanouito, zatoſe yoſte proſi, da Bog ne dopuſti daſmo napaſtouani, naulas Kada on vidi, da dobitge neche bitti naſſe negoli diaulouo. I od ouuda immas izuaditi gedan lip nauk to geſt, da diaual ne ſamo nemoxenas pridobiti, da ni napoſtouat, ako to Bog ne dopuſti.

V. Ne razumī dobro onnu riç: Neuuedinas ù napaſt gere.

Digitized by Google

gereſe çinidache rechi dage zauiçan Bog vuadyati lyude ù napaſt, à miga molimo da to ne çini

N. Vueſti ù napaſt, buditi alli napaſtouati na zlo, alli çiniti vpaſti ù grih oſobitoge dillo diaula; i ikakoſe nepriſtogi Bogu., Kogi varlo nenauidi grih: dalli po obiçayu gouorenya Suetoga piſma Kadaſe gouori od Boga, Vueſti ù napaſt, neche riti inno, negoli dopuſtiti da gedā bude napaſtouan, alli da bude pridobiuen od napaſti, dakle razuminge ouoga proſſenya, nige inno, negoli onno Koeti rekoh, to geſt da mi poznayuchi naſſe mlohaoſtuo i ſlaboſt, à z'drughe ſtrane prohirnoſt i moguchſtuo diaula, molimo Boga da ne ſamo ne dopuſti da budemo obagleni od napaſti dali ni yoſte dopuſti, daſmo napaſtouani, ako on ne vidi da imamo oſtati dobitnici.

V. Oſtage nayzadne proſſenge: da izbauinas odazla od Kogaſe zla gouori ù ouomu proſſenyu?

N. Ouo proſſenge nayzadgne ù dil potuardyuge proſſenya zgora reçena, à ù dil nadoſtaulya gedne ſtuari iz noua, i zato gouori. Da izbauinas odazla, to geſt ne ſamo proſim danam ti proſtis griſi mimoſſaſtni, i obraniſnas od priſſaſtnih; dalli od viſſe, da nas izbauisoda ſuakoga zla ſadagnega, i pazi da Goſpodin nas velikom mudroſtyu vçinas proſiti izbauglenge odazla opehenī naçinom, à ne shodi na vlaſtiti naçin, kako da reces, na vboſto, nemoch, progognenge i ſtuari takoue: gere vechekrat çiniſe nami dage gedna ſtuar dobra, koyu Bog vidi dage za nas zla; i na ſuprotiua, namſe vidi dage gedna ſtuar zla, à Bog vidi dage za nas dobra. I zato mi po nau-

Digitized by Google

çenyu Goſpodinouu proſimo da nas izbaui oda ſuega onoga ſto on vidi dage zlo za nas, buditi vgodno alli ſuprotiuno.

V. Stoche riti Amen?

N. Ouoe riç Xidouska, i (Kakonoti yure rekoh) ritiche, ouako budi, alli ouako geſt. i kakono na doſpitku Virouanya, Amen, ritiche ouako geſt i ouako viruem: na iſti naçin na doſpitku Oçenaſſa, Amen, ritiche ouako budi, ouako xelim, i ouako molim da bude vçigneno.

Iſtumaçenge Zdraue Marie.
Glana V.

V. POKLEMISI iſtumaçil Oçenas, xudim da mi iſtumaçis yoſte i Zdrauu Mariu?

N. Vçinitichu mnogo dobrouolyno: gere xudim dabudes pribogolyuban Blaxene Goſpoe. Dakle pokle vmis Zdrauu Mariu nechutiyu ponaulyati.

V. Stoche riti da Otçenaſſu nadoſtaulyaſe Zdraua Maria, paruo negoli ſuaka inna molitua?

N. Gere neimamo oduitnika i pomochnika polli Iſukarſta, moguchiega, negoli mater gnegouu; i zato Kadaſmo rekli molituu Koyunaſge Iſukarſt nauçil, obratchamoſe K'Materi, neka onna ſuoim oduitouangen pomoxenas izproſiti onno ſtoſmo proſili gouorechi Otçe nas; kakono na ouomu ſuitu, pokleſmo pridali molbu naſſu Poglauniku, priporuçuemo dugouange nay moguchiemu Koie ù duoru.

V. Tkoe ſloxil Zdrauu Mariu?

N. Sloxilyuge iſti Bog, prem danaſyu nie nauçll vſtmi

Digitized by Google

vstmi suòima,negoli po vsta Arkangela Gabri-
ela, Suete Elizabete, i Suete Crique.gere onne
riçi:Zdraua Maria milosti pũna, Goſpodin sto-
bom,blagoslouglena ti meu xenami; reçeih Ar-
kangel Gabriel,dalijh reçe Kakono poklisar Box-
gi, i zato reçeih od strane Boxge, i Boggih reçe
po vsta suoega Poklisara. Onne ostale riçi, I
blagoslouglen plod vtrobbe tuoge,reçeih Sueta
Elizabeta, dalijh reçe, Kada biſſe punna Duha
Suetoga,Kako Kaxe Sueti Luca Euangelita: Od-
kudse vidi daih reçe Duh sueti po vsta Suete E-
lizabete: Vas ostanak nadostauila gest Sueta
Criqua, Koyage vladana i nauçena od istoga
Duha suetoga.Tako da dobrose moxe riti,da za
Otçenaſſem,Koganasge nauçil Isukarst snoimi
vstmi, Zdraua Mariae nay izuarſitia molitua
Koyase nahodi: buduchi sloxena od istoga Bo-
a, i nauçena nami po vstih slug gnegouih.

V. Hodimo na istumaçenge, Zaſto gouorimo
Zdraua Maria?

N. Ouoe gedno pozdrauglenge Kogeyoy mi po-
daemo, za pokazati, dasmo priategli i znanci,
i da zato smimo pristupiti za gouorityoy. Isłu-
ximose riçami Angela, gere znademo dase ỏna
velle raduge sliſſati çesto oui dobar glas,Koioy
prinese Angel,Kadayoy reçe iste riçi: i yoſtese
raduge dase mi spominamo, i dasmo harni Bo-
gu na toliku dobrotuoryu.

V. Stoche riti, Milosti puna?

N. Miloſt Boxya çini tri poglauiti stuori ù duſſi:
pere grihe Koisu Kako squarni Koge osquar-
nyuyu duſſu,nareſſuge istu duſſu daroui i Kri-

po-

Digitized by Google

postmi: i napokon dageyoy moch da çini dilla dostoyna pri Bogu i ugodna gnegouu Veliçastuu Blaxena Gospoya punage milosti, gere Koliko od paruoga ſtuora ōna ni ikadare imala squarnu igednoga griha, ni istoçnoga, ni tuornoga, ni smartnoga, ni prostnoga; Koliko od drugoga stuora imalage sue Kriposti, i Dari Duha suetoga, ù nayuiſſemu raxlogu; Koliko od tretoga, dilloualage dilla toliko vgodna Bogu, i tolika dostoynasta, dae billa dostoyna stupiti varhu suih horou Augelskih ù duſſi i ù tillu.

V. Nie viditi dage blaxena Gospoya imala vekſu milost od ostalih Suetac; geresam vechekrat sliſſal gouoriti, da Sueti Stipan i i ostali sueti bilisu punni milosti.

N. Prem dase gouori od ostalih Suetac dasu bili punni milosti, niſta magne B. Gospoya imala vekſu milost odasuih, gerege stuorena billa od Boga podobna za vekſu milost negoli igedan drugih Suetac. Kakono za skazan, ako mnozi sudi gedan vekſi od drugoga napunese balasma, suiche bitti punni, à sa suim time, ù vekeſemu sudu bittiche veche balsama negoli ù ostalih. I razlog toga gest, gere Bog stuara lyudi podobni za vekſu i za manyſu milost, po dillu Koegim pridage. A gere nay vegſe dillo Koege podano billo gednomu zgolyu stuorenyu, biloge, da bude Mati Boxya; zato B. Gospoya billage vçignena podobna i bilage napugnena vekſom milostyu negoli i gedno zgogle stuorenge.

V. Stoche titi Gospodin stobom.

N. Ouoge druga pohuala zamirita B. Diuice. Koya-

nam

Digitized by Google

nã zlamenuge, dage Gospodin pribiual s'Blaxe-
nom Gospoyõ od poçala gnege zaçetya, vikoui-
tõ straxom, vladaynchiu, i branechiyu. I od ouu-
dasege zgodilo da ikadare nie çinila igednoga
griha, ni misglengem, ni gouorengẽ, ni dillõ Zato
ne Samo Boge nareſſil õnu prisuetu Diuicu sui-
mi milostmi, da hotilge yoſte vazda ſnyome pri-
biuati Kakono straxnik toliko velika blaga.

V. Stoche riti, Blagoslouglena ti meu xenami?

N. Ouoge treta pohuala Koyase podaye B. Go-
spogi, ù Koyse Kaxe, da onna ne samoge punna
suakih milostih Kogese mogu pristoyati ged-
noy Diuici: dalli yoſte onnih Kogese mogu pri-
stoyati gednoy domounici: i tako izuarſitim
naçinom nadhodi sue ostale xene Kogegodsu
bile alliche bitti. Blagoslougẽge domounic gest
naplodſchina, i ouuge imala B. Diuica, poklegẽ
rodila gednoga sina, Koie vridnij negoli stotina
tisuch sinou: i yoſtese moxe riti da onna gest
mati priuelikoga broya sinou; gere sui dobri
Karstyanisu bratya Isukarstoua i pò tomusu
sinoui B. Gospoge, ne rodom, ni narauyu, Kim
naçinom sam Isukarstge sin gnege; negoli lyu-
bauyu i milinom materiskom, Koyu imma pre-
ma suima. Toga radi dostoyno zouese blago-
slouglena meu suimi xenami: gere ostale alli i-
mayu slauu diustua, bez naplodſchine, alli ima-
yu blagoslouglenge naplodſchine bez diustua;
onage sama zdtuxila osobitom izuatſchinom
Boxyom çast suarſena diustua, ì blagoslouom
priuelike i priradosne naplodichine.

V. Stoche riti, I blagoslouglen plod vtrobbe tuoe
Isus?

N. Ouoge

N. Ouoge çetuarta pohuala Koyase dage B. Gospoi, da ne samoge dosloyna çasti radi onoga sto imma ù sebbi, dalli yoste radi onoga stoge ù plodu gnege vtrobbe: gere pohuala ploda pristoise stablu, i slaua sinoulya, pristoise Materi. A gere Isus ne samoge praui çouik, i blagoslouglen meu çouici, dalie Bog blagoslougleni varhu suih stuarih Kakonas vçi S. Paual, zato Mati gnegoua ne samoge blagoslouglena meu xenam, dallige blagoslouglena meu suima stuorenghi, tako na zemgli Kakono na Nebbu.

V. Istumaçimi ostanak Zdraue Marie.

N. V Onnih riçah Koe nasliduyu Sueta Criqua ponaulyayuchi poglauitu pohualu B. Gospoe Koya gest, dage Mati Boxya, i tako Kaxuchi da onna moxe izprositi od istoga Boga sue sto hoche; moliyu da moli za nas Koi imamo veliku potribbu, buduchi grisnici, da nas pomoxe vazda dokle xiuemo; à naulastito ù vrime smarti, Kada budemo ù vekfoy poghibili.

V. Radbih znati zastose zuoni Zdraua Maria trikrat na dan, to gest ù yutro, ù veçer, i ù podne.

N. Neka razumimo da imamo potribbu çesto vticatise K'pomochi Boxyoy i Suetih, naodechise mi posridu nepriately vidimih, i neuidimih; i da neimanam bitti zadouolyno vticatise K'oruxyu molitue ù poçalo nassih dilouangih; negoli dase imamo vticati yoste i ù napridak, i na dospitku. Gest yoste i drugo otaystuo ù ouomu troemu zuognenyu Zdraue Marie: à toge, da Sueta Criqua hochenam spominati bez pristanka tri poglauita otaystua nassega odkupglenya, V putchē-

ge.

Digitized by Google

ge, Mvku, i Vskarſenge. i zato hoche da podraulyamo B. Goſpoyu ù yutro za vspomenutge Vskarſenya Goſpodinoua; ù podne za vspomenutge Muke, à ob noch, za vspomenutge Vputchenya. gere Kakonosmo stanouiti da Gospodin naſbi posrauglen na Krix ù podne; vskarsnu ù yutro; i takose viruge da Vputchene zgodise ob noch.

Iſtumaçenge Deset Zapouidih Boxgih. Glaua VI.

V. BVduchi yure razumil Virouange, i Otçenaſ, sa Zdrauom Mariom, xelim dami istumaçiſ deset Zapopouidih zakona Boxgega: gerege ouo treti dil poglauiti Nauka Karstyanskoga, Kakomisi rekal na poçalo.

N. Immaſ razlog hotiti nauçitse i razumiti dobro deset zapouidih zakona Boxgega, gere virra, i vfange, bez miloſche, i bez obsluxenya zakona, nisu zadouolyni za shranitinas.

V. Stoche riti da buduchi na Suitu, i ù Suetoy Criqui tolici zakoni, i tolike zapouidi: oui zakon Koi vzdarxi deset zapouidih, pridstaulyase suim innim?

N. Mnozi razlozise mogu izuesti, varhu izuarſnosti ouoga zakona, gere paruo ouie zakon vçignen od Boga, i pisan od gnega istoga, naypria ù sardcih çouiçaskih, à potle paka na duih ploçah Kamenitih. Drugo gerege oui nay starigi suih zakonou, i Kako izstoçnik suih ostalih: Treto gerege ouo nay opchenigi zakon

kon Koise naodi : gere poduexue ne samo Karstyane da yoſte Xidoui, i Pogani : i tako gliudi Kakono xene : tako bogatih Kakono vbozih, tako Poglaunike Kako podloxnike ; tako michnih kako neumichnih, Cetuarto gerege oui zakon Koise ne moxe prominiti ni razçiniti, ni podrobiti ù gnemu ikomure. Peto gerege oui potriban suakomu za shranitise, Kakono nasge vechekrat nauçil Gospodin naſ ù Vangelyu. Napokon gere bi oçitouan s' velikom slauom, na Gori Sinayskoy zukom trubaly Angelskih, s' velikom garmlyauinom, i laskatangem nebeskim prid suim pukom Boxgim.

V. Paruo nego pridemo na istumaçenge zapouidih osobito ; radbih razumiti ù Kratko skup, i red, ouih zapouidih.

N. Konaç suih zapouidih gest miloſcha Boxya i iskargnega : gerenas sui vçe neuuridgeuati ni Boga ni iskargnega, i radi ouogasu razdiglene ù dua dila, i bilisu pisane Kakoti vure rekoh na duih ploçah Kamenitih, Parui dil vzdarxi tri zapouidi, Koenas vçe ſtosmo darxani prema Bogu Drughi vzdarxi sedam imnih zapouidih, Koenas vçe ſtosmo darxani prema iskargnemu. Dalli immaſ znati, da prem ako na gednoy ploçi ne bihu negoli tri zapouidi à na drugoy sedam ; niſta magne dui ône ploçe bihu gednake, i sue pûne pisma : gere parue tri bihu pisane riçami vekſega broya, à sedam ostale, riçami manyſega broya ; i tako sedam zapouidih Kratkih bihu gednake Koliko ù ime pisma s' trima zapouidi dughglima.

V. Zaſtosu zapouidi parue ploçe tri. N.

Digitized by Google

N. Gerenas vçe lyubiti Boga, sardcem, yazikom, i dillouangih.

V. Zastosu sedam zapoidi drughe ploçe?

N. Gere gednanas vçi dobro çiniti Iskargnemu, ostale sest vçenas necinitijm zla paruo ù tillu, potle ù postenyu; napokon ù imanyu; i ouo mi dilouangi ni yazikom ni sardcem.

V. Hodimo sada K' istim zapouidangen, il paruo nauçime iste riçi Koimi bilisu pisane od Boga na onnih ploçah.

N. Riçisu oue: Ya gesam Gospodin Bog tuoy Koi tebbe izuedoh iz zemgle Egipta iz Kuche suxanystua.

1. Ne hotih imati drugoga Boga pridamnom.
2. Ne vazmes imme Bozge ù tasche.
3. Spomenise suetkouati Suetkouine.
4. Postuy Otca i Mater.
5. Ne vbiuay.
6. Ne vçini prilyubodiustuo.
7. Ne vkraddi.
8. Ne reci Kriuo suidoçastuo suporotiua iskargnemu tuomu.
9. Ne poxeli tuyu xenu.
10. Ne poxeli imanya tugega.

V. Stoche riti onne riçi Koe iddu prid zapouidmi?

N. V. onnih riçah dayuse çetiri razlozi, za pokazatinam danam Bog moxe podati zakon, i dasmoga mi darxani obfluxeuati. Paruige razlog ù onnoy riçi: Ya gesam Gospodin: gere buduchi Bog nas parui i prineliki Gospodin, Koinasge sruoril od nistare, bez sumgne moxenam podati zakon, Kakono suoim vlastitim slugama. Drughie

Digitized by Google

ghie ù onnoy riçi: Bog: gerenam onna riç zlamenue da naſ Gospodin ne samo gest gospodar; dalli yoſte izuarſiti Sudac, i Vladauac, i Kakono taki, moxe podati zakõ, i pedipsati Koga ne obsluxuge. Tretie ù onnoy riçi Tuoy: gere osuim duga Koimsmo duxni poslusſati Boga, Kakono slughe Gpspodina, i Kakono podloxnici Sudca, imamo yoſte drughi dug, ù ime pogodbe Koyu çini Bog s'nama, i mi ſgnime ù suetomu Karſtẽyu, gere ù gnemu Bognas vazima za suogi vlastiti sinoui posinougleni, à mi. vazimamo gnega za vlastitoga Otca; Kakono yoſte Bog vazima suih virnih za suoy puk vlastiti; à virni vazimlyu Boga za suoga vlastitoga Boga i Gospodina.

Cetuartie ù onnih riçah: Koi tebbe izuedoh iz zemgle Egipta iz Kuche suxanystua: gere viſſe tolicih ostalih darxangih, gest ouo harnosti, gerenasge Bog oslobodil od suxanystua diauloua i griha; Koe suxanystuo bi zlamenouano po onomu Egipskomu i Faraunouu, iz Koga isti Bog oslobodi puk xidouski.

V. Istumaçimi sada paruu zapouid.

N. Parua zapouid vzdarxi tri dili. Parui gest, da imamo darxati Boga za Boga. Drughi, da neimamo darxati igednu innu stuar za Boga. Treti da neimamo çiniti Idoli, to gest Kipi alli prilike Kogesu darxane za Bozi, i da neimamose Klanyati reçenim Idolom.

V. Istumaçimi parui dil,

N. Bog hoche bitti darxan za onno ſto gest, to geſt za prauoga Boga. Stose çini diluyuchi alli obsluxuyuchi çetiri Kriposti prema gnegouu Boxa-

Digitized by Google

xaſtuenomu veliçanſtuu, to geſt, Virru, Vſtange, i Bogoboyſtuo. Tko virue v'Boga, darxi Boga za Boga, gerega darxi za izuarſitu iſtinu: i ù ouomu ſagriſſuyu Poluuirici, koimu ne viruyu. Tko vſa ù Boga, darxi Boga za Boga, gerega darxi za priuirnoga, i za primiloſtiuoga, i za primoguchega; buduchi da ſmiſiya dagache mochi, i hotiti pomochi ù ſuakoy potribbi, i à ouomu ſagriſſuyu onni koi ne vſayu ù miloſardge Boxge, alli vekſe vſayu ù lyudi negoli ù Boga: alli toliko ù lyudi koliko ù Boga. Tko lyubi Boga viſſe ſuake ſtuari, darxi Boga za Boga, gerega darxi za izuarſito dobro, i ù ouomu ſagriſſuyu onni koi lyube koge godire ſtuorenge vekſe negoli Boga, alli po gednako z'Bogom; i vele vekle ſagriſſuyu onni koi nenauide Boga. Napokon koi ſtuge Boga izuarſitim poſtouangen, kakonas vçi kripoſt Bogoboyſtua: on darxi Boga za Boga; gerega darxi za paruo poçalo, i ſtuornika ſuake ſtuari; i ù ouomu ſagriſſuyu onni, koi noſe malu çaſt prema Bogu, i ſtuarima poſuechenimi gnemu, kakono Criquama, ſuetima ſudouom, Popouom, i tacimi ſtuarami; i yoſte onni koi ſtuyu lyudi po gednako z'Bogom, alli vekſe Boga.

V. Iſtumaçimi drughi dil oue zapouidi?

N. V'drugomu dilu hoche Bog, i zapouida da ne darximo igednu ſtuar ſtuorenu za Boga. I ù ouomu ſagriſſeuahu ù ſtaro vrime Pogani, koi ne poznauayuchi pranoga Boga;

darxahu i ſtouahu za Boga razlika ſtuorenya, kakono Sunce, alli Miſec, alli koi lyudi martul: V' iſtomu ſaghriſhuyu Carounici, i Carounice, i ſui Villenici, Vragounici, Bahoternici, i Vganyauci, koi Diaulu paklenomu podayu onno poſtenge, koeſe imma podati Bogu, i nici od gnih darxega i ſtoyu za ſuoga Boga, i po gnemu miſle mochi vganyaiti ſtuari priſſaſtne, alli nahoditi skrouiſcha blaga, alli iſpuniti ina ſuoya nepoſtena poxelinya, à gerege Vrag glauni nepriately naroda çouiçanskoga, radi toga varra oui neuolyni narod, i taſchimi vfangi çinijh çiniti mnozi grifi, i napokon çinijh izgubiti duſſu, i mnogokrat yoſter i tilo.

V. Iſtumaçimi treti dil?

N. V' tretomu dilu zapouida Bog da ne ſamo ne darximo za Boga ſtuari od gnega ſtuorene, kakonoe reçeno; nere da mnogo magne çinimo mi nikoe ſtuari, za darxatijh i ſtouati miſto Boga: ù çemu ſagriſſeuahu Pogani, koi bihu toliko ſlipi, da çinyahu Idole, to geſt kipi zlatni, alli ſrebarni, alli darueni, alliti kameni; i dauahu ſami ſebi razumiti daſu onno Bozi, à na vlas gere Diauli pakleni drugda vlizouahu ù gnih, i çinyahuih gouoriti alli micatiſe; i takoim çinyahu poſuechenya i klanyahuimſe, i gere ſueti Muçenici ne hotiahu po igedan put çiniti takoue ſtuari; çinyahuih vmirati prilyutimi mukami.

V. Gelli

Digitized by Google

V. Gelli ſto inno ù ouoy zapouidi ?

N. Nadodana geſt od Boga ſtrahouita pritnya onim hoibiſe ſuprotiuili ouoy zapouidi , i gedno veliko obitouange onnim koiga obſluxuyu; gere buduchi zapouidil zapouid , Bog gouori oue riççi : Ia geſam Bog Iyuboxelyni , koi pedipſam ne ſamo onnih koimi neche dobra, dalli yoſte i gnih oſtanci do çetuartoga poroda , à dobro tuorim onnim koimi dobra hoche do tiſucha porodic . Gdi pazi , da Goſpodin nas gouori , dage on gedan Bog Iyuboxelyni , neka razumimo da on moxe pedipſati prikotesko ; gere geſt Bog ; i da hoche pedipſati prikotesko , gerege Iyuboxelyam ſlaue ſuoge , i praude , i prauiçe : i za to ne moxe podnaſſati nepodobſtuo , i bezakonge, ſto geſt ſuprotiua onima koi ſagriſſuyu ſuakças , li xiuu veſelo , kakono dabiſe Bog nehayal . Dalli vidis , daſe hage Bog , i pokazatiche ouo na vrime ſuoge .

V. Stoche riti da Bog pedipſa onoga koi zlo çini do çetuartoga poroda, à dage plachu do tiſucha porodic ?

N. Bog pedipſa do çetuartoga poroda : gere buduchi da çouik vechekrat ne prixine , negoli dokle vidi ſinoui ſuoih vnukou , alli nay veche, vnuci vnukou , i neche Bog pedipſati negoli ù onomu plodu koi moxe on iſti griſnik viditi . Dali kada Bog dobro çini , proſtiraſe ne ſamo do çetuartoga poroda , dalli do tiſucha porodou akobi tolikoih biualo : gere Go-

ſpodin nas vekſege prignut k' mitouanyu, negoli k' pediſanyu; buduchi da mitouange vazima od ſuoe dobrote, i takoga çini mnogo dobrouolyno: pedipſange vazima od grihou naſſih, i takoga çini kakono poſilno, to geſt potiſnut zlobami naſſima.

V. Zaſtoſe nadoſtaulya oua pritnya, i ouo obitouange paruoy zapouidi ſamoy?

N. Gerege oua poglauita zapouid, i nay vridnia ſuih innih, i yoſte gerege parua: i onno ſtoſe gouori od gnege, moxeſe razumiti yoſte, od oſtalih.

V. Xudim znati kako nie ſuprotiua ouoy zapouidi, onno poſtenge koe mi çinimo Suetim, i gnihouima mochmi, i prilikama; gereſe vidi da mi çaſtimo ſue oue ſtuari; gere poklicamo prid gnima, i çinimo molituu kakono çinimo Bogu.

N. Sueta Criqua geſt Zaruçnica Boxya, i ima za Naucitelya Duha ſuetoga, toga radi niegeſe boyati da moxe biti prihignena, ni da çini alli vçi çiniti ſtuar koya geſt ſuprotiua zapouidmi, Boxgimi, i neka ſaydemo na oſoboyſchinu; çaſtimo, i zaziuamo Suete, kakono priategle Boxge, i koinas mogu pomochi gnihouimi doſtoyanſtui, i molituami pri Bogu. dalijh ne darximo za Boghe, nijmſe klanyamo kakono Bogu: nitie ſtuar zamirita; da poklicamo pridgnimi; gere oui poklon nige vlaſtiti Boga ſamoga; daliſe çini yoſte i ſtuorengima mnogo vzuiſſenima; kakono Papi;

Digitized by Google

i ù mnozih miſtih, Redouuici poklicayu prid ſuoimi ſtariſſinama; potaput da nige çudo akoſe çinī ſuetima koi kralyuyu s'Isukarſtom na nebbu, onno ſtoſe çini nicim lyudem na zemgli.

V. Da ſtochemo riti od Mochih Suetih lyudi, koe iſtare ne ſliſſayu, à li pokliçamo prid gnima, i çinimo molituu?

N. Ne çinimò molituu Mochima; koe dobrò znademo da ne ſliſſayu: dalli çaſtimo ſuete Mochi, kakono one koeſu bile orudya ſuetih Duus za dilouati mnoga dobra dílla, i bitiche na ſuoe vrime, tileſa ſueta, i ſlauna: à ſada namſu kakono mili zalozi lyubaui koyunam, noſiſſe i noſe ſueti, i zato prid iſtim Mochmi çinimo molituu Suetima, molechijh za oui ſueti zalozi, koi od gnih, darximo daſe ſpomenu pomochinas, kakonoſe mi ſpominamo ſtouatijh.

V. Iſtaſe ſtuar moxe riti ſrichom i od Prilik gnihouih.

N. Takogeſt, gere Prilike Goſpodinoue, i B. Goſpoe, i Suetik niſu darxane od nas za Boghe, i zatoſe nemogu zuati Idoli, kakono bihu onne Poganske, negoliſu darxane za Prilike koenas çine ſpominatiſe Goſpodina, B. Goſpoe, i Suetih: i tako ſlluxe onima koi neumiu ſtiti, na miſto Knigh, gere od Prilik vçe mnoga otayſtua naſſe ſuete Virre, i xiuot i ſmart mnozih Suetih. I çaſt koyu gnima çinimo, ne çinimo gereſu prilike od knighe, alli od kouya,

alli gereſu lipo napiſane, i namazane, nego gerenam prikaxuyu Goſpodina, B. Goſpoyu, alli inne Suete; à gere mi znademo da Prilike ne xiuu, ni ſliſſayu, buduchi ſuorene rukama çouiçkimi, ne proſimo od gnih iſtare, nego prid gnima molimo onih, koihnam onne prikaxuyu, to geſt Goſpodina, B. Goſpoyu, alli inne Suete.

V. Ako Mochi, i Prilike ne ſliſſayu, kako dakle çine tolika çudeſa onima koijmſe priporuçuyu?

N. Sua çudeſa çini Bog: dalijh çini vechekrat po oduitouanyu Suetih; à naulaſtito Priſuete Goſpoe: i ceſtoih çini onima koi prid Mochmi, alli Prilikama zaziuayu Suetih; i drugda ſluxiſe Mochmi, i Prilikama za orudya tacih çudeſ; za pokazatinam damue drago bogoſyubſtuo prema Suetima, prema Mochmi, gnihouimi, i Prilikama.

V. Dakle kadaſe gouori daſege gedan priporuçil onimi Mochima, alli onimi Prilikama, i primil geſt miloſt, imaſe razumiti daſege priporuçil onomu ſuetomu çigouekſu Mochi, alli Prilika, i da Bog oduitouangen onoga Suetoga, i po onnih Mochih, alli po prilici vçinilmue miloſt?

N. Tako geſt, i raduemiſe daſi razumil dobro ſue kolikotiſam rekal.

V. Radbih znati nayzada, zaſtoſe napiſſue Bog otac kakono gedan çonik ſtar, à Duh ſueti kakono gedna Golubica, à Angeli kakono diri-

Digitized by Google

ditichi s' kreli, buduchi da Bog i Angelisu Dusi, i neimayu oblicya tilesnoga, koese moxe izpisati od Farbarou alli Napisalac kakonose çini u syudih.

N. Kadase napissue Bog Otac ù obrazyu gednoga stara çouika, à Duh sueti ù obrazyu Golubice, i Angeli ù obrazyu diticheu; ne napissuese ono stosu onni ù sebbi; gere kakonosi ti rekal, gesu Dusi bez tilla; negolise napissue ono obrazge ù koemususe kadgodi prikazali: i tako Bog otac napissuese kakono çouik stari, gere ù takouu obrazyu obyauise ù vidinyu Danielu Proroku: à Duh sueti napissuese ù obrazyu Golubice; gere ù ouakouu obrazyu pokazase varhu Isukarsta kada bi karsten od. S. Iuana karstitelya: i Angeli napissuyuse ù obrazyu mladiçkomu geresuse takoui vechekrat prikazali. Od visse imas znati, da mnoghe stuari napissuyuse za çinitinas razumiti, ne kakouesu onne ù sebbi, negoli kakouu osoboyschinu imayu, alli kakoui stuori stuarayu, takose napissue Vira, kakono gedna xena s' çassom ú ruci; à Milosha s' mnozimi ditichi okolo: a li znades dobro, da Vira, i Milosha nisu xene, negoli kriposti, takose dakle moxe riti, dase napissue Bog otac ù obrazyu çouika staroga, za çinitinas razumiti, dage on prikostari, to gest viçgni, i paruo suih stuarih stuorenih: à Duh sueti napissuese ù slici Golubice, za zlamenouatinam daroui bezgrisenya, çistigne, i sueti-

gne, koe dilue ù nas Duh ſueti: à Angeli napiſſuyuſe mladi, gereſu vazda lipi i yaharni; i napiſſuyuſe s' kreli, gereſu barzi za proticati kamoge Bogu drago; i s' odichami bilima, i s' odiuenicami ſuetima, gereſu çiſti i bezgriſni, i ſluxitegli veliçanſtua Boxas ſtuenoga.

Istumaçenge Drughe Zapouidi.

V. HOdimo k' drugoy zapouidi; ſtoche riti,
Ne vazmi ime Boxge ù taſche?

N. V' ouoy zapouidi dugueſe varhu çaſti, i neçaſti koyaſe çini Bogu riçama, to geſt zapouidaſe çaſt, à zabranyueſe neçaſt: i moxeſe razdiliti zapouid ù çetiri dili, gere na çetiri naçini çaſtiſe, alli neçaſtiſe Bog riçama: Paruo çaſtiſe Bog imenuyuchiga çeſto pohleplyu miloſche, à neçaſtiſe imenuyuchiga çeſto bez razloga. Drugo çaſtiſe priſexbom, à neçaſtiſe kriuom priſexbom. Treto çaſtiſe çinechi zauiti, à neçaſtiſe razbiyuchi zauiti. Cetuartu çaſtiſe zaziuayuchiga i hualechi, à neçaſtiſe pſuyuchiga i proklinechi.

V. Iſtumaçimi parui dil.

N. Imenouati Boga, kakono i B. Goſpoyu, i Suete, priproſtinim naçinom, moxeſe çiniti i zlo, i dobro: gere onni koi xeſtoko lyube Boga, çeſtoga ſpominayu, i çeſto uarhu gnega razgouarayuſe, i ouo çine bogolyubno, i velikom xelyom, kakoſe vidi ù Piſtulah. S. Paula,

ù koih

Digitized by Google

ù koih çesto çesto ſtise ime Isukarstouo; gere kakono. S. Paual imasse Isukarsta ù sardcu, takoga imasse i ù vstih. Dalisu druzi koi radi gednoga zla zauiçàya, kadasu sarditi, alli kada ſalese, ne mislechi na onno ſto gouore, imenuyu Boga alli koega suetoga, gereim ino ne dohodi na pamet. I ouo gest zlo; gere gest razgardgenati prisueto ime Boxge. Stobi bilo, za podatiti gednu skazan; ako i ne gednaku; kakono dabi gedan imil gednu halyu pribogatu, tere dabise nyome sluxio, ù suako misto, i vrime, i bez igednoga opogleda.

V. Istumaçimi sada drughi dil, koise pristogi, k' Prisexbi alli Roti.

N. Prisexba nige inno, negoli zuati Boga na suidoçanstuo istine: alli nekage dobro vçignena, tribue dage zdruxena od trih stuarih, to gest, od istine, praude, i procignenya, kakononas vçi isti Bog po vstih Proroka Geremie. i kakono prisexbom vçignenom dostoynimi okolostancima çastise Bog, ogouarayuchi da on vidi sue stuari, i dage izuarſitim naçinom istinit, i obranitely istine; tako na suprotiua varlose neçasti Bog isti, kadase prisigue bez istine, alli bez praude, alli bez procignenya: gere tko ouako prisegue, pokaxue da Bog alli ne zuade stuari, alli dage priately laxxi i nepraude.

V. Istumaçimi osobitijmi naçinom, ſtoche riti, Prisigouati s' istinom.

N. Za prisigouati s' istinom, potribno gest, da

çouik

çouik ne potuardyue prisexbom, negoli onno ſto znade stanouito da gest istino; i da ne obitue prisexbom negoli onno ſto istinito hoche ispuniti. Toga radisu kriuorotnici, i sagrissuyu priteſko, onni koi potuardyuyu prisexbom alli rotom stuari koge znadu dasu laxgliue, alli nay magne, da nisu istine: takoer onni koi obituyu prisçxbom onno, ſto nemisle ispuniti.

V. Stoche riti, prisigouati s' praudom?

N. Ritiche da çouik ne obecha prisexbom vçiniti, negoli onno stogest praueđno, i podobno. I zato priteſko sagrissuyu onni koi obituyu prisexbom osuetitise od bezakongih gnima vçignenih, alli dache vçiniti drugu stuar, koyage neugodna Bogu; nitise imayu takoua obitouanya obsluxeuati, ni po igedan put poduexuyu çouika, gere itkore ne moxe biti poduezan zlo çiniti, buduchi da zakon Boxgi poduexuenas ne çinitiga.

V. Stoche riti prisigouati, s' procignengem?

N. Ritiche, prisigouati mudro, zrilo, razmisliyayuchi dase ne pristoi zuati Boga na suidoçastuo, negoli ù stuarih potribnih, velike vridnosti, i velikim strahom i poſtengem. I zato sagrissuyu onni koi za stuaku malu stuar yoſte igrayuchi, i salechi prisiguyu. Koi ouim zalim zauiçgem çesta prisigouanya, lasno vpadayu ù kriue prisexbe alli rotte, ſto gest grih od vekſih koise mogu vçiniti. Toga radi tako Gospodin ù Vangelyu, kakono;

S. la-

S. Iakou ù Pistuli suoyoy, zapouida nam, da ne prisiguemo, to gest bez potribe : i Sueti vrachayu razlog oue stuari, gere buduchi prisexba nassasta za likariu slabosti vire çouiçanske, pokle lyudi muçno viruyu gedan drugomu; za to imamose sluxiti prisexbom, kakonose sluximo likariami, koese ne primayu çesto nere kolikoe vzmoxno ù ridge.

V. Istumaçimi treti dil zapouidi koyase vzdarxi ù zauitih.

N. Zauit gest gedno obechange vçigneguo Bogu koegod stuari dobre, i vgodne gnegouu Boxastuenomu veliçanstuu. Gdi imaf razmiflyati tri stuari. Paruo da zauit gest gedno obechange, i tako nige dosta za vçiniti gedan zauit, imati gednu odluku, vele magne imati xelinge vçiniti koyu stuar; dalli potribue obechange izuito, riçyù, alli sardcem. Potole imaf pomniti, dase ouo obechange çini Bogu, komu vlastitim naçinom pristoese zauiti: i kada slissaf gouoriti dase çine zauiti B. Gospoi, alli Suetima, imaf razumiti da onni isti zauiti çinese poglauitim naçinom Bogu, dalli na çast B. Gospoe, alli Suetih, ù koih Bog pribiua gednim naçinom vlastitim, i viffim, negoli ù ostalih stuorengih : toliko da zauit vçignen gednomu Suetomu, nige drugo, negoli gedno obechange vçigneno Bogu za stouati spominak onoga Suetoga, koimgodi prinesengem : sto gest stouati Boga ù onomu Suetomu. Treto immaf znati dase zauit ne-

moxe

moxe vçiniti nego od stuari dobre i vgodne Bogu, kakonoge sueto Diustuo, pouolyno Vboxtuo, i takoue stuari. Toga radi koibi imil zauit vçiniti koi grih, alli koe dillo nepodobno sluxbi Boxypoy, alli yoste koyu stuar dobru, dali koya zapriçue vekse dobro; nebi vçinil obechange stuari vgodne gnegouu Boxastuenomu velicanstuu, i zato nebi bilamu çast, negoli neçast, i sagrissilbi protiua ouoy drugoy zapouidi; kakono yoste teško sagrissue protiua istoy zapouidi, koi çini zauit, à ne ispunyuega koliko paruo moxe. gere Bog zapouida ù suetomu pismu, da tko çini zauit, ne samose spomene ispunitiga, negoli da nebude kasan ispunitiga.

V. Istumaçimi napokogni dil, koi gest varhu slaue Boxge, i opsouanya.

N. Zapouida Bog ù napokognemu dilu, oue druge zapouidi, dase ne opsuge Bog, negoli na suprotiua dase slaui i blagosliulya gnegouo sueto imme. A paruo kolikose pristoi slaui, nige sumgne igedne, buduchi oçito, da dokodechinam suako dobro od Boga, i da buduch sua dilla Boxya puna razuma, i praude, i milosardya, da on ù suakoy stuari ima biti slauglen i blagoslouglen. A koliko porle ù ime opsouanya, tribue da znadesi da opsouange nige inno, negoli gedan vkor koise çini riçama Bogu ù gnemu samomu, alli ù guegouih Suetih: i nahodese fest varsti opsouanya. Parua kadase prilaga Bogu onno stomuse ne pristoi, kakono

da

da'on ima Bozi, alli takmena nepodobstua. Druga kadase krati Bogu onno ſtomuse pristoi, kakono moguchstuo, razum, prauda, alli ina izuarſchina, kakono rekſi, da Bog ne moxe vçtniti alli da ne vidi alli da nige prauedã. Treta kadase prilaga stuorenyu onno, ſto gest vlastito Boxge, kakono çine onni koi gouore, da Diaual znade stuari dossastne, alli da moxe çiniti praua çudesa? Cetuarta, kadase psue Bog, alli B. Gospoya, alli inni Sueti. Peta kadase imenuyu nika vda Isukarstoua alli Suetih, za vkoritijh, kakono dabi bila ù gnih sramotna kakonosu ù nas. Sesta kadase imenuyu koi dili Isukarstoui, alli Suetih za rugatise gnima, kakono çine onni, koi gouore, po bradu Isukarstóuu, alli Suetoga Petra, i takmene ostale stuari, koege iznaſla zauidost Diaulova, i zloba çouiçaska.

V. Xudim znati kolikoe velik grih Opsouange.

N. Toliko velik gest, dage blizu vekſi suih inih, ouose moxe znati po pedipsanyu koe dostoi; gere ù staromu zakonu Bog zapouida da Opsounici imalibi biti tudge kamenouani od suega puka, kakono yoſte zakoni gradyanski pedipsayu smartyu opsounike. i. S. Gargur pisse da gedno diteſce peterih godiſch, buduchise nauçilo psouati Boga, i nebuduchi pokarano od otca suoga, vmri ù krilu istoga otca; i dussa gnegoua bi ponesena od Diaulou (koise oçito pokazasse) ù ogany pakleni. ſtose ne ſti dasege ikadare dogodilo za ini grih. tako dage

po-

Digitized by Google

potribno imiti suaku pomnyu za vçuuatise od toliko velika vuridgenya Boxastuenoga veliçanstua ; i tolikobi lasnie imilo biti varuatise ouoga griha ; pokle iz gnega ne vadise korist, ni nasladgenge igedno, kakono iz ostalih grihou ; negoli sama skoda koyu nosi sobome grih. Prem dase neima ikadare sagrisseuati, i akobismo moghli dobiti koyugodi. hochef korist alli nasladgenge.

Istumaçenge trete Zapouidi.

V. RAzumilsam parue dui zapouidi, xudim sada dami istumaçif tretu,

N. Treta zapouid koyagest suetkouati Suetkouine, gest nikoliko razluçita od ostalih ; gere sue ostale to gest dui pridgne, i sedam poslidgnih gesu po suemu narauske, i poduexuyu ne samo Karstyane, da yofte i Xidoue, i Pogane. Dalli oua treta dilomgest narauska, i poduexue fui lyudi ; dilom nige narauska, i nepoduexue suih, gere suetkouati suetkouinu, to gest imati koi dan za sueti, i koise ima tratiti ù dilla sueta, à naulastito na sluxbu Buxastuenu, gest zapouid narauska, i vçi sue lyude, i tako po suih stranah suita obsluxuese koi dan suetkouni. Dalli naredgenge takoua dneua, to gest, da bude vekfe gedan dan negoli drughi, nie narausko, i zato pri Xidouih suetkouina poglanita bisse Subotta, pri Karstyanih, gest Nedilya.

V. Za

V. Za koi vzrok Bog zapouidi Xidouom dab i obsluxeuali Subottu paruo negoli drughi dan?

N. Duasu poglauita razloga. Parui gest gere ù Subottu douarsi Bog zgradu suita: i zato hoti dase suetkue onni dan za vspominak ouoga velikoga dobrotuorya stuorenya suita, Sto yoste sluxasse za obaliti po tlehu zabludgenge Lyubomudrac, koi rekosse dage suit biual vazda: gere varguchise suetkouina na vspomenutge stuorenya suita, dohodyassese ispouidati dage suit imil poçalo. Drugh razlog gest, gere buduchi çouik çinil tegouati i truditi suoe slughe, i sluxbenice, i xiuinu sest dneui Sedmerice, hotti Bog da sedmi dan koie Subotta poçiualibi reçeni slughe, sluxbenice, i yoste Gouedo, i Touarac; i nekabi gospodari nauçilise biuati milostiui prema gnihouim texakom, i ne biuati nemili negoli pomilouni yoste prema istoy xiuini.

V. Stoche riti da mi Karstyani ne obsluxuemo Subottu kakono Xidoui, buduchi ouako dobri razlozi za obsluxeuatiu?

N. Bog mnoghim razlogom prominilnamge Subottu ù Nedilyu, kakono i Obrizouange ù Karstenge, Yanyca Vazmenoga, ù prisueto Tayanstuo tila Isukarstoua, i sue ostale stuari dobre staroga zakona, ù inne stuari bogle nouoga zakona. Toga radi akose Subotta barzisse za spominak stuorenya suita, gere ù ta dan douarsise dillo stuorenya; veksim razlogom barguese Nedilya na vspomenutge

isoga

istoga stuorenya ; gere ù Nedilyu dase poçalo reçenomu stuorenyu : i ako Xidoui dauahu Bogu poslidgni dan Sedmerice, bogle çine Karstyani koimu dauayu parui Oduisse ouoga ù Nedilyu çinise vspominak trih poglauuih dobrotuorgih nassega Odkupglenya : gere Isukarst ù Nedilyu porodise ; ù Nedilyu vskarsnu ; i ù Nedilyu posla yarhu Apoſtolou Duha suetoga. Napokon Subotta zlamenue pokoy, koi imahu dusse suete u Limbu : Nedilya zlamenue slauu koyu sada imayu dusse suete, i potole yoſte imatiche tilesa na Nebbu. I zato Xidoui barzihu Subottu, gere vmiruchi idyahu ù pokoi Limba : dalli Karstyani imayu bargouati Nedilyu, gere vmiruchi idu ù slauu blaxenu Raya. Stose zato razumi, akosu dobro dillouali, po suetomu zakonu, kaijmge Bog podal?

V. Gelli potribno obsluxeuati inne suetkouine alli blagdane negoli samu Nedilyu ?

N. Potribno gest obſluxeuati mnoghe inne suetkouine, tako Gospodinoue kakono Gospoine, i ostalih Suetih, to gest sue onne koesu zapouidane od suete Crique. Dalli mismo gouorili osobitto od Nedigle : gerege onna nay staria, i koya çeſchese bargue suih innih : kakono yoſte pri Xidouih bihu mnoghe suetkouine alli blagdani : dalli nay staria, i nay çeſcha, i nay veksa suih innih, bisse Subotta, i zato ù desetih zapouidih ne çinise osobitta spomena, negoli Subotte, na misto koe nastalagest Nedilya.

V. Sto

V. Sto tribue çiniti za obluxeuati ſuetkouine?

N. Potribuyu dui ſtuari parua geſt vzdarxatiſe dillouangih rabotexnik, koyaſu onna koya dilluyu ſluxbenici, i texnici, koi ne trude, negoli tillom: gere ona dilla ù koih trudi poglauitim naçinom razum, nemoguſe zuati rabotexna, i ako za pomoch razuma, ſluximoſe yoſte yazihom, alli rukom, alli innim vdom tileſnim. Druga geſt, da na ſuetkouine zapouidane darxaniſmo naytiſe i ſtati na ſuetomu pofuetiliſchu. I prem da S. Criqua ne poduexenas pod inno, niſta magne mnogoge podobno, da vas dan Suetkouine, alli vekſi dil gnega, ſtratimo ù molitui, i ſtenyu duhovnomu, ù pohodgeny Crikau, ù ſliſſanyu pripouidangih, i u naſtoyanyu takouih ſuetih dugouangih, buduchi dage ouo konac radi koga naredgenuſu ſuetkouine alli Blagdani.

V. Ako na ſuetkouinu nemoxeſe çiniti dillo rabotexno; dakle nechefe mochi zuoni zuoniti, ni ſtol priprauiti, velle magne, kuhati gizbine: gereſu ſua oua dilla rabotexna.

N. Zapouid ne çiniti dilla rabotexna, razumiſe po dua naçina. Paruo da niſu potribna zaxiuot çouiçanski: i za toſe dopuſta kuhati, ſtol priprauiti, i inne takmene ſtuari, koeſe nemogu çiniti dan pridgni. Drugo da niſu potribne za ſluxbu Boxyu: i radi togaſe dopuſta zuoni zuoniti, i çiniti oſtala raboranya ù Criqui, koiaſe nemogu çiniti ù oſtali dneui. I viſſe

Digitized by Google

ouih nacinou, yoſteſe mogu çiniti dilla rabotexna na dan ſuetkouine, kadage dopuſtenge Nabdara Criquenoga s'vzrokom razloxnim.

Istumaçenge çetuarte Zapouidi.

V. NAſlidue çetuarta zaponīd, koyageſt poſtouati, otca i mater; xudim znati zaſto ù zapouidih drughe ploçe, poçimgleſe od poſtenya otçeua, i materina.

N. Zapouidi drughe ploçe priſtoge iskargnemu, kakono onne parue ploçe priſtoge Bogu. A gere meu ſuima iskargnimi nay tiſnij, i koimiſmo vekſe darxani, geſu otac i mati, od koih imamo bitge, i xiuot, ſtoge temgel ſuih dobar vrimenitih; zato velikim razlogom poçinya druga ploça od poſtenya otca i matere.

V. Stoſe razumi za ouo poſtenge koimſmo duxni otcu i materi?

N. Razumiuſe tri ſtuari: pomoch, poſluh, i poſtouange. Paruo darxaniſmo pomochi, i podſtoyati otca i mater ù gnihouih potribah. I oua pomoch ù ſuetih piſmih zoueſe poſtouange, i mnogoge razloxno da ſinoui priamſi xiuot od otca i od matere, budu naſtoyati vzdarxati gnima iſti xiuot. Od viſſe darxaniſmo poſluſſati otca i mater kakono gouori S. Paual ú ſuakoy ſtuari ù Goſpodinu, to geſt ù ſuakoy ſtuari koyage podobna hotinyu Goſpodinouu: gere kada otac alli mati zapouidayu-

nam

nam ſtuar koyage ſuprotiua hotinyu Boxgea mu, tada potribue po zapouidi Iſukarſtouoy nenauiditi otca i mater, to geſt ne poſluſſatijh, ni ſliſſatijh : ne inako negoli dabi bili nepriateglı naſſi. Napokonſmo darxani ſtouati otca i mater, noſechignim ſuaku çaſt, i ſtuyuchijh riçami i dilouangima izuanskimi, kakoſe priſtoi, i ouu ſtuar toliko ſcinyaſſe, Bog ù ſtaromu zakonu, da zapouidaſſe, da bude vbien onni koibi ſmil proklinati otca i mater.

V. Neznadem zaſto zakon Boxgi zapouida ſinouom, da pomagayu, i podſtoge otca i mater, à ne zapouida yoſte otcem i materam, da pomagayu i podſtoge ſinoue, naulas dokleſu maJahni, i imau potribbu pomochi?

N. V' iſtinu darxange zaymenogeſt meu otci i ſinoui, kakono ouiſu darxani pomagati i podſtoyati, i poſluſſati onnih, takoſu onni darxani prouidyati ne ſamo hranu, i odichu ouima, da yoſteih ſuiſtiti, i na dobar put ſtaulyati. Dalli lyubau Otaçna prema ſinouom tolikoge narauska, i opchena, da nige triboualo innim zakonom piſanim ſpomenuti Otcem onno ſtoſu darxani çiniti ſinouom : à na ſuprotiua çeſto vidiſe, da ſinoui ne odgouarayu lyubauyu ſuoim roditeglem, i zatoge triboualo ouom zapouidyu vglauitijm ſtoſu darxani. Nitige zadouoljno bilo Bogu ſamo zapouidati, dalie nadoſtauil gedno obitouange, i gedno propritgnenge za çinitiu obſlaxiti.

Digitized by Google

V. Radbih znati koege ouo obitouange, i popritgnenge.

N. Na ouu çetuartu zapouid nadoſtaui Bog oue riççi: Neka ti dugo xiues varhu zemgle: hotechi riti, da onni koi ſtuyu otca i mater, imatiche za plachu dugo xiuglenge; à onni koijh ne ſtuyu, imatiche meu oſtalimi mukami ouu oſobitu, da neche dugo xiuiti, i geſt muka mnogo podobna, gere nige razlog da dugo vxiua xiuot, onni, koi pogardyuge onnih, od kihge primil iſti xiuot.

V. Za doſpitak oſtaemi vpraſſati; geda onno ſtoſege reklo od otca i matere, razumiſe yoſte i od innih ſtariſſin, koi darxe prema nami miſto otca.

N. Dobroſi promislil, gere oua zapouid i maſe proſtriti Ksuima ſtariſſinama, toliko Criquenima koliko ſuitounima.

Iſtumaçenge Pete Zapouidi.

V. IStumaçimi ſada petu zapouid?

N. Oua zapouid zabranyue paruo vboyſtuo, to geſt vbiyati lyude, gere vbiyati innu xiuinu, ne zabranyueſe ù ouoy zapouidi: à ouoge razlog: gereſu xiuina ſtuorena za çouika, i zato kada çouiku nalixe ſluxitiſe ſmartyu xiuine, moxeſe xiuina vbiti; da çouik nige ſtuoren za drugoga çouika, negoli za Boga, i zato nige çouik goſpodar nad xiuotom

Digitized by Google

tom drugoga ; toga radi nigemu dopuſteno vbiatiga .

V. Alli vidimo da Poglaunici , i Vladauci çine , vmarati lupeze , i oſtale zloçince , koi li geſu lyudi , i ne ſçiniſe da zlo çine ù ouomu , negoli dobro .

N. Poglaunici , i Vladauci koi imayu opchenu oblaſt , çine vmarati zloçince , ne kakono goſpodari xiuota çouiçanskoga , da kakono ſluxbenici Boxgi , kakono gouori Sueti Paual , gere Bog hoche , i zapouida daſu zloçinci pedipſani , i kadaſu doſtoyni , da vbieni budu ; neka dobri lyudi xiuu bez peçali , i ù miru . I zato iſti Bog podalge Poglaunikom i Vladaucem maç ù ruke , zaçiniti praudu , branechi dobrih , à pedipſayuchi zalih . Toga radi kada opchenom vlaſtyu çiniſe vmirati gedan zloçinac , ommoſe ne zoue vboyſtuo , negoli dillo praude ; i kada zapouid Boxya gouori : Ne vbiyay , razumiſe , ne vbiyayu oſobitom tuoyom vlaſtyu .

V. Dohodimi gedna ſumnya , geda oua zapouid zabranyue vbiyati ſebbe ſamoga ; kakono zabranyue vbiyati oſtalih ?

N. Bez igedne ſumgne oua zapouid zabranyue , yoſte vbiyati ſebbe ſamoga , gere itkore nige goſpodar ſuoega xiuota , buduchi da çouik nige ſtuoren za ſebbe ſamoga , negoli za Boga ; i zato itkore ne moxe ſuoyom vlaſtyu vmoriti ſebbe . I ako koi Sueti , alli ſuetiç ,

za ne izgubiti virru, alli diuſtuo; vmoriliſu ſami ſebbe; imaſe miſliti daſu imali vlaſtito. i biſtro nadahnutge Boxge za ouo vçiniti; gere inako nebi moghli izbaſni bitti priteskagriha: gere koi vbie ſamoga ſebbe, vbie gednoga çouika; i tako çini vboyoſtuo, koegegrih zabragnen poglauitim naçinom ù ouoy petoy zapouidi zakona.

V. Zaſto gouoris poglauitim naçinom?

N. Gere ne ſamoge zabragneno vbiyati, dalli yoſte izraniti, izbitti, i vçiniti kogegodi bezakonge inno xiuotu alli tillu iskargnega. Paçe Iſukarſt Goſpodin Nas ù ſuetomu Vangelyu tumaçechi ouu zapouid, zabranyue zagedno, raſardoſt, nenauidoſt, zlo ſardce, opſouanya, i oſtale ouakoue ſtuari, alli riççi, koeſu vechekrat vztoci, i koreni, vboyſtua; à na ſuprotiua hoche daſmo pitomi, i lyubezniui, naſtoechi imiti imir, i gedniſtuo, ſa ſuimi.

Istumaçenge Saste Zapouidi.

V. Toſe vzdarxi ù Seſtoy zapouidi?

N. Vzdarxiſe paruim naçinom zabragnenge priblyubodiuſtua, ſto geſt ſagriſiti s' tuginom domachicom; à gere za xiuotom ſtuar nay ſcignenia na ouom ſuitu geſt poſtenge; zato za zapouidyu daſe ne vbie, zabranyueſe velikim razlogom prilyubodiuſtuo koimſe gubbi poſtenge.

V. Zaſto

Digitized by Google

V. Zasto gouoris paruim naçinom?

N. Gere buduchi deset zapouidih zakon praude; paruim naçinom zabranyuyuse ù gnih onni grisi ù koih veksim poznangem diluese neprauda: takouo gest prilyubodiustuo. Dalli nista magne zabranyuyuse yoste podrughin naçinom sue ostale varsti grihou putenih: kakono sue todiustuo, stogest sagrissiti s' çelyadyu posuechenom. Bogu; karnodiustuo, stogest sagrissiti s' prikaruima, diuodiustuo, stogest sagrissiti s' diuicom; bludnost stogest sagrissiti s' xenom nediuom, i slobodnom; kakonoge vdouica alli hotnica; i ostali grisi nepodobnij koise nebi imili ni spominati meu Karstiani.

V. Prem da viruem dage sue istina stomisi rekal; nistamagne radbih razumiti nastose naslanya ta istina da bludnost gest grih; gere nige viditi da çini skodu, alli bezakonge ikomure, onni koi samo çini bludnost.

N. Naslanyase na sue zakone, na zakon naraui; na zakon pisani, i na zakon milosti V' zakonu naraui nahodise da Iuda sin Iakoua, Israela nazuanoga, hotti çiniti vmoriti gednu Xenu koyase zuasse Tamara, koya bila bisse gnegoua neuista, gere buduchi vdouica bisse vpala ù bludnost, ostausi prisobna: Od kudese vidi da ù onno vrime paruo nego bi podan zakon Moixesou, po razlogu narauskomu lyudi poznauahu da bludnost bisse grih. Potole ù zakonu Moixesouu ù vekse misti za-

branyueſe bludnoſt : à ù Piſtulah, alli Liſtih. S. Paula ęeſto ſtimo da bludnici neche vliſti ù Ray. Nitige iſtina da bludnoſt ne çini skode alli bezakonya ikomure, gere çini skodu iſtoy xeni, koia radi toga oſtage oſramotchena : çini skodu porodgenyu, koeſe neiſtaçno radya : çini bezakonge Iſukarſtu, gere buduchi mi ſui vda Iſukarſtoua, tko çini bludnoſt, çini da vda Iſukarſtoua ſtuarayuſe vda hotnice : i napokon çini bezakonge Duhu ſuetomu, gereſu tileſa naſſa Hrami Duha ſuetoga : i ouako tko oſquarni tillo ſuoe bludnoſtyu, oſquarnyue Hram Duha ſuetoga.

V. Oua ſeſta zapouid zabranyueli inno negoli varſti gribou koeſi rekal?

N. Zabranyue yoſte ſua inna nepoſtenya, koyaſu kakono puti k' prilyubodiuſtuu, alli k' bludnoſti ; to geſu pogledi bludni, i celoui nepoſteni, i oſlale takoue ſtuari : i takonas nauçi Goſpodin nas ù Vangelyu ſuetomu : gdi tumaçechi ouu ſeſtu zapouid, gouori ; da tko gleda gednu xenu zlom poxudom, yurega ſtuoril prilyubodiuſtuo ù ſardcu ſuomu. I zatoge potribno tko hoche kakoſe imma vkloniriſe ouakouim grihom, imati veliku pomnyu varhu chuchenigh ſuoih, à naulaſtito varhu oçiu, koiſu kakono vrata, kroz koya vlizue ſmart ù duſſe.

Iſtuge

Istumaçenge Sedme Zapouidi.

V. STo vzdarxi sedma zapouid?

N. SVzdarxj zabragnenge kradgne, to gest vazimati tugine stuari, suprotiua hotinyu gospodarouu. I dobrim redom zabranyuese kradnya poklege zabragneno vboystuo, i prilyubodiustuo, gere meu dobrima ouoga suita, za xiuotom scinise postenge, à za postengem imange.

V. Kolicimi puti çinise suprotiua ouoy zapouidi sedmoy?

N. Duima puti poglauitimi h' koimse zbirayu sui ostali. Parui put poglauiti, gest vazeti tuge imange skrouitim naçinom, i ouose zoue vlastitim naçinom, Kradnya. Drughi put poglauiti gest vazimati tuge oçitim naçinom, kakono çine razboynici, i ouose zoue, popa dange. I prem da zapouid Boxya gouori od paruoga gouorechi, ne vkradi: nista magne, razumise yoste i od drugoga; gere tko zabranyue magne zlo, bez sumgne zabranyue yoste vekse.

V. Koisu grisi kise razumiu imenom kradgne i popadanya, i gesu zabragneni ù ouoy zapouidi.

N. Ouisu: Paruo Sue priuare i himbe koese çine ù prodauanyu i kuponanyu, i ù takouih dugouangih, I ouose razumi pod kradnyom, gere tko çini takoue himbe,

va-

vazima skrouito od iskargnega, vekſe negomuse pristogi. Drugo sue Lihue koese çine zaimlyuchi pinezi s' vgouorom dase vrate s' toliko vekſim dobitkom, i ouose razumi pod popadangem, gere tko çini lihuu, oçito prosi vekſe negolige zadal. Treto sue ſkode koese çine iskargnemu, i ako onni çini koi ſkodu ne dobiua iſtare, kakono kada gedan vxexe kuchu drugoga, i ouose razumi kadgod pod kradnyom, à kadgodi pod popadangen, kakose skrouito alli oçito çini ſkoda. Cetuarto koi ne vracha onno ſtoge darxan, sagrissue suprotiua istoy zapouidi, i gest koliko dabi vkral, gere zadarxi tuge, suprotiua hotinyu gospodarouu. Peto sagrissue suprotiua istoy zapouidi, i çini kradnyu, koi nahodi koyu stuar, koyue drughi izgubil, i vazimgleyu za sebbe; à gouorim koyue drughi izgubil; gere nige grih vazimati onne stuari koe nisu bile içigoue, kakono biseri, koi drugda nahodese ù kray mora. Sesto razumise pod kradnyom alli pod popadangen; posuoçuati stuari opchene, gere tko posuoiua stuari opchene, izbaulya drugoue vxinangen onih stuarih koe bihu gnihoue.

V. Xelim znati geli kradnya velik grih.

N. Sui grisi smartni moguse Zuati velici, gere izbaulyayu çouika xiuota viggnega; alli kradnya inma ono osobito da vuadya ù zla priue lika; i tako vidimo da Iuda za obiçay koi imasse kradenya, posuoiuayuchi onno ſtomuse

muse dauasse za vxiuange opçheno Gospodi nouo, i suetih Vçenikou, pouedese napokon izdati suoga prisuetoga Nauçitelya : i suaki dan vidimo, da razbóyniçi staulyayuse klati lyude, koih ikadare paruo ne vidisse, i skoimi neimayù nenauidosti alli neptiateglstua, samo za xelyu daim vkradu onno malo sto nose : i Bog dopusta da tko tuge vazima da maloga bude vxiuati : i tako Iuda obisi sam sebbe, i lupexi vechekrat ù padayu ù ruke praude.

Istumaçenge Osme Zapouidi.

V. STo vzdarxi osma zapouid ?

N. Yuresmo gouorili od bezakongih koyase çine iskargnemu dillom : sada nasliduyu bezakonya koyase çine riçama, i zato osma zapouid zabranyue kriuo suidoçastuo, koege poglauito bezakonge kose çini riçama.

V. Hotilbi znati, geli suprotiua ouoy zapouidi, kada gedan kriuo gouori ne skodechi ikogare.

N. Na tri naçini kriuose gouori : paruo skodechi iskargnega, kakono kada gedan prid Sudcem suidokue na drugoga dage vkral, alli vbil, znaduchi dato nige istina; i ouose zoue lax sletna, alli skodna : drugo koristechi iskargnega, kakono kada gedan gouori lax za oslobóditi drukoga od koe poghibili, i ouose zoue laz sluxbena. treto ni skodechi, ni koristechi, i ouose zoue lax taischa. parui naçin

vla-

vlastito zabranyuese ù ouoy zapouidi, gerde ne samo kriuo suidoçastuo, dalli yoſte neprauedno, i gest grih priteſki: druga dua naçina i ako ne vzdarxe ù sebbi nepraudu, i nisu grisi toliko teſki kakono parui; nista magne istinitosu grisi naymagne prostni: gerese ne moxe gouoriti lax za koyugoditi stuar drago na suitu.

V. Vzdarxili inno oua zapouid negoli zabragnenge laxi?

N. Vzdarxi zabragnenge trih innih varstih grihou koise çine yazikom, iniçim naçinom razumiuse pod kriuim suidoçanstuom; i ouisu vkor, kleuetange i proklinange.

V. Stoche riti vkor?

N. Vkorgest gedna riç bezakonita, koyase gouori za osramotiti iskargnegna, kakono kadase gouori gednomu, dage bezpametan, malo vridan, aryau, sramotnyak, i takoue stuari: à dage ouo velik grih kadase gouori s' odlukom vkoriti iskargnegna, kaxenam Spasitely naſ ù suetomu Vangelyu, gdi gouori, da tko prozoue ludyakom iskargnega suoga, bitiche dostoyan ognya paklenoga. à rekoh kadase gouori s' odlukom vkoriti iskargnega, gere kadase gouori za falu, ali za posuititi i pokarati, kakono kadgodi çini otac sa sinom, alli naueitely s' vçenikom, bez misli vkoritiga, tadase ne zoue vkor, nige grih, nego moxe biti prostni.

V. Stoge kleuetange?

N. Kle-

N. Kleuetange gest duignuti alli vazeti dobar glas iskargnemu gouorechi zlo do gnega; i ouose çini alli gouorechi kriuo zlo od iskargnega, alli pouidayuchi zlo koge istino, dallige otayno i takoga çinechi gubiti dobar glas koi imasse pri onnih koi neznadihu gnegou grih; i ouo kleuetange gest gedno zlo mnogo çesto meu lyudi, i mnogo teſko i poghibilno: gere dobar glas velege vridnij negoli imange, i niciga scine vekſe nego isti xiuot; toga radi velikoge zlo çinitiga izgubiti: i osuin ouoga, inomu zlu lasnoge nayti lika; dalli dobar glas izgublen mnogo trudonogage mochi opeta namistiti, à niſtamagne onni koigage suoim kleuetangem duignul, darxangage pouratiti. toliko dage nay bogli suit, vazda dobro gouoriti od suakoga, kadase moxe s' istinom, à kadase ne moxe, muçati.

V. Stoche riti proklinange?

N. Proklinange gest kada gedan proklina iskargnega suoga gouorechi: dasi proklet; allimu sagle razlike varsti proklinangih, gouorechi, zloti budi, alliti takouo zlo budi, i ouo proklinange grihge prikotexak, kadase çini sa zlim sardcem i s' poxudom dase zbudu takoua proklinanya iskargnemu: da kadase çine bez zla hotinya, i bez zla poxudgenya, za ſalu, za neposmnyu; alli za koyu naglu sarxbu, ne misli chi na onno ſtose gouori, magnege zlo dallige vazda zlo, gere iz vst gednoga karstyanina.

Digitized by Google

koie sin Boxgi po posinouglenyu, ne imma izhoditi negoli blagoslouglenge.

Istumaçenge Deuete Zapouidi.

V. STo vzdarxi deueta zapouid?

N. Vzdarxi zabragnenge poxudgenya xene iskargnega. gere prem da ù Sestoy zapouidi zabragnenoge prilyubodiustuo; nista magne hotilge Bog ponase zabraniti poxudgenge prilyubodiustua, za datinam tazumiti dasu ouo dua griha razlika.

V. Cinimise da ù ouoy zapouidi ne zabranyuese poxudgenge prilyubodiustua ko çini domachica s' tuginim muxem, negoli samo poxudgenge prilyubodiustua, koe çini çouik s' domachicom tuginom, poklese gouori. Ne poxeli tuyu xenu.

N. Nige tako, negolise zabranyuge poxudgenge prilyubodiustua toliko çouiçkoga, koliko xenskoga; gere prem da gouori, Ne poxeli tuyu xenu; nista magne onno stose gouori çouiku, razumise dage reçeno i xeni yoste: gere ù çouiku kakono ù plemenitiemu, vzdarxise yoste i xena. I odueche suak znade, dage sramotnie, (bare pri suitu) prilyubodiustuo xene, negoli çouika; kako postenge i sramexgliustuo pohuagleniege ù xeni, negoli ù çouiku. Dakle akoge zabragneno çouiku xeliti tuginu xenu, bez sumgne zabragnenoge yoste i xeni xeliti tugina çouika:

V. Zgo-

Digitized by Google

V. Zgorasi rekal, da gdise zabranyue prilyubodiustuo, zabranyuyuse yoſte sue inne varste grihou putenih, xudim znati imalise ouo isto razumiti i od poxelinya?

N. Nige sumgne igednè, da kadase zabranyue poxelinge prilyubodiustua, razumise zabragneno yoſte i poxelinge bludnosti, i suih ostalih nepoſtengih; gerege iſti razlog suih ouih grihou.

V. Hotilbih znati geli suako poxelinge tuge xene grih: prem da ne pristanese hotingem na takouo poxelinge.

N. S. Gargur Papa nauçilnasge da ù zalomu poxelnyu trisu redi: paruise zoue potaknutge, drughi, nasladgenge, treti pristanutge. Potaknutgege kadanam diaual postaulya ù misal gedno nepoſteno miſglenge, s' koimse druxi gedno naglo poçalo zla poxelinya, i akose ouomu potkanutyu tudge suprotiuimo, pota naçin da ne pristanemo na nasladgenge igedno, ne sagrissuemo, negoli imamo dostoyanstuo pri Bogu. Dalli ako potaknutge proyde naprida do nasladgenyà putenoga, i sasuimtim razbor naſ i hotinge nasse ne pristane k' nasladgenyu, tada nismo bez kogagodi griha prostnoga. Dalli ako k' potaknutyu, i nasladgenyu pripride pristanutge razbora, i hotinya nassega, po ta put da çouik osuistise od onoga ob çemu misli, i ſto xeli, i hotechi zastoise ù takouu poxelinyu, i miſglenyu; tada çini smartni grih: i ouoge onno

ſto

ſto naulastitim naçinom zabranyuese ù ouoy zapouidi.

Istumaçenge Desete Zapouidi.

V. STo darxi deseta zapouid?

N. SVzdarxi zabragnenge poxelinya imanyatugega, tako stanouitgnega, kakouesu kuche, zemgle; kakono nestanouitgnega, kakouisu pinezi, xiuina, vocha, i ostale takoue stuari: i ouakose suarsue dospiuena prauda, ne çinechi ni bezakonya iskargnemu, ni dillom, ni riçama, ni magne misglengem, i poxelingem.

V. Cudimse da buduchi Bog zabranil vboystuo prilyubodiustuo, i kradnyu, ne zabranyue yoste i xelinge vboystua, kakono zabranyue poxelinge prilyubodiustua i kradgne.

N. Ouoge razlog zasto ne zabranyue poxelinge vboystua, gere çouik ne xeli poglauitim naçinom negoli onno stomu donosi koegod dobro, bare scigneno za dobro: i tako xeli prilyubodiustuo geremu donosi nasladgenge, xudi kradnyu geremu prinassa korist; vboystuo ne prinassa igedno dobro, i zatose ne xeli samo po sebbi; negoli za dopriti k' prilyubodiustuu, alli ka cradgni, alli h' koyoy innoy suoyoy zamirki. Toga radi prem dapoxuda vboystua gest pritexak grih; sa suim time Bogse ne haya zabranitiga osobitim naçinom, gerese mogasse razumiti dage zabragnen,

gnen, buduchi, zabragneno isto vboystuo: i yoste gere buduchi zatuoril vrata poxelinyu bezrednomu nasladgengih, i stuarih koristnih, zatuarasse vrata i poxelinyu vboystua, koe vechekrat ne xudise negoli za dopriti do koegod koristi alli nasladgenya.

V. Radbih znati zasto ù zakonih Iyudskih ne vidise dage zabragneno poxelinge, kakoie vidi zabragneno ù ouomu zakonu Boxgemu?

N. Razlog gest oççit, gere Iyudi i akosu Papi alli Cesari, ne vidde sardca, negoli samo stuari izuanyske; i zato nemoguchi prociniti misglenya, i poxelinya, magneih mogu pedipsati; i zatoimise ne pristoi daih zabranyuyu. Dalli Bog koi razaznae sardca suih Iyudi, n.oxe pedipsati zale misli, i poxelinya, i zatoih zabranyue ù suoemu suetomu zakonu.

Istumaçonge Zapouidih Suete Crique.
Gl. VII.

V. ODuisse zapouidih Boxgih, radbih znati gesuli koe inne zapouidi za obsluxitijh?

N. Gesu zapouidi suete Crique koegesu oue.

1 Stati na misi na Suetkouue zapouidane.

2 Postiti Cetardeseticu, Cetuera vrimena, i posti zapouidani, i vzdarxatise od mesa ù petak i ù subottu.

3 Ispouiditise naymagne gednoç na godische.

4 Priçestitise naymagne na Vazam vskarsenya.

Digitized by Google

5 Plachiati desetine Criqui.

6 Ne pirouati ù vrimena zabragnena, to gest, od parue nedigle Dossastya Gospodinoua, do Vodokarscha; i od paruoga dneua Cetardesetice do osmoga dneua po Vskarsenyu. Dalli od ouih zapouidih ne mislimti inno rechi, gedno geresu lasnie, drugo gere od Mise, od Ispouidi, od Priçeschenya, kakono i od posta, gouoritichemo tudge kada istumaçimo suete Sakramente.

Istumaçenge Suitouangih Vangelskih.
Gl. VIII.

V. RAdbih znati, osuin zapouidih Gospodinouih, gesuli yoste koya suitouanya istoga Gospodina za xiuiti suarsenie.

N. Gesu mnoga, prisueta, i prikorisna suitouanya, za mochi obluxiti zapouidi vekssim suarsengem. Dalli poglauitiasu tri: Vbostuo pouo lyno, Cistocha, i Posluh.

V. V' çemu stogi suitouange Vbostua?

N. V' neimanyu igedne stuari vlastite, razdliusi paruo sue suoe imange vbozima, alli stauiusiga ù opchinu, stoge istinim naçinom razdilitiga vbozima. I ouo suitouange nauçi Isukarst ne samo riçami, dalli yoste i skaznom, i za Isukarstom sueti Vçenici gnegoui nasli douassega kakono yoste sui parui Karstyani koi pribiuahu ù Gerusolimu ù vrime paruagne, Crique; i napokon sui redounici çine zauit

zauit dache obſixeuati ouo ſueto ſuitouange pouolynoga vboſtua.

V. V' çemu ſtogi ſuitouange Ciſtigne?

N. V'hotinyu pribiuati ù bah çiſtu, ne ſamo vzdarxechiſe od ſuake varſti griha putenoga, dalli yoſte i od Xenidbe; i ouo ſuitouange yoſte nauçi Goſpodin nas riçmi, i skaznom; i naſlidouaſſega B. Goſpoya, S. Iuan Karſtitely, i ſui Vçenici pokle biſſe zuani od Isukarſta na Apoſtolſtuo; i potle ſui redounici çine zauit oſoboyni varhu çiſtigne, kakono yoſte i Crikounyaci koi imayu ſueti reddi.

V. V' çemu ſtogi ſuitouange Poſluha?

N. V'onomu ù çemuſe çouik odriçe i odmiche od ſuoga vlaſtitoga ſuda, i vlaſtitoga hotinya, ſtoſe ù Vangelyu zoue zatayati ſebbe ſamoga, i podloxitiſe hotinyu ſtariſſine, ù ſuakoy ſtuari koya nige protiuna Bogu. I ouo ſuitouange nauçi Spaſitely ſuita, ne ſamo riçmi, dalli yoſte skaznom, poſluſſayuchi ù ſuakoy ſtuari Otca Nebeskoga, i yoſte podlagayuchiſe dokle biſſe diteſce Materi, i S. Oſippu, koi biſſe ſcignen gnegou Otac. buduchi zaruçnik. B. Goſpoe, prem da Iſtinito ne biſſe Otac gnegou, buduchi porodgen od matere vazda Diuice; i ouoge treto ſuitouange komuſe poduexuyu zauitom ſui Redounici.

V. Zaſtoſu tri ſuitouanya poglauita à neueche.

Digitized by Google

N. Gere ſuitouanya poglauita ſluxe za duignuti zapriçenya ſuarſenga, koge ſtogi ù miloſchi: à zapriçenyaſu tri, to geſt lyubau imanya, koeſe duixe vboſtuom; lyubau naſladgengiſh putenih, koeſe duixe çiſtinyom; lyubau çaſti i vlaſtiti, koeſe duixe poſluhom. Od viſſe gere çouik neima negoli tri varſti dobra, to geſt, duſſu, tillo, i ſtuari izuanyske; radi toga dariuayuchi Bogu, ſtuari izuanyske, vboſtuom, tyllo çiſtinyom, i duſſu posluhom, prikaxue Bogu gedno poſuetiliſche ſuega ſuoega, i takoſe pripraulya k' ſuarſenyu miloſche nay boglim nacinom koiſe moxe nayti na ouom ſuitu.

Istumaçenge Sakramentou Suete Crique.
Gl. I X.

V. NAuçilſamſe po miloſti Boxyoy tri dili poglauiti Nauka Karſtyanskoga; oſtage dami iſtumaçis çetuarti, koi akoſe dobro ſpominam, vzdarxaſſe ſedam Sakramentou ſuete Crique.

N. Oui dil nauka geſt prikoriſtan, i zatoſe priſtogi dagaſe nauçis velikim naſtoyangem. Immas znati daſe nahodi ù ſuetoy Criqui gedno veliko skrouiſche, koe geſu ſueti Sakramenti koimi doſtiguemo miloſt Boxyu, vzdarxmoyu, vznnoxuemoyu, i kada naſſim pomankangem gubiſe, opetyu pribaulyamo. Hochuti

zato

Digitized by Google

zato Istumaçiti sto gest Sakrament; kolikoge Sakramentou; tkoihge naredil, i nike ostale male stuari, à potle doytichemo na istumaçenge suakoga gnih osobito.

V. Poçmimi tumaçiti sto gest Sakrament, gere ouo mnogo xelim razumiti.

N. Sakrament, alliti naski gouorechi Tayanstuo, gest gedno sueto otaystuo, koime Bognam podae milost suoyu, i zagedno pokaxuenam izuanskim naçinom, stuor neuidim alli skrouiti, koi dilue milost Boxya ù dussi nassoy, gere dabismo bili dusi bez tilla, kakonosu Angeli, Bogbinam podal milost suoyu duhounim naçinom, dalli geresmo sloxeni od dusse i od tilla, zato Gospodin Bog za priklonitise nassoy naraui, podaenam milost suoyu po nicih çignengih tilesnih koya kakoti rekoh, zagedno snicimi prilikami izuanskimi, tumaçenam stuor iznutargni milosti; kakono da reçemo za skazan, Sueto Karstenge, koege gedan od Sakramentou suete Crique, çinise operuyuchi tillo vodom, i saziuayuchi zagedno prisueto Troystuo. Onoom çimbom opranya, Bog dariua milost suoyu, i postaulyayu ù dussu onoga koise karsti, i daenam razumiti, da kakono onna voda opira tillo; tako milost opira dussu, i çistuyu stuara od suakoga griha.

V. Akosam dobro razumil, za vçiniti da gedna stuar bude Sakrament potribuyu tri poglauya; paruo dage gedna çimba alli cerimonia, to gest gedno çignengé izuansko: drugo da po

nyoy Bog daruge miloſt ſuoyu: treto da onna çimba imma priliçge ſa ſtuorom miloſti, i i tako daga prikaxue, i zlamenue izuanskim naçinom.

N. Toſi pridobro razumil. A ſada od viſſe immas znati, daſu oui Sakramenti ù ſue ſedam; i zouuſe: Karſtenge, Pokripglenge alliti Krizma, Eukariſtia alliti tillo Iſukarſtouo, Pokora alliti Iſpouid, Napokogne pomazange, Red ſueti, i Xenidba. Vztok gerihge ſedam, geſt oui: gere Bog hotilge ciniti ſnami dayuchinam xiuot duhouni, kakono çini dayuchinam xiuot tileſni; Paruo tribueſe poroditi, Drugo potribue vzraſti; Treto potribue gogitiſe; Catuarto kada çouik razboliſe potribue liçitiſe; Peto kada imma aruatiſe potribue oruxatiſe; Seſto potribue da bude tko vlada, i vpraulya, lyudi porodgeni, i vzduignuti yure; Sedmo potribue da bude tko naſtogi na vmnoxenge naroda çouiçaskoga: gere ako vmaruſi onni koiſu rodgeni, nebi naſtayali druzi na miſto gnih, barzobi poghinul narod çouicaski. Ouako dakle i radi xiuota duhounoga. Paruo tribue daſe porodi ù nas miloſt Boxya; i ouoſe çini karſtengem. Drugo potribue da onna miloſt raſte, i daſe vkripi; i ouoſe çini pokripglengem. Treto potribue daſe vzgogi i vzdarxi; i ouoſe çini tillom Iſukarſtouim. Cetuarto potribue daſe oporaui kadaſe izgubi; i ouoſe çini likariom Pokore. Peto tribue da çouik ù vrime ſmarti oru-

Digitized by Google

oruxase ſuprotiua nepriatelyu paklenomu, koi onada vekſe negoli ikadare aruenas; i ouoſe çini Napokognim pomazangem. Seſto potribue da bude ù Suetoy Criqui tkonas vpraulya i vlada ù ouomu xiuotu duhounomu; i ouoſe çini Suetim Redom, Sedmo tribue daſe li nahodi ù ſuetoy Criqui tko ſuetim naçinom naſtogi na vmnoxenge naroda çouiçaskoga, nekaſe tako vzmnoxi broy virnih; i ouoſe çini Sakramentom Xenidbe.

V. Tkoge iznaſſal i naredil ſtuari toliko çudnouate?

N. Oui Sakramenti toliko çudnouati, nemogahu naytiſe, negoli od Mudroſti Boxaſtuene; ni nareditiſe negoli ob Boga, koi moxe podati miloſt. I tako Iſukarſt Goſpodin nas, koige Bog, i çouik, iznaſſalgihge, i naredil. Oſtim ouoga, ſui Sakramenti geſu kakono gedni xlibi, po koihſe toççi k' nami kripoſt muke iſtoga Iſukarſta, i ſtuarge iſtinita, da itkore nemoxe dilifi blago muke Iſukarſtoue, negoli onimi naçini, i onnime putom; koige naredij Iſukarſt.

V. Radbih znati geſuli ù vrime ſtaroga zakona bili Sakramenti, i geſuli bili tako izuarſiti kakonoſu i naſſi.

N. V' ſtaromu zakonu biliſu mnozi Sakramenti, dalli bihu razliçni od naſſih ù çetirih ſtuarih. Paruo onni bihu vekſi brogem, negoli naſſi; i zato ſtari zakon biſſe muçnij negoli noui, Drugo onni bihu muçnij za obſluxitijh negoli

Digitized by Google

naſſi. Treto onni bihu zakriuenij, i tako od malihſe razumiaſſe onno ſto zlamenouahu; gdi naſſi imayu zlamenouange toliko oçitto, daga ſuak moxe razumiti. Cetuarto onni ne podauahu miloſt kakono çine naſſi; negoliu ſamo pridzlamenouahu, i obitouahu. Toliko da naſſi Sakramenti geſu velle izuarſnij, gereilge magne, gereſu laſnij, oçitij, i vridnij negoli bihu onni.

V. Hotilbih yoſte znati koige meu naſſimi ſedam Sakramenti nay vekſi varhu ſuih inih.

N. Suiſu velici, i ſuakij imma koegod veliçanſtuo oſoboyno. Li nay vekſi geſt Sakrament Tilla Iſukarſtoua; gereſe ù gnemu vzdarxi ſtuornik miloſti, i ſuakoga dobra, Iſukarſt. Goſpodin nas. Dalli niſta magne koliko ù imme potribbe, nay potribnijſu varhu ſuih, Karſtenge, i Pokora: à koliko ù imme doſtoyanſtua onoga koi moxe podati Sakramenti, nay doſtoynijſu Pokripglenge, i ſueti Red, gere oua dua Sakramenta opchenitoih nemoxe podati negoli Biskup: à koliko ú ime laſnoſti, nay laſnijge Sakrament Napokognegà pomazanya, gereſe ù gnemu odpuſtayu griſi bez truda pokore: koliko ù ime zlamenouanya, nay vekſige Xenidba, gere zlamenouage s'gedignenge Iſukarſtouo, sa ſuetom Criqnom.

Od

Od Karſtenya.

V. POçmi akotise vidi, tumaçiti parui Sakrament; i paruo recimi zaſtose zouę Karſtenge?

N. Karſtenge garçkim yazikom zlamenuge oprange; i tako sueta Criqua i ù latinskomu yaziku vzdarxi riç garçku zouechiga Baptiſmus, gere imme opranya oduechege opchęno, i sluximose gnime suaki dan ù ſtuarih mnogo ponixenih; i zato nekabi oui Sakrament immal imme vlastito, i nekabise bogle poznaual, i ſtoual, prozualisuga Baptiſmus, to gest oprange, nassim yazikom, zouese Karſtenge, gere onim suetim oprangem çinimose Karstyani.

V. Şto potribue za vçiniti Karſtenge?

N. Potribuyu nay magne tri ſtuari, tereih dobro vglaui, gere ù nicih zgodah potribnih, kakonochemo tudge rechi, suak moxe karstiti, i zatoge dobro daga suak vmi vçiniti. Paruose hochę voda praua i narauska, i nyomse polie çelyade koese karsti. Drugo potribue gouoriti ù onno isto vrime, ù kose liua uoda oue riççi: Yate karstim ù imme Otca, i Sina, i Duha suetoga. Treto potribue da çouik koi karsti imma odluku istinito karstiti, to gest podati Sakrament koige Isukarst naredil, i koi sueta Criqua obiçae dauati kada karsti: gere akobi gedan immal

od-

odluku samo rugatise, alli opirati tillo samo od koega kala; bilbi gedan veliki grih, i onni bidan çouik nebi bil istinito karsten.

V. Koi stuori çini karstenge.

N. Cini tri stuori. Paruo ponoulyue çouika, suarsenim naçinom, podayuchimu milost Boxyu; kome od sina diauloua stuarase sim Boxgi, i od grisnika stuarase prauednik, i ne samo opira dussu od suake squarni griha, da yosteyu oslobudyue od sue muke paklene, i purgatoria. Toliko da akobi gedan vmarl tudge za Karstengem, possalbi ù prauac ù Ray, koliko da ikadare nebi griha vçinil. Drugo Karstenge ostaulya ù dussi niki biligh duhouni koise nemoxe igednim naçinom duignuti, i radi togachese vazda poznauati yoste i ù onnih koi idu ù pakal, dage ta çouik primil Karstenge, i dage od ouçic Isukarstouih bil, kakono zapeçatengem poznaese na ouomu suitu, çigouisu roboui, alli xiuina: i ouoge vzrok da Karstenge nemoxese primiti negòli gednokrat: gerese ne gubi ikadare, ostayuchi vazda zabilixan ù dussi, stuor istoga Karstenya. Treto Karstengem çouik vlizue ù Sueto Criquu, i dilnikge suakoga gne dobra, kakono sin suete Crique. i xiue Karstyanski, i poslussa onnih, koi na misto Isukarstouo vladayu sueto Criquu.

V. Komuse pristogi prauim naçinom podauati sueto Karstenge?

N. Popuse pristogi po genegouu prauomu dillu,

à na

à na vlastito onnomu koi imena pomnyu varhu duuſ. Dalli kada nebise nassal Pop pristoise, Diaku; à kadbise potriba prigodila, to gest kadage strah da dite ne vmre bez karſtenya; pristoise suakomu, toligo Popu, koliko su-tounyaku, toliko muſkoy glavi, koliko xen-skoy, dalli vazda tribue takou red vzdarxati, da xena ne karsti akose moxe imati muſka glaua; i da suitounyak ne karsti akose ondi nahodi Crikounyak; à meu Crikounyaci mladgi stariemu da vstupi idade misto.

V. Cudimse dase Karſtenge dage diçici gedue rodgenoy, koi ne poznauayu onno ſto primayu.

N. Tolikage potriba Karſtenya da tko vmira, ne priamſiga, alli naymagne ne xeliuſiga, ne moxe vlisti ù Ray: à geresu malahna diçica na velikoy poghibili mochi lasno vmriti, i nisu vridni da mogu xeliti Karſtenge; zato potribue karſtitijh kolikose paruo moxe: i prem da neznadu onno ſto primayu, sueta Criqua naknadyuge gnih neouridnosa, koya po kumouih i po kumah, odgouora, i obituge za gnih. i ouoge zadouolyno; gere kakono po Adamu vpalismose ù grih, ù nepriazan Boxyu, neznaduchi mi niſtare; takoge Bogu zadouolyno da po Karſtenyu i po suetoy Criqui oslobodimose od griha, i pouratimose na milost gnegouu prem dase tomu ue domiſlyamo.

V. Stoche riti Kum, i Kuma, kihsi napomenul? i koege dillo gnihouo?

Digitized by Google

N. Za podati sueto Karstenge po obiçayu staromu suete Crique, pristage gedan çouik koise zoue Kum, to gest kakono drughi otac, i drugda gedna xena, koyase zoue Kúma, to gest kakono druga mati: i oua dua, alli gedan od gnih, darxi ditesce dokolese karsti, i odgouara za gnega kada Pop vprassa ditesce hochelise karstiti, i virueli çlani suete virre, i inne takoue stuari. I paka kada diteſce raste, darxanisu Kum; i Kuma imati pomnyu za vuixbatiga ù stuari suete Virre, podobna xiuglenya, kadabi otac i mati ù ouomu billi nemarni. I od visse imase pógniti da po Karstenyu stuarause rodbina, gednon rodbinom duhounom, s' onnim kise karsti, s' otcem i materyu gnegouom, toliko ki karsti, koliko Kum, i Kuma.

Od Pokripglenya.

V. GOuorilismo zadouolyno varhu Karstenya; recimi sada ſtoche riti Pokripglenge, alli Krizma, koege drughi Sakrament.

N. Drughi Sakrament zouese Pokripglenge, gerege gnegou stuor pokripiti çouika ù Virri, kakochemo malo posli rechi. Zouese yoste Krizma, imenom garçkim, ritiche pomazange gere ù ouomu Sakramentu pomaxuese çelo onoga koi prijma ta Sakrament: gere kakonose u Karstenyu opira vodom onni koise karsti, za zlamenouati damu milost Boxya opira dussu od squarnih suih grihou; tako ù

Krizmi

Krizmi pomaxuese çello, za zlamenouati da milost Boxya pomaxue dussu, i takoyu kripi i vtuerdyue, neka vzmoxe aruatise suprotiua diaulu, i ispouidati smino suetu virru, bez straha igedne muke, ni iste smarti.

V. V'koe vrime imase primati oui Sàkrament?

N. Imase primati kada çouik stupil gest na razbor pameti, gere tada poçinya ispouidati virru, i imati potribbu dage potuardgena, i vstanouitchena, ù milosti Boxyoy.

V. Cinili koi inni stuor oui Sakrament, negoli vtuarditi dussu?

N. Nstaulya peçat vpeçatchen, i biligh ù dussi, koi ù vik nemoxese iztargati, i zato Oui Sakrament nemoxese veche gednokrat primati.

V. Cemu tribue zapeçatiti inni biligh ù dussi moguchi zadouogle biti on Karstenya?

N. Bez vzrokase ne peçati oui drughi biligh, gere paruimse samo poznae dage çouik Karstianin, to gest od obitili Isukarstoue: dalli ouim drughim poznaese dage on voynik Isukarstou; zato nosi ù dussi zamirku suoega Voyuode, kakono na ouom suitu voyniciyu nose varhu haglin: i onni koi priamsi oni Sakrament otjdu ù pakal, imatiche priueliko smetenge, gereche suak viditi dasu bili voynici Isukarstoui, à posliasuse toliko sramotno oduarghli od guega.

Od

Od Tilla Isukarstoua alli Eukaristie.

V. ISumaçimi sada treti Sakrament, à paruo recimi stoche riti Eukaristia?

N. I ouoge imme garçko i zlamenue draghi spominak, alliti zahuaglenge: gere ù ouomu otaystuu çinise spominak, i zahualyuese Bogu, na prikoizuarsitomu dobrotuoryu prisuete muke Spasitegleue; i zagedno dage namse istino tillo i karu Gospodinoua, radi koega darxanisimo vrachati Bogu huale vikouite:

V. Istumaçimi obilnie sue onno stose vzdarxi ù ouomu suetomu Sakramentu, neka ya poznausi veliçanstuo gnegouo, budemga bogle stouati.

N. Xartua, alli Hostia, koyu gledaf na oltaru paruo negoge posuechena, nige inno negoli malo kruha vçignena ù priliçge tanahne pogaçice; dali tudge kakoge Pop izustil riçi posuechenya, nahodise ù onoy Xartui istino tillo Gospodinouo, à gere istino tillo Gospodinouo xiuoge, i gedignenoge s' boxanstuom ù sobstuu Sina Boxgega; zato zagedno st tillom nahodise yoste i karu, i dussa, i Boxanstuo, i tako vas Isukarst, Bog, i çouik. p isti naçin ù suetoy Cassi, paruo posuechenya, nige drugo, negoli malo ssina, s' male vode; dalli tudge kakoge dospiueno posuechenge,

chenge, nahodise ù Cassi istinita karu Isukarstoua . à gere karu Isukarstoua nige izuan tilla, zato ù Cassi nahodise zagedno sa karuyu tillo, i dussa, i Boxanstuo, istoga Isukarsta, i tako vas Isukart, Bog, i çouik.

V. Li vidim ya da Xartua posli posuechenya imma obliçge kruha kako paruo; i onno stoge ù Cassi, imma obliçge vina kako parub.

N. Tako gest, da ù Xartui ostage obliçge, i mast, alli farba, i okussay kruha, ko paruo bisse, dalli nige suchanstuo kruha koe paruo bisse, i tako pod obliçgem kruha nige kruh, negoli tillo Gospodinouo: i datichuti gedno priliçge za razumiti ouo. Kazumilsi da xena Lotoua obratise ù gednu stau soli; Tko dakle gledasse onnu stau, vidiasse obliçge xene Lotoue, mistd magne, onno ne bisse veche xena Lotoua, negoli sol, pod obliçgem gedne xene. Kakono dakle ù onom priobrachenyu prominise suchanstuo iznutargne, à ostage obliçge izuanysko: tako ù ouomu otaystuu, prominyuese suchanstuo iznutargne kruha, ù tillo Gospodinouo, à ostage izuanka obliçge kruha, koe paruo bisse. Ouo isto immaf razumiti od suete Casse, to gest, dage prilika okussay mast, i miris vina, zato nige suchanstuo vina, negoli karu Gospodinoua pod licem vina.

V. Cinimise velika stuar da gedno tillo veliko, kakonoge Gospodinouo, moxe strati pod licē toliko malahnim kakonoge Xartua posuechenya.

N. Ve-

Digitized by Google

N. Velikage stuar ù istinu, dalli yoſte veliko moguchstuo Boxge, koe moxe vçiniti stuari vekſe onnih koge mi moxemo razumiti, i tako Isukarst kada reçe ù suetomu Vangelyu, da Bog mogasse vçiniti da gedna Kamilia, koyage xiuinçe vekſe gednoga Konya proslobi kroz vssi yghle, nadostaui, da oue stuārisu neuzmõxne lyudem; dalli dage Bogu vzmoxna suaka stuar.

V. Radbih koyu skazan za razumiti kako moxe stati isto tillo gospodinuuo ù toliçih Xartuah koese nahode na toliçih Oltari.

N. Cudesa Boxya ne potribue razumiti, da dostaihge virouati, geresmo mi stanouiti danas Bog ne moxe prihiniti, li datichuti Koyugod kazan za tuoge vtissenge. Stuarge istina da dussa nassa, gedna gest, i nahodise sua ù suih vdih tilesnih, sua ù glaui, sua ù nozi, paçe sua ù kogemti drago dilku tilla nassega: koege dakle çudo da Bog moxe çiniti stati tilo sina suoga ù mnozih xartuah, pokle çini stati gednu istu dussu suu, i cilu, ù tolicih i toliko razlicih i dalecih dilih tilla? Stise ù xiuotu. S. Antona od Padue, da isti suetac çime gednokrat pripouidasse ù gednomu gradu Italie, naydese ù isto vrime moguchstuom boxastuenim ù Kraglestuu Portugalskomu diluyuyuchi niko drugo dobro dillo. Ako dakle moxe Bog vçiniti dase. S. Anton nayde ù isto vrime ù duiu mistih toliko dalecih, i ù suomu ylastitomu obliçyu: zaſto neche mochi vçiniti

da

da Isukarst pribiua ù mnozih xartuah, pod licem istih Xartau?

V. Recimi molimte dilyuelise Isukarſt s' nebes, kada prihodi ù Xartuu, alli li ostae na nebesih.

N. Kada Isukarſt poçinya nahoditise ù Xartui suetoy, ne dilyuese s' nebes, dali nahodise zagedno po kriposti Boxastuenoy na Nebbu, i u Xartui. Vazmi gednu skazan dusse nasse. Kadage gedan çouik diteſce od malo dneui, primalahange, kakono ti vidiſ, i tkobiga izmiril, bilbi dug nikako gedan pedaly; potole rastuchi vçinise duostruko vekſi nego paruo bisse; i izmiriusiga bitiche vekſi dua pedlya. Sadate dakle vprassam, geli onna dussa koya paruo bisse ù gednomu pedlyu samomu, ostauila onni parui pedaly za doyti ù drughi, alli ne? ù istinu nigega ostouila, nitisege rassirila; gerege nerazdiglna, dakle ne ostaulyayuchi parui pedaly, poçelae pribiuati yoste ù drugomu. Ouako dakle Isukarst, ne ostaulya nebbo, za nahoditise ù Xartui, ni ostaulya gednu Xartuu, za nahoditise ù drugoy: dallise nahodi zagedno na Nebbu, i ù suih Xartuah.

V. Nauçilsamse onno stose vzdarxi ù ouomu prisuetomu Sakramentu: sada xudim znati stose ische za priatiga dostoynim naçinom.

N. Ischuse tri stuari. Parua gest dase çouik ispouide suoih grihou, i nastogi biuati ù milo-

Digitized by Google

ſti Boxyoy, kada ide priçeſtitiſe: gere gedan od vzrokou, radi koih podaenamſe oui ſueti Sakrament ù obliçyu kruga geſt, neka mi razumimo daſe podae xiuim à ne martuim, za gogiti miloſt Boxyu i ploditiu. Druga ſtuar potribna geſt, daſmo taſcha ſardca ù ſuemu i poſuemu, to geſt ne giuſi, alli za bogle rechi, da naymagne od pollu nochi ne budemoſe okuſili, iſtare ni ſarkay vode. Treta da razumimo onno ſto çinimo, i da imamo bogolyubſtuo prema toliku otayſtuu; i zatoſe oui Sakrament ne podae diçici, ni mahnitim, ni oſtalim koiſu bez pameti.

V. Koliko çeſto imamoſe priçeſchiuati?

N. Zaueza ſuete Crique geſt priçeſchiuatſe nay magne gednokrat na godiſche, to geſt na Vazma Vzkarſenya. Dalli niſta magne priſtoyalobiſe ouo çiniti çeſche, po ſuitouanyu Iſpouidnika.

V. Iſtumaçimi ſada plod, koiſe prijma od ouoga Sakramenta, i konac za koige naredgen.

N. Za tri vzroci Iſukarſt goſpodin nas naredilge oui priplemeniti Sakrament. Paruo neka bude picha duſſama. Oduiſſe da bude poſuetiliſche nouoga zakona. Treto neka bude vikouiti vſpominak gnegoue muke, i gedan primilli zalog lyubaui gnegoue picha duſſe?

V. Koi ſtuor çini, ù kolikoge picha duſſe?

N. Cini onni ſtuor, koi çini picha tileſna, ù tillu; i zatonamſe dage ù licu kruha; gere kakono kruh toui vruchinu narausku, ù koyoy vzdarxiſe

xise yiuot tilesni, tako oui prisueti Sakrament kadase prijma dostovnim naçinom toui, plodi, miloschu, koyage zdrauge dusse.

V. Koi stuor çini, ù kolikoge posuetilische?

N. Vgassue sarxbu Boxyu, i tolliyu prema suitu, i isprassa mnoga dobrotuorya ne samo za xiuih, dalli i za martuih koisu ù Purgatoriu. immas znati kako ù staromu zakonu prikaxiuahuse Bogu mnoga posuetilischa xiuine, dalli ù nouomu zakonu, na misto suih ouih posuetilischih, nastaloge posuetilitische suete Mise, ù koyoy rukami Popouskimi prinosise Bogu posuetilische priugodno, tilla, i karui, fina gnegoua; koi bisse zlamenouan ù suih onnih posuetilistih staroga zakona.

V. Koi stuor çini, kakono vspominak i zalog lyubaui Gospodinoue, prema nama?

N. Cini dasmo pomeniti toliko velika dobrotuorya, i dase podaxigamo lyubiti gednoga, koinasge toliko liybil. I zato kakono Bog ù staromu zakonu hoti da Xidoui ne samo blaguyu Mannu, koyuim posla s'nebesa da hoti yoste da hrane gedan sud napugnen manne, ù spominak suih dobrotuorgih, koeim Bog bisse, vçinil, kadaih izuede iz Egipta; tako Isukarst hotilge da oui prisueti Sakrament ne samo bude od nas blagouan; dalli da yoste bude hragnen na Oltaru, i drugda pronossen po gradu, neka suakdakrat kadaga vidimo, spomenemose lyubaui gnegoue bezkonçiue, prema nama. A naulastito sueta Misa gest gedan kratak skup,

Digitized by Google

suega xiuota Gospodina, nekanam ikadare ne dilise iz pameti.

V. Xudim znati kakoge Misa gedan skup suega xiuota Isukarstoua, geremiche pruditi za stati bogolyubnie, i pomgniuie, kadase na gnoy naydem.

N. Rechichuti naykratche sto vzmoxem. Pristup Mise, zalamenue xelinge Suetih Otac koime xudyahu prissastge Gospodinouo. Gospodine pomiluy, aliti Kyrieleison, zlamenue glasi istih Otac, i Prorokou, koi prossahu od Boga ouo prissatge toliko vrime zaxegleno. Slaua na vissgnih, zlamenue Porodgenge Gospodinouo. Molitua koya tudge naslidue, zlamenue ptikazange i prinessenge genegouo u Tempal. Pistula alli list, koyase gouori na liuu stranu oltara, zlamenue pripouidange S. Iuanana Karstitelya, koi zuasse Iyudi k' Isukarstu. Gradual alli Stupyanik, zlamenue obrachenge narodu na pripouidanya S. Iuana. Vangelge alli Blagouischenge, koese sti na desnu stranu oltara, zlamenue Pripouidange Gospodinouo, koinas prinassa z' liue na desnu, to ges z' vrimenitih stuarih, na vikouite, i z' griha na milost, i zagedno nosese suiche, i tamian, za zlamenouati da sueto Vangelge prosuitliloge suit, i napunilogae dobrim mirisem slaue Boxge. Virouange zlamenue obrachenge suetih Apostolou, i ostalih Vçenikou Gospodinouih. Otayna koyase po-

çinyu

çinyu za Virouangem, zlamenuyu skrouita dugouanya Xidouska suprotiua Isukarstu : Prefatio alli Pridgouor, koise piua visokim glasom, i dospie gouorechi, osanna na vissgnih; zlamenue vlizouange slauno, koe vçini Isukarst ù Geruſolim, na Cuitnu Nediluyu. Oua yna koya nasliduyu zlamenuyu Muku Gospodinouu, à vzduignutge Xartue, Zlamenue vzduignutge Isukarſtouo na Krix. Otçenaſ, zlamenue molituu Gospodinouu dokle visaſſe na Krixu. Razlomglenge Xartue, zlamenue rannu sulice. Yanyçe Boxgi, zlamenue plaç koi vçiniſſe Marie kadabi duignut s' Krixa. Priçeſchenge Popouo, zlamenue pogrobglenge. Popriçeſchenge kogese piua s' veselgem, zlamenue Vskarsnutge. Idite Misa gest, zlamenue Vzaſſastge. Blagoslou Popa, zlamnue prissatge Duha suetoga. Vangelge na suarhi Mise, zlamenue pripouidange Suetih Apoſtolou, kada napugnegni Duhom Suetim poçeſſe pripouidati Vangelge po suemu suitu, i tako podaſſe poçalo obrachenyu narodou.

Od Pokore.

V. NAslidue sada çetuarti Sakrament koise zoue Pokora; istumaçimi ſtogest oui Sakrament.

N. Pokora zlamenue tri stuari. Parua zlame-

Digitized by Google

nue niku Kripost komese çouik kage suóih grihou: à hudost suprotiuna ouomu gest nepokayange, to gest kadase çouik ne hoche kayati, negoli hoche pribiuati ù grihu. Drugo Pokoru zouemo muku i pedipsange koe çouih prijma za zadouogliti Bogu radi griha, kogage vçinil; i tako gouorimo da tkogodi vçini veliku pokoru, gerese pedipsa mnogo, postmi i inimi oſtrinami. Treto Pokora zlamenue gedam Sakrament naredgen od Isukarsta, za odpustiti grihe onima, koi po Karstenyu izgubilisu milost Boxyu, à posliasuse pokayai grihou suoih, i xude pouratitise û milost gnegouu.

V. Vçemu stogi poglauitim naçinom oui Sakrament?

N. V' duih stuarih, ù ispouidi grisnika, i ù odrisſenyu Popouu, gerege Isukarst vçinil Sudci Popoui, varhu grihou koise stuarayu po karſtenyu, i hoche da na misto gnegouo imamo vlaſt odpuſchatijh, iſtom daih grisnik ispouide, i dage priprauan kakoſe prijtoi; toliko da ù ouomu ſtogi Sakrament, da kakono izuanskim naçinom grisnik ispouida grisi suoi, à Pop izuanskim naçinom izgouara odrisſenge, tako Bog iznutargnim naçinom onimi riçama Popouimi, odrisſue onnu duſſu od vzlya grihou, koimi bisse zauezana, i pourachayoy milost suoyu, i izbaulyayu zaueze, koyu imaſſe da bude obaglena ù pakal.

V. Sto potribue za priati oui Sakrament?

N. Po-

Digitized by Google

N. Potribuyu tri stuari, Skrussenge, Ispoui dange, i Zadouoglenge, koesu tri stuari, tri dili Pokore.

V. Stoche riti Skrussenge?

N. Ritiche da tuardo sardce grisnika vçinise, mehko, i po niki naçin razpukne xalostyu, gerge Boga vuridilo. Dalli naulastito dui stuari vzdarxi Skrussenge, i gedna ue zadouogli bez drughe. Parua da grisnik bolise sarçeno suih grihou suoih stuorenih poklesege karstil; i toga radi potribno gest razuiditise dobro, i razmisliyati sua suoya çignenyia, i bolitise, daih nie vçinil po naredbi suetoga Zakona Boxgega. Drugo da grisnik imma gednu stanouitu odluku ne sagriffiti veche.

V. Stoche riti Ispouidange?

N. Ritiche da grisniku neima za dosti biuati Skrussenge, negoli da poyde prid noghe Popoue, kakono poyde Mandalina prid noghe Isukarstoue, i da ispouide suoe grihe; Istinom, ne nadodayuchi, ni kratechi, ni vmissuyuchi igeduu lax; Pripostno, ne ogouarayuchise, ni potuarayuchi drugoga, ni mnoxechi beside zalihe. Cilouito pouidayuchijh suih, ne ostaulyayuchi igednu stuar radi stidnosti, i pouidayuchi broy suakoga, i okolostanci teski gnih, kolikose bude mochi spominati. I napokon sa sramom, i ponixengem, ne pobrayayuchi grisi kakono pripouist, negolijh ispouidayuchi kakono stuari sramotne, i nedostoyne gednoga Karstyani-

Digitized by Google

na, i prosechi ponixenim naçinom prostenge.

V. Stoche riti Zadouoglenge.

N. Ritiche da grisnik imma misal vçiniti pokoru, i zato da dobrouolyno prime onno pedipsange koemu zapouide Ispouidnik, i nay barxe daga ispuni; razmisliyayuchi damu Bog çini veliku milost prostiusimu muku vikouitu pakla, primayuchi gednu muku vrimenitu mnogo manyssu onne, koyu grisi dostoyahu.

V. Recimi sada koi plod prinassa oui Sakrament?

N. Cetiri plodi priueliki prijmamo od ouoga Sakramenta. Paruige onni koige reçen, danam Bog prascha grisi vçigneni poslia Karstenya, i danam prominyue muku vikouitu pakla, ù gednu muku vrimenitu, za tarpitiu na ouomu suitu, alli ù Purgatoriu. Drughi, da dobradilla koyasmo vçinili nahoedechise ù milosti Boxyoy, à potle izgubglena grihom, pourachayunamse ouim Sakramentom. Tretigest, dasmo oduezani zaueze proklestua, akosmo srichom gnime zauezani, gere immas znati dage proklestuo gedna muka pritesska, koyanas izbaulya molitau suete Crique; priyatya sueti Sakramentou, opchenya s' virnimi, i napokonkonca pogrebenya ù mistu posueche, nomu. Oue dakle muke ouako strahouite izbaulyamose Sakramentom Pokore, po oblasti koyu imayu Ispouidnici od Biskupa, alli od Pape; prem da ouo odrissenge proklestua moxese

xese yoste podati izuan Sakramenta, i od Nabdara, i ako nige Misnik. Cetuarti i napokogni plod gest, dasmo vçigneni podobni za mochi priyati Prostenya, koya dopuschayu çesto sueti Otci Pape.

V. Stoche riti Prostenge?

N. Prostenge gest gedna slobod, koyu podae Bog suoim virnim, po ruke suoega Namistnika, prastayuchi gnima muku vrimenitu, alli suu, allie dil, koyu bihu darxani tarpiti za grihe gnihoue, na ouomu suitu alli ù Purgatoriu.

V. Stose hoche za vxiuati Prostenge?

N. Da çouik bude ù milosti Boxyoy, i za to dase ispouide, akose nahodi ù grihu; i da napuni koliko zapouida sueti Otac Papa, kadanam dopusta Prostenge.

V. Koliko çesto gest potribno prijmati Sakrament Pokore?

N. Sueta Criqua zapouida dase suak ispouida nay magne gednokrat na godiste. Dalli od vjsse potribno gest ispouidatise vazda kadachese çouik priçestiti, akose nahodi ù grihu smartnomu; i takoer kadase nahodi na smarti, alise staulya na kogi posal, gdige poghibil smarti. Dali osuim ouih zauez, stuarge mnogo dobra i vridna ispouidatise çesto, i darxati dussu çistu, à naulastito gere tkose ritko ispouida, s'velikom mukom moxese dobro ispouidati.

Y. Ostaemi za nazadak vprassatite, koyasu dobra

bra dilla i vgodna Bogu za vçiniti zadouolyno za grihe?

N. Suase zbirayu na tri. to gest Molitua, Post. i Almuſtuo, gere tako nauçi Angel Rafael Tobiu. i razlog onoga gest. gere imiuchi çouik Dussu, Tillo, i Dobra izuanska, Molituom prikaxue Bogu dobra Dusseuna; Postom dobra tilesna; Almuſtuom dobra izuanka. à Molituomse razumi yoſte slissange Mise, gouorenge sedmcrih Psalam, alli Pismangih, Sluxba alli Officiy martuaſki, i ostale takoue stuari; Postomse razumiu sue inne oſtrine tilesne, kakono vriçiſcha, biçanya, spauange na zemgli, sueta putouanya, i takoue stuari; Almuſtuomse razumi suaka inna miloſcha, i sluxba koyase çini iskargnemu radi lyubaui Boxge.

V. Za çiniti dobro Post, ſtose hoche?

N. Hochese tri stuari; blagouati samo gednokrat na dan, i ouo okolo poludneua, (i kolikose vekſe kasni, toge bogle.) i ne blagouati meso, yaya, alli stuari marsne.

V. Geli bogle zadouogliti Bogu samomu po sebbi çouiku ouimi dillima, alli vazeti Proſtenge?

N. Boglege zadouolyno vçiniti samomu po sebbi ouimi dillima; gere Proſtengem zadouoglise samo dugu muke, à ouimi dillima zadouoglise ne samo dugu muke, da yoſte dostiguese xiuot viçgni, dallie nay bogle sluxitise suakom stuaryu, zadouoglechi sam

po

po sebbi kolikose moxe, i zagedno vazimayuchi Prostenya.

Od Napokognega Pomazanya.

V. STo gest Napokogue pomazenge?
N. Napogogne pomazange gest gedan Sakrament, koige nas Gospodin naredil za nemochnih; i zouese pomazange, gere stogi ù pomazanyu vlyem suetim nemochnika, i ù nicih molituah koese nad gim gouore; i zouese napokogne, gerege nayzadnye meu pomazangih koise podayu ù Sakramentih suete Crique. gere paruo pomazange podagese ù Karstenyu; drugo ù pokripglenyu; treto ù suetomu reddu Mise; nay poslidgne ú nemochi, i moxese yoste zuati napokogne, gerese dage na suarhi xiuota.
V. Kolsu stuori ouoga Sakramenta?
N. Trisu: Parui odpustiti grihe koi kadgodi ostayu za ostalimi Sakramenti, tò gest onni koise çouik ne spomina, alijh ne poznaé, alli akobise spomenul dobrouolyno pokayalbise, i spouidalbijh. Drughi gest obeseliti nemochnika i pokripitiga ù onno vrime ù koese nahodi naparchen nemochu, i napastmi diaula. Treto gest pouratiti zdrauge tillu, akoge tako podobno za spasen ge vikougne istoga nemochnika. i ouise tri stuori zlamenuyu vlyem koimse sluximo ù ouomu Sakramentu; gere Vlye krjpi, hladi, i ozdraulya.

V. V'kos

V. V'koe vrime imase primati oui Sakrament?

N. V'ouomu çine veliko pomankange, mnozi koi neche oui Sakrament, nego kadasu na odhodgenyu: i prauo vrime za priatiga gest. kada Likari scine dage nemoch poghibilna, i da pomochi lyudske vidise da neche biti zadouolyne za izliciti çouika; i toga radi tada, vtiçemose k'Likariam nebeskim, i takose zgadya ne ritko, da suetim pomazangem nemochnik ozdraulya. Zatose neima prositi oui Sakrament kada nige poghibili smarti; nise magne imma toliko çekati, da ne ostage veche vfanya igednoga. i ouoge vzrok za koise ne podae sueto vlye onima, koih prauda vmara; gere onni nitisu nemochni, niti imayu vfanya xiuota.

Oh Sakramenta suetoga Redda.

V. STo gest Sakrament suetoga Redda?

N. SGest gedan Sakrament, ù komuse podae oblast posuechiuati prisueto tillo Boxge, i podauati puku ostali Sakramenti, alli sluxiti vlastitom sluxbom onnima koisu priali takouu oblast. i zouese Red, geresu ù ouomu Sakramentu mnozi stupagi, i gedange podredgen pod drughim, kakono Misnikou, Diakou, i innih nixnijh. Dalli varhu ouoga netribueti inno tumaçiti; pokle oui Sakrament ne tiççe suakoga, negoli samo lyudi yure

ve-

Digitized by Google

velici; i nauçeni, koi neimayu potribbu vçiti nauk Karstyanski, gerese gnima pristogi vçitiga innih.

Od Sakramenta Xenidbe.

V. STo gest Sakrament Xenidbe?

N. Sakrament Xenidbe, gest zdruxenge muxa i xenne: koe zdruxenge zlamenue i prikaxue sgedignenge Isukarstouo sa suetom Criquom po Vputchenyu, i sgedignenge Boxge dussom, po milosti.

V. Koi stuori stuara Oui Sakrament?

N. Paruo podae milost za nekase dobro pogadya mux s' xenome, i nekase lyube duhounim naçinom, kakono Isukarst lyubi Criquu; i Bog lyubi dussu virnu prauednu. Drugo podae milost, za vmiti, i hotiti vzduignuti sinoue, ù strahu Boxgemu. Treto poradya gednu, zauezu toliko yaku meu muxem, i xennom, da nige vzmoxno igednim naçinom razuezatiga, kakono nige vzmoxno dase razuexe zaueza, koyage meu Isukarstom, i suetom Criquom. I od ouuda ishodi da itkore nemoxe dopustiti, da Mux ostaui paruu xenna, à da vazme drugu, i takoer da xennu pusti paruoga muxa, à vazme drugoga.

V. Stoge potribno za vçiniti Xenidbu?

O. Trisu stuari potribne. Paruo dasu mux, i xena podobni, i moguchi, za mochise zdruxiti;

to

to gest da imayu vrime zakonito ; da nisu suoyad do çetuartoga kolina dospiuena ; da neimayu zauit oçiti diustua i takouih stuarjh. Drugo da kadse rukuyu alli vençayu, budu suidoci, à naulastito da bude Pop vlastiti starissina, alli Suoitar. Treto da toliko mux koliko xena budu ù slobodi za pristati k' xenidbi, bez igedne sille alli straha, i da to pristange çisto potuarde, i pokaxu, alli riçama alli zlamenom drughim zadouolynim. Po ta put da pomanykaussi kagodire od ouih trih stuarih, Xenidba nebi bila tuarda.

V. Stogest bogle priyati, Sakrament Xenidbe, alliae vzdarxati ù Diustuu ?

N. Sueti Paul Apoſtol istumaçinamge ouu sumnyu pissuchi, da tkose zdruxue Xenidbom dobro çini, dalli tkose zdruxue s' Diustuom boglſe çini. à razlog gest, gere Xenidba gest stuar çouiçanska, Diustuo gest stuar Angelska. Xenidbage po naraui, Diusruoge priko naraui, i ne samo Diustuo, da yoſte Vdouiſtuo gest vekſe Xenidbe. Zato buduchi rekal Spasitely naſ ù gednoy pritaçi, da dobro sime ù gednoy gniui, vçini plod tridesetni, ù drugoy ſesdesetni, à ù nikoy stotini; Sueti Nauçitegli istumaçilisu, da plod tridesetni gest Xenidbe ; Sesdesenti Vdouiſtua ; stotini Diustua.

Od

Od Kripostih Opchenito.
Gl. X.

V. ISTumaçilsi yure çetiri dili poglauiti Nauka Karstyanskoga; xelim znati geli sto drugo za nauçiti.

N. Stuari koe potribuese nauçiti, onnesu cetiri koesamti yure pokazal; dalisu nike inne stuari prikoristne. onomu koncu viçgnega spasenya koemu nastoimo; à tosu kriposti, i hudosti, dobra dilla, i grisi; gere prem da varhu ouih stuarih gouorilosege smeteno ù istumaçenyu Virouanya, i Zapouidih; sa suim time bitiche mnogo koristno gouoriti od ouoga razabranim i osobitim naçinom.

V. Recimi dakle stog Kripost.

N. Kripost gest gedno dobro koese prijma ù dussi, koe çini dage çouik dobar. I kakono vmitge çini da çouik bude dobar Lyubomudrac, i tegh çini da gedan bude dobar texnik; tako kripost çini, da bude dobar çouik, i oduisse çini da çouik dilue dobro s'labçinom, s'hitrinom, i sa suarsenstuom. Dalli tko neima onnu kripost, i ako kadgodi bude mochi dilouati dobro, nethega dilouati negoli s'mukom, i snesuarsenstuom. i za podatiti koge priliçge; Kripost gest priliçna nauku, i obiçayu; Ti vidis gedan koi imma nauk, i obiçay zuoniti Gusle alliti Kopus, da zuoni pridobro

bro i velikom lahçinom, prem da i ne pogleda na xice; gdi drughi koi neima nauka alli obiçaya, mochiche pribirati xice i zuoniti, dali neche to çiniti ni barzo ni dobro. Ouako dakle tko imma kripost, recimo tako Razabranya, mnogo lasno i veselo posti kada potribue, i posti suarsenim naçinom, çekauchi vrime podobno, i blaguyuchi smoci dopusteni, i samo gednokrat; da tko ne imma ouu kripost, alitige na suprotiua poxarlast, çinimuse smart kadamuge postiti; i akoli posti ne moxe doçekati vrime obida; à paka ù veçer na misto dase napie gednokrat, kakonoge obiçay, hoche blagouati toliko obilno da malo ne çini dospiuenu veçeru.

V. Kolikoge Kripostih?

N. Kripostisu mnoghe ù broyu, dalli poglauitie, i h' koimse zbirayu sue ostale, gesu sedam; to gest tri Bogosloune, Virra, Vfange, Miloscha; à çetiri Stoxerne, Mudrost, Prauda, Yakost, i Razabrange. Po razlogu, ouoga broga gesu yoste sedam dari Duha sueroga; i Blaxsnstua vangelska koyanas vodde k' suarsenstuu xiuota Karstiansgoka. Gesu yoste sedam dillouanghi milosardya tilesnih, à sedam dillouangih milosardya duhounih, i suih ouih stuarih podatichuti kratko poznange.

Od

Od Kripoſtih Bogoſlounih.
Gl. XI.

V. STo geſt Virra?

N. Virra geſt parua kripoſtih Bogoſlounih, koeſe zouu Bogosloune, gere vprau Boga gledayu. I vlaſtito dillo Virre geſt proſuitgleuati razum i poduigouatiga za virouat ſtanouito ſue onno ſtonam Bog obyaulya po ſuetoy Criqui, prem dage ſtuar muçna, i varhu razloga narauskoga.

V. Koige vzrok da potribuc tako ſtanouito virouati ſtuari Virre?

N. Vzrok geſt gereſe virra naslanya na iſtinu bezhimbenitu. Gere ſue onno ſtonam virra prikaxue, biloge obyaugleno od Boga, à Bog geſt iſtina iſtinita; radi togage neuzmoxno da ſtonam Bog gouori bude laxgliuo, toliko da kadanam virra prikaxue koyu ſtuar, koyaſe vidi protiuna razlogu, kakonoge dage gedna Diuica porodila; tribue misliti dage razlog Iyudski mlohau, i moxeſe laſno prihiniti. Dalli Bog nitiſe moxe prihiniti, nitinas moxe prihiniti.

V. Sto potribue virouati ouom kripoſtyu Virre?

N. Potribue virouati razſtaunim naçinō ſui çlani Simbola, alli Virouanya, koiſmo zgora iſtumaçili, à naulaſtito onni çlani koih Suetkouine ſtuge ſueta Criqua çriz godiſte, kakono Vputchenge Goſpodinouo, Porodgenge, Muku, Vskarſ-

I nutge,

nutge, Vzaſſaſtge, Priſſaſtge duha ſueroga i priſueto Troyſtuo, oduiſſe imma biti Karſtyanin priprauan virouati ſue onno ſtonam, bude tumaçeno od ſuete Crique, i napokon izuanka çuuatiſe ſuih onnih ſtuarih kogeſu zlamenya dage gedan Poganin; kakobi bilo noſſenge odiche Turaçke alli Xidouske, blagouange meſa ù petak kakono çine Poluuirci, i takoue ſtuari; gerege potribno ne ſamo ſardcem, i vſtmi, da yoſte dilli izuanskimi iſpouidati prauu virru, i pokazouatiſe oduarxen od ſuake slidbe ſuprotiune ſuetoy Criqui.

V. Stogeſt Vfange.

N. Vfange geſt druga kripoſt Bogoslouna, i zoueſe ouako, gere i onna Boga gleda, buduchi da kakono virrom viruemo Bogu, tako vfangem vfamo ù Boga.

V. Tkogege dillo vfanya.

N. Geſt vzduigouati hotinge naſſe na vfange vikouite radoſti. A gerege ouo gedno dobro toliko viſoko, da ne biſſe vzmnoxo vfatiga yakoſtyu çouiçanskom, zatonam Bog dariua ouu kripoſt varhunarausku, neka mi nyome vzdamoſe dachemo mochi doſtupiti do toliko velika dobra.

V. Gdiſe vmiſtyuge i naslanya ouo vfange?

N. Vmiſtyugeſe i naslanyaſe na bezkonçiuu dobrotu i milosardge Boxge; koega imamo zlameni priſtanouiti, buduchinam podal ſuoega vlaſtitoga ſina, i po gnemu buduchinas poſi-

nouil

Digitized by Google

uouii za sinoui, i obechausinam didinstuo Kragleustua Nebeskoga, ako mi çinimo dilla podobna veliçanstuu koegasmo imali od gnega; i zagedno buduchinam podal milost, i pomoch zadouolynu, za çiniti takoua dilla.

V. Stogest Miloscha?

N. Gest treta kripost Bogoslouna, to gest koya Boga gleda; gere se gnome poduigue dussa nassa za lyubiti Boga varhu suake stuari, ne samo kako stuoritelya, i stuornika suih dobar nassih narauskih, da yoste kakono Darouatelya milosti, i slaue, koyasu dobra varhunarauska.

V. Radbih znati, Prostiralise yoste Miloscha preina stuorengem.

N. Miloschase prostira vlastitim naçinom k'suima lyudem, i ksuima stuarami koege Bog stuoril, dalli s'ouim razluçinstuom, da Bogse imma lyubiti po sebbi samomu; buduchi on gedno dobro bezkonçiuo; dalli lyubau prostirase od visse k' suim stuarima, koese imayu lyubiti radi lyubaui Boxge. A na vlastito imase lyubiti iskargni koige stuoren na priliku Boxyu kakonosmo mi. Zato za iskargnega neimase razumiti samo rodyak alli priately, dallisuaki çouik, prem dabinam hotili biti nepriately; gerege suaki çouik prilika Boxya, i kakono takou ima biti lyubglem.

V. Gelli velika kripost Miloscha?

N. Nay vekfage varhu suih innih, i onage toliko veliko dobro, da tkoyu imma nemoxe izgubiti

ſpaſenge ako paruo ne izgubi Miloſchu, ù tkoyu neima, ne moxe po igedan put shranitiſe, prem dabi immal ſue inne kripoſti i dari Boxgi.

Od Kripostih Stoxernih.
Gl. XII.

V. STo geſt Mudroſt?

N. SGeſt parua çetirih kripoſtih Stoxernih, koe imayu ouo ime, gereſu çetiri kripoſti poglauite, i kako izuori ſuih innih kripoſtih narauſkih, çouiçanſkih; gere Mudroſt vlada razumom, Prauda vlada hotingem; Razabrange vlada Pohlepengem poxudnim, à Yakoſt vlada raſardnim.

V. Kogegeſt dillo Mudroſti?

N. Geſt pokazouati ù ſuakomu çignenyu konac doſtoyni, i puti priſtoyni, i ſui okoloſtanci; to geſt vrime, miſto, naçim, i takoua: nekaſe dillo vçini dobro ù ſuemu i po ſuemu, i radi ouogaſe zoue nauçitelynica oſtalih kripoſtih, i geſt kakono oko ù tillu, kakono ſol ù gizbinah, i kakono Sunce na ſuitu.

V. Kogeſu hudoſti protiune Mudroſti?

N. Kripoſt vazda ſtogi ù ſridi, i zato imma dui hudoſti protiune, koge ſtoge ù zalissinah. gedna hudoſt protiuna Mudroſti, geſt Nemudroſt, to geſt ne neraznimſgleuauge, i ne-

to-

Digitized by Google

tomarnoſt, i geſt dillo onnih koi ne razmiſlyayu onno ſto imayu dilouati, i tako ne gledayu na praui konac, alli ne vazimayu praui puti. Druga hudoſt geſt prohirnoſt, alli mudroſt putena, i geſt dillo onnih koi ſa ſuakim naſtoyangem, i pomnyom, misle na konac i na puti; dalli ſue ſtuari vpraulyayu k' ſuoyoy oſobitoy koriſti, za dobitak koega dobra ſuitounoga: i zato naſtoe po tanko priuariti iſkargnega, za çiniti izayti ſtuar na gnihouu. Dalicheſe napokon viditi daſu oui takoui bili prikonemudri, izgubiuſi priueliko dobro, radi gednoga dobra primalahna.

V. Sto geſt Prauda? i kogege dillo gnege?

N. Prauda geſt gedna kripoſt, koya podae ſuakomu ſtoge gnegouo; i tako gnege dillo geſt napraulyati ſtuari, i poſtaulyati gednaçenge u dugouangih çouiçanskih, ſto geſt temegl pokoya, i mirouanya; gere akobi ſuakiſe zadouoglil ſuoime, i nebi hotil tugino, nebi bilo ikadare ratti, alli nesklada.

V. Kogeſu hudoſti ſuprotiune Praudi?

N. Duiſu, gedna geſt Neprauda, to geſt kada gedan vazima tugino, alli ù dugouanyu hoche dati magne negolige duxan, alli hoche priyati vekſe, negoliga priſtoi. Druga geſt, zaliha prauda, to geſt kadage gedan odueche vſilam, i hoche naprauiti ſtuari tankouitijm, naçinom negoli razlog iſte, gere ù mnozih zgodah potribue daſe miſſa ſmilouange, s' praudom, kakono ako gedan vbo-

xar ne moxe platiti ſue onno ſtoge duxan, tako barzo, bez velike ſuoe skode; ſtuar razloxna geſt i praueđna, damuſe dopuſti malo vrimena; i nehotechiga dopuſtiti, velikage vſilnoſt.

V. Sto geſt Yakoſt, i kogegeſt gnege dillo?

N. Yakoſt geſt gedna kripoſt, koyanas çini daſmo hitri, i pripraunì, za primochi ſuake ſtuari muçne, i trudne, koenam zaprijçuyu dobra dilouanya, i proſtiraſe do tarpglenya ſmarti, kadage potribno za slauu Boxyu, alli za ne pomanykati onomu ſtonamſe priſtoi. I tako ſui ſueti Muçenici prouodiliſu slauge varhu ſuoih progonitegleu, ouome kripoſtyu: i napokon ſui hrabreni voynici koi ù voynicah prauednih vçiniliſu zamirita viteſtua, biliſu slauni ouome iſtome kripoſtyu.

V. Koeſu hudoſti ſuprotiune Yakoſti.

N. Strahſu, i ſminoſt; gere ſtrah çini daſe çouik pridade oduecheh tagahno, ſto ishodi od male yakoſti; a ſminoſt çini daſe çouik poſtaulya na oçite pokhibili, kadà ne tribue; ſto geſt (za tako rechi) zaliha yakoſt, i ni doſtoyan pohuale, negoli pohudanya, i zato nige kripoſt, negoli hudoſt.

V. Stogeſt Razabrange, i kogege gnegouo dillo?

N. Razabrange geſt gedna kripoſt, koya ſtaulya vzdu nasladgengem chuchenya naſſega, i çini da çouik sluxiſe rakouimi nasladgengi onom mirom, koyu razlog zapouida.

V. Koeſu hudoſti ſuprotiune Razabranyu?

N. Geſu

Digitized by Google

N. Gesu Nerazabrange, i Nechuchenstuo. Nerazabrange gest, kada çouik oduechesege pridal nasladgengem, i zato çini zalisice ù blagouanyu, ù pityu i takouih stuarih, sto vdi dussi i tillu. Nechuchenstuo gest kada çouik hodi po drugoy zalihosti, i po ta put varugese suake raskose, i nasladgenya, da neche blagouati stuari potribne za zdrauge, za ne chutit i onno malo nasladgenge, koe sa sobom nosi narauskim naçinom blagouange podobno. Dali nista magne opckeniage hudost meu lyudi Nerazabrange, negoli Nechuchenstuo: i zato sui Sueti riçama, i dilouangi, nagouaralisunas na post i na pedipsange puteno.

Od Sedam Darih Duha Suetoga.
Gl. XIII.

V. KOi gesu sedam darih Duha suetoga?

N. Gesu onni koinas nauçi Prorok Ixaia to gest. Mudrost. Razum, Suitouange, Yakost, Vmitge. Bogolyubstuo, Strah Boxgi.

V. Na stonas pomagayu oui dari?

N. Da vzmoxemo dostupiti do suarsenstua xiuglenya Karstyanskoga, geresu kakono gedne lizstue, koenas çine vzhoditi od stanya grissеunoga, po mnozih stupagi do varha suetigne. Dali immas znati da prorok zbrogi oui stupagi hodechi niz dolu, gere vidyasse kakono gedne lizstue koe shodyahu s'nebba à michemoig brogiti na opako, za vzhoditi vzgoru,

Digitized by Google

i doſtupiti s'zemgle na Nebbo. Dakle partui ſtupay geſt Strah Boxgi, koi priſtraſſue griſnika. Kada misli da on imma Boga ſuemoguchega za nepriatelya, drughi ſtupay geſt Bogolyubſtuo, gere tkoſe ſtraſſi mukami koimi Bog priti grisnikom, poçimgle biuati bogolyuban, i xeli posluſſati, i sluxiti Boga, i çiniti ù ſuakoy ſtuari gnegouo ſueto hotinge, tretige ſtupay Vmitge, gere tko xeli vçiniti hotinge Boxge, proſi od Boga daga nauçi gnegoue ſuete zapouidi; à Bog, dil po Pripouidaucih, dil po knigah, dil po nadahnutyu iznutarguemu, çiniga poznauati ſue onno ſto geſt potribno, çetuarti ſtupay geſt Yakoſt, gere oni tkoi znade i hoche ù ſuih ſtuarih sluxiti Boga, nahodi mnoghe ſtuari trudne, i mnoga napaſtouanya ſuitouna, putena, i diaualska, i radi toga tadamu podae Bog dar Yakoſti, neka pridobude ſue ſuprotiuschine, petj ſtupay geſt Suitouange, gere diaual kada nemoxe dobiuati ſillom, obrachaſe na priuarre, i obliçgem dobra, naſtogi çiniti vpaſti çouika prauedna; daliga Bog ne zapuſcha, i podaemu dar ſuitouanya, koime primaga priuarre nepriategleue. Seſti geſt dar Razuma; gere kadage yure çouik dobro viſchac vçinilſe geſt ù xiuglenyu dilounomu, i poklege yure vechekrat diaula pridobil, Bog porexega i poduiguega na xiuglenge razmiſgliuo, i darom Razuma çiniga razumiti, i procigneuati otayſtua Boxaſtuena,

ſedmi

Digitized by Google

sedmi gest dar Mudrosti, koi gest dospitak suarsenstua; gere on gest Mudrac, koi poznae parui vzrok, i gnime mared yue sua suoya çignenya. sto nemoxe vçiniti negoli onni koi daiu razuma, pristualya suarsenu miloschu; gere razumom poznae parui vzrok, à milosschom vpraulya i naredyue suaku stuar k'gnemu kakano k' napokognemu koncu. A gere mudrost sgedinyue hlep s'razumom, zatose zoue mudrost, to gest, sladko vmitge, kakonas vçi. S. Bernardo.

Od Osam Blaxenstuih.

Gl. XIV.

V. STo gesu osam Bjaxenstuih, koenasge nauçil Isukarst Gospodin nas ù Vangelyu?

N. Gesu drughe lizstue za yzayti k' suarsenstuu, priliçne onim darou Duha sueroga; gere ù sedmerih gouorengih, vzdarxese sedmeri stupagi, za dostupiti k' blaxenstuu; à osmonam poslia podae gedam zlamen, za poznati geli çouik vzlizal oue listue, alli ne.

V. Istumaçimi kratko oue listue?

N. Isukarst Gospodin nas ù paruih trih stupagi vçinas duighuti zapriçe suarsenstua, po komuse dohodi k' blaxenstuu. Zapriçe opchene, i suakda gne gesu tri; poxelinge imanya çasti, i naslade

nasladgengih, za tonam Isukarst gouori ú paruomu stupáyu, dasu blaxeni vbozi duhom, to gest onni koi dobrouolyno pogardyuyu imange, Vdrugomu gouori, dasu blaxeni Pitomi, to gest onni koy vstupayu suakomu, î ne odogliuayu onomu, koijmse suprotiui, allijh poriskue nazada. V tretomu gouori, dasu blaxeni onni koi plaçu, to gest onni koi ne iſchu raskose, j nasladgenya suitouna; negoli nastoge pokoritise i plakati grihe suoe. V duih innih stupagi, vçinas suarſenstuo xiuglenya dilounoga, koe stogi ù ispugneuanyu suega onoga ſtosmo mi darxani po praudi, i po miloſchi; za to ù çetuartomu srupayu gouori dasu blaxeni onni, koi gladuyu i xadyayu praude; à ù petomu gouori. dasu blaxeni milosardni. V' duih napokogni potexenas na suarſenstuo, xiuglenya razmiſgliuoga; i zato ù ſestomu gouori, da blaxenisu onni, koi imayu sardce çisto, gerechę onni Boga viditi; to gest, viditichega na onomu suitu po slaui, à na ouomuchegà poznati po milosti razmislyania. V sedmomu gouori, dasu blaxeni mirotuorci, gerechese zuati sinoui Boxgi, to gest blaxeni onni, koi naç dostauiuſi razmiſlyanyu, suarſenu miloſchu, budu narediti sue stuari ù Bogu, i vmirili budu kraglestuo dusse suoe, i tako budu Sinoui Buxgi, i prilięni Otcu suoemu, sueti, i suarſeni. V osmomu gouorenyu ne vzdarxise noui stupay suarſenstuą, kakono dobro gouori

sueti

sueti Augustin, negolinamse tumaçi gedno zlamenge oçito, za poznauati geli çouk dostupil do suarsenstua; i oui zlamen gest tarpiti dobrouolyno progognenya neprauedna, gere kakono zlato iskussuese oghgnem, ù pechi; tako çouik prauedni i suarseni ù suprotiuschinah.

Od Sedam dilouanghi Milosardya tilesnih, i sedam Duhounih.
Gl. XV.

V. OStaè sada dami istumaçif dillouanya milosardya, toliko tilesna, koliko duhonna.

N. Dilouanya milosardya tilesna, gesu sedam; od koih, sest gnih imamo ù suetomu Vangelyu; to gest dauati blagouati onnim koi gladuyu; dauati piti onnim koi xadyayu; odiuati goli; gostouati putnike; pohoditi nemochnike; vtisseuati tamniçare. Sedmo dilouange sto gest pokopati martue, nauçinas sueti Tobia, i Angel Rafael. Dilouanya milosardya duhouna, gesu yoste sedam; nauçiti neumichnih; suitouati sumgniuih; vtissiti neuolynih; pokarati grisnike; prostiti vuridgenya; podnassati pomankanya; moliti Boga za xiuih, i za martuih.

V. Nahodilise koya stuar koyanas vadi danismo darxani çiniti oua dilouanya milosardya.

Tri

Digitized by Google

N. Tri stuarinas mogu izuaditi. Parua gest kada çouik neima mochi za vçinitijh; i tako onni dobri Lazár prosyák od kogase ſti ù Vangelyu, ne vçini igedno dobro dilouange tilesno, gere on imasse potribu malo ne suih onnih dilouanghi; i tako radi vstarpglenya bi okrugnen. I ouoge naredba Boxya, da Bogatise shrane putom milosardya, à vbozi putom vstarpglenya. Ouako koi neima vmichstua, ni mudrosti, za sebbe, nige darxan vçiti. ni dauati suitouanya ostalima. Drughi vzrok gest, kade çouik sluxi Bogu, ù gednomu stanyu, alli bityu vissemu nekolige xiuglenge dilouno, i radi razloga onoga stanya, alli bitya, neimma prigodu za çiniti mnoga dilouanya miloſche; kakono sueti Pustinyaci, koi stechi zatuoreni ù pustossah, alli ù gnihouih kuchicah, razmiſlyavuchi stuari nebeske, nisu darxani ostaulyati onno gnihouo sueto dugouange, za poyti iskati komuche vçiniti dilouange milosardya. Treti vzrok gest, kada çouik ne nahodi onoga koibi immil zamiritu potribbu milosardya gnegoua; gere nismo darxani pomagati negoli onnih, koise nemogu pomochi po sebbi, niti imayu innih koih hoche alli mogu pomagati. Istinage zato da suarſeno Miloſardge ne çeka vrime ù koesmo darxani, negolige priprauno pomagati nay boglim putom koim moxe, suih onnih koih moxe.

V. Cinimse da nayzadgne dilouange milosardya,

dya, to gest moliti Boga za iskargnega, suakga moxe vçiniti.

N. Tako gest, i toga radi yoste i sueti Pustinyaci çine dilouanya milosardya, gere mole Boga, da naknadi milostyu suoyom neuogle onnih, koi imayu potribbu.

Od Hudostih; i Grihou opchenito.
Gl. XVI.

V. BItiche yure vrime dame naucis sto gest hudost, i grih, za çuuatigase: kakosime nauçilkripost, i dobra dilouanya, za dostignutijh.

N. Grih nige inno, negoli vçignenge, alli ostauglenge, hotinno, suprotiua zakonu Boxgemu. Gdi immas razmislyati dase ischu tri stuari za vçiniti grih. paruo da bude kogegod vçignenge, alli ostauglenge, to gest çiniti, i dilouati, gednu stuar zabragnenu, alli neuçiniti gednu stuar zapouidanu kakono. (da reçemo za skazan) psouati Boga alli suetih, gest vçignenge; ne slissati Misu gest ostauglenge. Drugose ische da ouo vçignenge alli ostauglenge bude suprotiua zakonu Boxgemu, gere zakon Boxgi gest razlog dobroga dilouanya; kakono texange zidanya, stogi ù razlogu dobra zidanya; i zato kakono zidauac nige dobar zidauac, i ne zidge dobro, kada ne dilue po nauçinu texanya, tako çouik ne xiue dobro niti ge dobar çouik, kada ne slidi zakon Boxgi. A za zakon

Boxgi

Boxgi ne razumise samo onni koegage podal on sam po ſebbi, kakouisu deset zapouidih, da yoſte onni koinā daua po namistniku suomu suetomu otcu Papi; i ostalih Starissin; toliko duhounih, koliko vrimenitih; geresu sui sluxitegli Boxgi, i imayu oblast od gnega. Tretose iſche, da onno vçignenge, alli ostauglenge, bude hotinno: gere onno ſtose çini bez pristanya nassega hotinya, nige grih. kakono za skazan, kadano gedan psuge Boga, alli suetih, ù vrime ù koe spaua, alli kadanige prissal na dobu razloga, alli ne znade dage onna riç psost; ù takouoy zgodi çouik ne sagrissue; gere neima priſtange hotinya.

V. Razumilsam ſto gest grih, recimi sada ſtogest Hudost,

N. Hudost gest gedan zali zauiçay, i gedna zala nauada sagriſieuanya, pribauglena çestim sagrisseuangem; od kuda izhodi da çouik sagrissue lasnie, i vekſom sminostyu i veselgem, kakono za skazan reçemo, da gedan gest igrac, alli psouac, kadage zauiçan igrati alli psouati. toliko da psouati gest grih, bitti psouac gest hudost, i takochemo riti od suih ostalih zalih çignengih.

V. Geli veliko zlo grih?

N: Gest uay vekſe zlo koese moxe iznayti; paçe on sam gest izuarssitim naçinom zlo, i marxige Bogu negoli igedna druga stuar. Koyase stuar vidi po ouomu, gere Bog ne hagese iſtetiti, i pogubiti; nay plemenitie stuari koe imma,

Digitized by Google

imma, za pedipsati grih. Akobi gedan Poglaunik imil gedan sud srebarni, alli zlatni, priplemenit, i priuelike cine, i nassadçl ù gnemu kogegod liuo smardeche, tolikobimu dogrustilo, dabi çinil razbiti onni sud, i i vtopitiga ù dno mora, zaisto tibi rekal da on Poglaunik imma omrazu priueliku suprotiua onomu liuu. Bog dakle vçinilge dua suda pricignena, gedan srebarni, koige çonik, à gedan zlatni, koige Angel, i gerege nassal ouo smardeche liuo griha ù gednomu, i ù drugomu, razbilge, i vtopilge ù dubinu paklenu na vikouitu xalost Angele sue, koisu sagrissili; i suaki dan topi ù istu dubinu izgubglenya, sui onni lyudi, koi vmiru s' grihom na sebbi. i gednokrat radi grihou suitounih, çini da doyde potop, I vmori sui lyudi, osuin Noa sgnegouom obitilyu; koise bisse vzdarxal prauedan.

V. Kolikose varstih grihou nahodi?

N. Grih gest duoe varsti, gerese gedan zoue grih istoçni; à drughi tuoreni. A grih tuoreni istin naçinom gest duoe varsti, gere gedan gest grih smartni, drughi gest grih prostni.

Od Griha Istoçnoga.
Gl. XVII.

V. STo gest grih istoçni?

N. Grih istoçni gest onni, s' koimese radyamo; koinam prihodi po didinstuu, od paruo-

ga

ga nassega Otca Adama. Gere immaſ znati da kada Bog vçini paruoga çouika i paruu xennu, koise zuasse Adam i Eua; podade gnima sedam darou. Paruoim podade milost suoyu. kome bihu prauedni, i priategli Boxgi, i sinoui gnegoui posinougleni. Drugoim podade vmitge veliko, nekabi vmili çiniti dobro, à bixati zlo. Tretoim podade gedan posluh putti prema duhu, nekabise put ne ganula na poxelinya nepodobna, suprotiua razlogu. Cetuartoim podade gednu hitrost i lagahnost priueliku, za çiniti dobro, à bixati zlo, i ne podaim inno negoli geduu zapouid prilagahnu. Peto oslobodijh od suakõga truda, i straha, gere zemlya plodyasse sama po sebbi, plodi zadouolyni xiuglenyu çouiçanskomu; niti bisse stuar. koya mogasse nauditi çouiku. Sesto vçinijh neumarlih. to gest da nebi imali ikadare vmriti, ako ne sagrisseuahu. Sedmo hotiasse nakon koliko vrimena primistitih na Nebbo, na xiuglenge vikouito, i slauno; kakono imayu Angeli. Dalli parui çouik parua xenna priuariuſijh diaual, ne obsluxisse onnu zapouid, i tako sagrississe suprotiua Bogu, radi koega griha izgubisse sui onni dari koisam rekal; à gereim Bog bisse podal onni dari nę samo za gnih, da yoſte za sui gnihoui ostayssi radi togaih izgubissee za sebbe, i za suih nas, i vçinissenas dilnike suoega griha, i suih xalostih, kakonobismo bili dilnici gnihoue milosti, i ostalih dobar da-

ne

Digitized by Google

ne sagrisseuahu. Ouoge dakle grih istoçni, gedno nepriatelystuo z' Bogom. i gedno izbauglenge milosti gnegoue, s' koime izbauglengem mise rádyamo. od koega izhodi, neumitge, zla chud, muçnost ù dobru çigneniu, à lasnost ù zlu çignenyu, muka i trud, ù pribauglenyu xitka, strahhe, i poghibili ù koih xiuemo, smart stanouita tilesna; yoste smart vikouita paklena, ako paruo smarti ne oslobodimose griha, i ne pouratimose ù pribiuange milosti Boxge.

V. Koyu likariu mi imamo, suprotiua ouomu grihu istoçnomu?

N. Yurege zgora reçeno, da likaria bilage, Muka, i smart Isukarsta Gospodina massega, gerre Bog hotilge da tko hotiasse zadouogliti za grih Adamou, imilbi bitti bez griha, paçe dabi imil bitti Bog, i çouik, nekabi bil bezkonçiuim naçinom priyat Bogu, i poslussalbi ne ù stuari lagahnoy, kakoua bisse onna, koya bi zapouídana Adamu, dalli ù stuari primuçnoy, kakouage pogardgena smart Krixa. i oua likaria prilagase nami suetim Karstengem, kakonoge reçeno. prem da Bog nigenam hotil pouratiti tudge onnu sedam darou, dallinamge pouratil poglauiti dar milosti gnegoue, kome mi gesmo prauedni, priategli, i sinnoui Boxgi, i didichi Rayski. Ostali dari bitichenam pouracheni s' velikim dobitkom na drugomu suitu, akose dobro ponesemo na ouomu suitu.

Od Griha Smartnoga i Prostnoga.

Gl. XVIII.

V. Istumaçimi sada, sto gest grih tuoreni, i kakoge inni grih smartni, à innige prostni.

N. Grih tuoreni gest onni, koi mi çinimo vlastitim nassim hotingem, kadasmo dosli na dobu razloga; kakonoge yktrasti, vbiyati, kriuose zaklinati, i takoue stuari protiune zakonu Boxgemu; i oui grih smartni gest, kada izbaulyanas milosti Boxge, koya gest xiuot dusse, i çininas dostoynih smarti vikouite ù Paklu. Prostni grih gest kadage marzak Bogu, dalli ne toliko, da izbaulya çouika milosti Boxge, i dosroyangest pedipsanya dalli ne vikouitoga.

V. Kakochu poznati geli grih smartni, alli prostni?

N. Za poznati kadage grih smartni, potribue obsluxeuati dui stuari: gednu da grih bude suprotiua miloschi Boxyoy, alliti iskargnega; drugu, da bude s' punim pristangem hotinya; gere kadamu manyka gedna od duih stuarih, nige smartni, negoli prostni. A onadase gouori da grih gest suprotiua miloschi, kadage suprotiua zakonu, ù stuari teskoi, po-ta put dage vuridgenge zadouolyno, za razuarchi priatelystuo; dalli kadaga ù stuari lagahnoy:

i nige

Digitized by Google

i nige zadouolyno razuarchi priatelystuo, tada nige suprotiua miloſchi, negolise gouori da nige po miloſchi. I istim naçinom onni parui grih gouorise dage suprotiua zakonu, gere gest suprotiua miloſchi, koyage konac zakona; onni drughi grih gouorise da nige suprotiu zakonu, dalli ni po zakonu gere nige suprotiua miloſchi, alli nige po miloſchi. Vazmi gednu skazan: vkrasti velik broy pinezi, grih smartni gest; gerege suprotiua zakonu Boxgemu, i ù stuari teſkoi, i po sudu suaçgemu zadouolynage razuarchi priatelystuo, i takoge suprotiua miloſchi; dalli ykrasti gedan beç, alli gednu batuaçicu, alli gednu takouu stuar; nige grih smartni, nego prostni, gerege ù stuari lagahnoy, i prem da nige po miloſchi, nige zato suprotiua miloſchi, gere nige stuar, koya razloxnim naçinom moxe razuarchi priatelystuo. Na isti naçinchemo rechi od drughe stuari, to gest dage hotinna; kadage gedna stuar suprotiua zakonu, i ù stuari teſkoi, i gest napunitim naçinom hotinna, grih gest smartni; dalli akobi nebila napunitim naçinom hotinna; kakono akobi çouik imal gednu misal, alli xelinge naglo, za vkrasti, alli vbiti, alli opsouati, i dabise tudge osuitil, paruo negolige napunitim naçinom pristal hotingem, bilbi grih samo prostni. Toga radi potribue pomgniti varhu sebbe, vdigle kako çouik ochuti zalo miſglenge.

alli poxelinge, odagnatiga paruo negoli hotinge pristane k' gnemu.

Od Sedam Gribou Glaunih.

Gl. XIX.

V. XElim znati sada koigesu grisi poglauitij varha suih lnnrh, nekaih moxem pomgniuie bixati.

N. Nicisu grisi poglauitij, geresu kakono istoçnici, i koreni mnozih innih; i zouusne glauni, i ouisu sedam; nicisu poglauitij geresu muçnij dase proste, i zouuse grisi suprotiua duhu suetomu, i gestgih sest; nici napokom gesu poglauitij, geresu oçijtie gardgi, i suprotiua suakomu razlogu, i zatose gouori da vapiu osuetu do Nebba, i gesu çetiri.

V. Koisu grisi glauni?

N. Ouisu. Oholost, alli kako inni gouore, Tascha slaua, Lakomost, Bludnost, Zauidost, Poxarlost, Sarditost, i Linost.

V. Zastose zouu glauni?

N. Ne zouuse glauni geresu smartni, geresu mnozi grisi smartni, à nisu glauni, kakono opsouange, i vboystuo; i mnozisu glauni à nisu vazda smartni; kakono sardxba, poxarlost, i linost. Zouuse dakle glauni, geresu glaue mnozih inhih, koi iz gnih izhode, kakono grane iz korena, i protosci iz vrutka.

V. Sto

V. Sto gest Oholost ? i koi grisi poradya, i koyage gne likaria?

N. Oholost gest gedan grih, koime çouik scinise dage vekſi negolige; i radi toga hoche stati varhu ostalih, i neoche imati stariega ni gednaka sebbi. Grisi koi poradya gesu: huastatise, i taſche slauitise, priçatise s' ostalimi, nesklad, neposluh, i ostali takoui. Likaria gest, nastoyati sa suakim nastogangem suetomu ponixenstuu, koe gest poznauatise dage çouik niſtare sam po sebbi, i da sue onno ſto imamo gest dar Boxgj, i misliti dasu inni bogli od nas, i zato scinitise magnſi suih innih, i podlagatise suima iznutargnim naçinom, à ù izuan ſtouati suih po razlogu çasti gnioue. Prudi yoſte mnogorazmiſlyati da oholost çini çouika priliçna diaulu, i dage odueche marzka Bogu. radi çesa pisano gest, da Bog odogliua oholim, à prikianyase ponixenim, onnih smeta, à ouih vzuissue.

V. Sto gest Lakomost ? i grisi, ki iz gne plodese, i koyage likaria?

N. Lakomoſt gest gedna hlep bezredna prema blagu, i stogi ù trih stuarih. Paruo ù poxelinyu tugega imanya, ne zadouoglechise suoime. Drugo hotechi vekſe negomuge zadouolyno, à ne hotechi dauati vbozim ſtomoe zaliho, kakonoge darxan. Treto lyubechi odueche imange koe imma, prem dage gnegouo, i da nige zaliho; i ouose poznage

kadase çouik ne nahodi pripraun izgubiti imange snoge, akobise prigodilo dagage potribno izgubiti radi poftenya Boxgega. i radi ouoga Sueti Paual gouori, da lakomost gest kakono gedno klanyāge Idolsko; gere lakomac priostaulya imanga, Bogu ſ gereche vazeti paruo da Boga izgubi, negoli imange. Grisi paka koise plode iz lakomosti, gesu mnozi, kakono lupeſchina, popadange, himbe ù prodananyu, i kupglenyu, nemilost suprotiua vbozim, i inni takoui. Likaria gest nastoyati kriposti blagostnoy, razmiſlyayuchi da na ouome suitu gostismo i putnici; i zato dage koristna stuar ne naparchenatse imāgem, negoliga razdigleuati drugom putouanya, koinamga ponesu ù domouinù nebesku, i ouako buduchi mi razparchenij, budemo lasnie putouali.

V. Seo gest Bludnost, i koi grisi izuadya, i koyage gne likaria?

N. Bludnost gest gedna hlep bezredna prema grihom, i nasladgengem putenima. Grisi koi iz gne izhode, gesu slipost pameti, netomarnost; nestuardóstange, i od visse prilyubodiustuo, bludouange, riçi nepoſtene, i suaka inna neçistocha. Likaria gest, nastoyati postu, molitui, i bixati zale drvxbe; geresu ouo puti za vzdarxati çistinyu, i varhu suega ne ufatise ù sebbe samoga, ni ù suoyu kripost, alli sueginyu, negoli daleko stati od poghibilih, i çuuati

nati chuchenya; razmiſlyayuchi da Sanſum prikripki, Dauid prisueti, i Salamun primudri, bilisu priuareni od one hudosti, i doydosse tì veliku slipost pameti, à naulastito Salamun, koi na tose priuede dase klanya suim Idolom suoih hotnic.

V. Sto gest Zauidost, i koi grisise radyayu od gne, i koyage gne likaria?

N. Zauidost gest gedan grig koime çouik nenauidi dobro tuge, geremuse çini dase smanykae veliçanstuo gnegouo. Gdi immaſ razmiſlyati da kadatige marzko tuge dobro, gere on koiga imma, nigega dostoyan imati, ali gerese gnime ne sluxi dobro, tada ne sagrissuef; istim naçinom kadatige xalost da neimaſ i ti onno dobro, koe imayu ostali, à naulastito koyu kripost, bogolyubstuo, i takoua dobra, i ù ouomu ne sagrissuef; paçese ouo zouesueta i pohualna zauidost. Dalli kadatige xalost gere drughi imma kogegodi dobro, gere eise çini da on pogassue tuoyu slauu, à ti nebi hotil dayu imma, nekabi ne bil gednak, alli starissina; ouoge grih zauidosti; i poradya mnozi grisi, kakono sudgenge opaçno, veselge radi zla tugega, marmnyange, i kleuetange; gere Zauidnik iſche skarſiti dobar glas iskargnega, i napokon drugda douede çouika na vboystuo; kako vçini Kain koi za zauidost vbbi bratta; i Xicoui radi zauidosti nastoyasse smarti Gospodinouoy. Likaria gest

nastoyati miloschi bratimskoy ; hoditi razmiſlyayùchi, da zauidost vddi veche zauidniku, negoli zauidgenomu. gere zauidnik grizese i skonçaese izgutargnim naçinom, i çesto Bog onnim istim putom vzduigue zauidgenoga, koime zauidnik hotiassega ponixiti. ouako vidimo da diaual zauidostyu çini çouika Izgubiti Ray zemalyski, à Bog onome prigodom vçini da Isukarst pride na suit, i da daruge nam Ray nebeski. Bratya Osipoua prodassega radi zauidosti, à Bog onome prigodom vçini da Osip vçinise gospodar bratche suoe. Saul Krayl progoni Dauida, radi zauidosti, à Bog çini izgubiti kragleustuo Saula, à podaga Dauidu.

V. Sto gest Poxarlost? i kogi grisi izuodi, i koyage gne likaria?

N. Pozarlost gest gedna hlep bezredna, blagouanya, i pigenya, koe bezredstuo stogi ú vazimanyu gilissa veche nego pristoise, ù iziskouanyu gizbin odueche razskoſnih, ù hotinyu smokou zabragnenih, hakono mesa ù Petak i Subootu, ù ne çekanyu vrimena blagouanya, na vlastito ù dneui posta, i napokon ù blagouanyu odueche pohlepnomu i zalihomu Grisi koise radyayu od xarlosti, gesu potmignenge pameti, taſche veselge, zaliho gouorenge ; i vechekrat od Poxarlost radyase Bludnost, sa suima grisi, koi iz gne izhode. Likaria gest nastoyati razabranyu, i vzdarxanyu,

Digitized by Google

nyu, koge pruddi i dussi, i tillu. à naulastito prikoristno gest razmisgleuati, da nasladgenge poxarlstua gest prikratko, i çesto za sobom ostaulya bolesti pridugouite sardca, glaue, i inni takoui.

V: Sto gest Sarditost? i koi grisi poradya? i koyage likaria suprotiua nyoy?

N. Sarditost gest gedna poxuda bezredna, za osuetitise. Dalli immaf znati, da Sarditots razloxna, i dobro naredgena, dobra gest, i zato gouori Dauid. Rasarditese dalli nehtigte sagrisseuati; à Sueti Basilio gouori dã sarditost gest kakono Pas koige dobar kadano lage suprotiua nepriateglem, alli ne kadano zlo çini priateglem. Bezredschina sarditosti stogi ù trih stuarih. parno u hotinyu osuetitise suprotiua onomu, koi nige dostoyan pedipsanya, i koinas nige vuridil. Drugo ù hotinyu osuetitise suoyom osobitom vlastyu; gere pedipsati gedhoga allise osuetiti suprotiua zloçincem, ne pristoise nego starissini, kako da reçef, Poglauniku, alli Opchini; à gere Bog gest izuarfiti Poglaunik, zato on gouori, da gnemuse pristogi poglauitim naçinom vçiniti osuetu. Treto ù çignenyu osuete za nenauidost, à ne za xelyu praude, i zahodechi ù zalihe naçine osuete i okolostanci gnege. Grisi koise radyayu od sarditosti bezredne, gesu priçanya, vkorne rici, zli naçini suprotiua iskargnemu, dilla nedostoyna kakono lyudih

koisu

koisu van sebbe, gere sarditost bezredna prilicnage mahnitosti.

Likaria gest nastoyati kriposti pitomschine, i vstarpglenya, razmislyayuchi skazni suetih, i Isukarsta istoga, koi podnossengem, i tarpglengem, slauniesu slaue dostignuli, negoli cine lyudi suitouni, nastogechi osuetitise od nepriately suoih.

V. Sto gest Linost? koi grisi isuadya? i koyage gne likaria?

N. Linost, ù ouomu mistu, nige inno negoli tughliustuo, alli zlogardna xalost; i onadage grih Glauni, kada çouik kaese dobraçignenya, allimuse zlogardi, i tugliuomuse çini dage darxan obslnxenati zapouidi Boxge, i putouati po putu kripostnomu. Grisi koi poradya, gesu pogarda zapouidih Boxgih, dauatise ù pouodu suakoy hudosti, neusange zamochi dobro çiniti. i nenauidost i zlo sardce suprotiua onima koiga siluyu puschati grih, à vhititise dobra puta. Likaria gest ne stati ikadare praznyuchi, stiti dobre kgnighe, razmislyati plachu veliku, koyu Bog obita onomu, koige pomgniu ù obsluxenyu gnegouih zapouidih, i muku vikouitu, i nepodnosnu, koyage priprauna nepomgniuim, alli nehaynima.

Od

Od Grihou suprotiua Duhu Suetomu.

Gl. XX.

V. KOisu, i kolikoge grihou suprotiua Duhu suetomu ?

N. Gestgih sest. to gest. Ne vfange spasenya : Darxati stanouito dachese shraniti bezdo stoyanstua i dobrih dilouangih. Suprotiuitise istini poznanoy. Zauidost suprotiua dobru duhonnomu iskargnega. Otuardnost u grisih. i ne Nepokayange napokogne, to gest hotiti vmriti bez pokore.

V. Zastose zouu grissi suprotiua Duhu suetomu ?

N. Gerese çine za samu hudobschinu, à naulastito treti grih, koi vlastitijm nãçinom veche innih grihou gest suprotiua Duhu suetomu, to gest kada çouik poznage istinu, à nista magne suoeglauno hoche razumiti, i pokazati da nige istina. Grih za hudobschinu, gouorise dage suprotiua Duhu suetomu, gere Duhu suetomu prilagase dobrota, koyage suprotiuna hudobschini; kako sagrisseuange za neumitge, gouorise dage suprotiua Sinu, komuse prilaga mudrost : à sagrisseuati za slabost, gouorisse dage suprotiua Otcu, komuse prilaga moguchstuo.

V. Koyu osoboych imu imayu oui grisi ?

N. Imayu

N. Imayu ouo dase ne praſtayu ni na ouomu ſuitu, ni na drugomu, kakonas ſuisti Gospodin ù Vangelyu. Koyase ſtuar li ouako razumi; dasu muçni dase proste; gerege ſtuar koyase mnogo ritko zgadya, i muçna, da onni koi vpadayu ù oui grisi, pridu na prauu pokoru; kakono kada reçemo, dage gedna nemoch ne izliçna, to gest dayu nige mochi izliçiti, nechemo rechi dase nemoxe igednim naçinom izliçiti, negoli dase ù ritko izliçue; paçe da vechekratse ne izliçue.

Od Grihou koi vapiu do Nebba.

Gl. XXI.

V. KOlikoge onnih grihou koi vapiu do Nebba, alli prose osuetu od Boga?

N. Cetirisu: to gest Vboystuo pouolyno; Puteni grih protiua naraui; Potiſchenge vbozih, à naulastito Sirotic, i Vdouic; Prihignengne, i zadarxange, plache rabotexnikou.

V. Zaſtose gouori da vapiu do Nebba? alli da prose osuetu od Boga?

N. Gerege toliko oçita neprauada ouih grihou, dase nemoxe zatayati, ni zakriti po gedan put.

Digitized by Google

Od Cetirih Napokognih.

Gl. XXII.

V. RAdbih koigodi nauk opcheniti za bixati grih.

N. Mudrac gouori. Spomenise stuarih napokognih, i ne sagrissif ikadare. Stuari napokogne çetirisu, Smart. Sud opcheni. Pakali. Ray.

V. Zaftose Zouu napokogne oue çetiri stuari?

N. Gere Smart gest konac xiuota, i napokonya stuar koyanamchese zgoditi na ouomu suitu. Sud napokogni gest, nayposlidgni suih sudou koise imayu vçiniti, i zato od gnega nemoxemo odriçatise do vekfega suda; Pakal gest napokogne zlo koe imayu imati zloçinci, i ù onomu stanyu imayu pribiuati yazda, po ta put daga neche mochi promigneuati. Ray gest napokogne dobro, koe imayu imati dobri, i neimayuga ikadare izgubiti.

V. Hotilbih koegodi razmifgleuange za dugonati ob ouih napokognih, neka çestose spominauchi gnih, ne sagrisslm ikadare, kakono gouori Mudrac kogasi spomenul.

N. Koliko ù imme smarti, mochichef razmiflyati oua çetiri poglauya. Paruo dage Smart pristanouita, i nemoxeyu itkore vbignuti. Drugo da vrîme gnege gest nestanouito, i mnozi vmi-

vmirayu kada magnese nadayu. Treto da smartyu dospiuayu sue odluke ouoga xiuota, i onodase poznae taſchina ouoga suita, Cetuarto da na smarti suakse kage zla koge vçinil, i dobra koe nige vçinil. i zatoge velika mahnitost çiniti onno, çesasmo stanouiti dachemose kayati.

Koliko ù imme Suda, mochichef razmiſlyati oua poglauya. Paruo dachese sud vçiniti varhu stuari priuelike texine, to gest varhu stuari priuelika dobra, alliti priuelika zla. Drugo vçinitichese od Sudca izuarſnoga, koi znade suaka, i komu itkore nemoxe odoliti. Treto vçinitichese prid obrazom suega suita, dase neche mochi i tkore zakriti. Cetuarto neche biti vfanya igednoga za vbignuti osud, alli ispugnenge praude Boxastuene.

Koliko ù imme Pakla, rezmiſlyay dage ſirok, dug, visoki dubok; Sirok, gere vzdarxi sue muke koese mogu izmiſlyati; dug, geresu sue muke viçgne, visok, geresu sue muke priprikogorke izuarſitim naçinom; dubok geresu muke zgolya bez missaline igedno varsti ikakoua vtissenya.

Koliko ù imme Raya, razmiſlyay da istim naçinomge ſirok, gere vxdarxi suaka dobra koyase mogu izmiſlyati, i yoſte veche, nego moxemose izmiſlyati, i xeliti; dug gest, geresu sua onna dobra vikouita; visok, geresu dobra priuisoka, i priplemenita; dubok

geresu

Digitized by Google

geresu çista dobra, bez missaline igedne va:sti igednoga zla.

I oude moxef nadostauiti da dobra ouoga suita, neimayu igedno onnih çetirih poglauya; geresu dobra suitouna, mala, kratka, manya, i vazda ſmissana s' tugami i xalostmi; i istim naçinom zla ouoga suita, gesu mala, hratka i manya, i vazda smissana s' kimgodi vtissengem. Od kude immaſ stanouito darxati da istinito izgubilisu pamet sui onni, koi radi lyubaui dobra suitounoga, alli radi straha neuoly sadagnih, gube dobra prisastna, allise vpadayu u zla koya imayu biuati.

SVARHA.

KA-

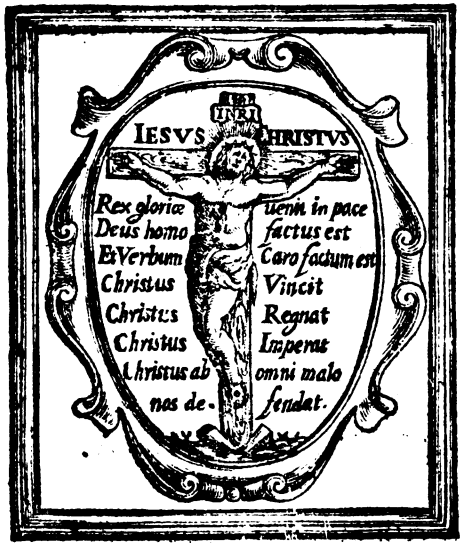

Digitized by Google

KAZALO GLAVIH OVOGA DILLA.

STO gest Nauk Karstyanski, i Koisu gnegoui dili poglauiti. Gl. I. 5
Istumaçenge zlamenya Krixa. Gl. II. 6
Istumaçenge Virouanya. Gl. III. 10
Molitue Gospodigne. G. IV. 43
Zdraue Marie. Gl. V. 56
Deset zapouidih. Gl. VI. 61
Parue zapouidi. 64
Drughe zapouidi. 72
Trete zapouidi. 78
Cetuarte zapouidi. 82
Pete zapouidi. 84
Seste zapouidi. 86
Sedme zapouidi. 89
Osme zapouidi. 91
Deuete zapouidi. 94
Desete zapouidi. 96
Zapouidih suete Crique. Gl. VII. 97
Suitouangib Vangelskih. Gl. VIII. 98
Sakramentou. S. Crique. Gl. IX. 100
Od Karstenya. 105

Digitized by Google

Od Pokripglenya. 108
Od Tilla Isukarstoua alli Eukaristie. 110
Od Pokore. 117
Od Napokognega Pomazanya. 123
Od Sakramenta. S. Redda. 124
Od Sakramenta Xenidbe. 125
Od Kripostih Opchenito. Gl. X. 127
Od Kripostih Bogoslounih. Gl. XI. 129
Od Kripostih Stoxernih. Gl. XII. 132
Od Sedam Darih Duha Suetoga. Gl. XIII. 135
Od Osam Blazenstuih. Gl. XIV. 137
Od Sedam Dilouangih Mislordya Tilesnih, i Sedam Duhounih. Gl. XV. 139
Od Hudostih i Grihou opchenito. Gl. XVI. 141
Od Griha Istoçnoga. Gl. XVII. 143
Od Griha Smartnoga, i Prostnoga. Gl. XVIII. 146
Od Sedam Grihou Glaunih. Gl. XIX. 148
Od Grihou suprotiua Duhu Suetomu. Gl. XX. 155
Od Grihou koi vapiu do Nebba. Gl. XXI. 156
Od Cetirih Napokognih. Gl. XXII. 157

Digitized by Google

POTVXENGE POKORNIKA

RADI SMARTI ISVSOVE K' NARODV COVICANSKOMV.

IVANNA TOMKA MARNAVICHA.

AKO kad çudesa koyasę zgodiſſe:
Kih çudna nebesa za skazan stuoriſſe.
Alli varh koliſya zgloba zemlayskoga,
Vidiste zaliſya ploda naravskoga.
Poznasteli zgodde ù koy svita strani.
Ke straſſe narode, koih çudo brani.
Alli xarko kollo veselya danyſgoga
Sçekaſse oholo, z' dvora istoçnoga.

Digitized by Google

Alga zamiraste iza sinya morâ,
Al çudom zgledaste iza starmih gora:
Kadno maghlè tirrà, s' korupa morskoga,
Kad traci prostirà prik krila polyskoka.
Zgledalivas drughi srid nochne tminosti,
On luk zlatokrughi nochvidne suitlosti,
Drobneli iskrice, vedrinom ſtarkane,
Nebeske zenice redom razabrane.
Kollom neumornim gdi svit opaſſyu;
Opredom pozornim kada pomignyu;
Akoli sudite da moch viçnya vlada
Stvari ke vidite, kih narav oklada.
Ista moch, dage Bog, kogi svaka stvorri,
V' svih stvarih svemog, doli, ovdi, i gorri:
Cigov pogled zori nebbo, zemlya, more,
Pakleni pritvori, kim narav kopore.
Ovoga sad tuxni griſſnici pozrite,
Tuzi akoste duxni, i ku bol chiutite.
Nemilim xelizom rebra probodena,
Gustoranim rizom uda razglobglena,
Ruke zalivene karvavim potokom,
Noghe oblipglene marzlokarvnim sokom,
Lica ogardgena gnuſnim pohrekangem,
Oka zavaglena smartnim iztaſchangem,
Glavu osklizglenu karvavim naplovom,
Gusto izbodenu pod tarnovim krovom,
Po glavi nebeskoy kose pokreçene,
Po bradi vlyudskoy dlake poguglene.
Pozrite, gledayte, groznimi oçima,
Suze prolivayte potoçmi obima,

Svita

Svita samovladnik lexi smartyu ragnen,
Slibba Svit kratkovik Vladavca izbavglen.
Texinu zgubivſi Nebbose ſlebeche,
Svoga poxelivſi Stvorca narav yehche.
Pristolge priyasno dvora nebbeskoga,
Tagi zlato yasno, iſchuch kralya svoga;
On daleçe Raya slavne domovine,
Lexi po srid kraya tugine kraine.
Krivinom oblagen tugine tamnosti,
Srid tamnih oſtavglen bez ike milosti.
Ni sardcem pomiglen staroznanca marna,
Ni suzom ocviglen priatelya harna.
Zaukrepegneno puca slavno tillo,
Ruxno, raztreseno, ragneno nemillo.
Zemlya zasnitchena pod çudom tolikim,
Darhche uztresena trusom çudolikim.
Tresuchse izadna gorkosti ne laxe,
Gorkom tugom yadna, bolest svoyu kaxe;
Kaxe xaloſt yaku Sunce pomarknuvſi,
Na lice povlaku çadnu namaknuvſi.
I ti nochna zrako namiſche Sunçeno,
Steref ruho marko na srebro vedreno.
Vlasi pozlacheni straha çaſt nochnoga,
Krief zamarſeni cvilech Stvorca tvoga.
Glas veran, glas çudan protiçe narodi,
Sinya noch, xarki dan, mrakom priporodi.
Davno Smartnih robov vidgenisu trupi
Stayati iz grobov kaxuchse po xupi;
Ki glasmi çudnimi Grade napuniſſe,
Purmi ne çuynim çudeſa prauiſſe.

Mnokrat yadayuchi nochni mir razbiſſe;
Mnozih cviluyuchi ù strah obaliſſe.
Vidgenoge more naglo vzbisnuti,
Valov zidtke gore do nebba dvignuti,
Prid morskimsu plihom Gradi uzpredali
Nalivom zalihom krahise propali.
Prid naghlim dathatom Gorese razpale;
Orechim bahatom stine razparſale;
Zemgle odskoçile meyaſſi novima,
Meyaſ utvardile Strngami morskima.
Vidgena çuvena na moru Vidina,
Odzgar çoviçena, dogni dil Ribbina.
Nikim ſtraſnim rogom sliſſana trubiti,
I çovikçom slogom mornarom vapiti.
Roditely naravi, i k raly çoviçki, Bog,
Po srid ſvoe karvi lexi smartni zalog.
Sey ruke pustoga Svita zglob zglobiſſe?
Seyli narednoga zakone sloxiſſe?
Gnihovo diloge ſtogod lexi logom
Stogodir ghibloge nad zemalyskom stogom?
Stogodire narav krilom zakrilue,
Sto Nebbeska naprav sobom zapaſſue.
Pichna ſtogod zemlya z'ſvoga krila rodi,
Sto morska dexelya ribnim roddom plodi.
Xivotna vedrina ſtogod prohladyue,
Nebeska svitlina ſtogod pozlachue.
Sad ò nepodobo dilla pritamnoga,
Sto moxeſ gard obo stvorya griſſevnoga?
Sad prolazay dayu çavlimi oſtrima,
Blidilo ne tayu ramenmi ruxnima.

Zaxete

Zaxete miſſice modro podbuhnule
Putene vezice xille opuknule.
Glava yaoh slavna dvoru nebbeskomu,
Rugomge sad sqvarna grihu zemalyskomu.
Vlasi kih nikada Zvizde okruniſſe,
Oſtri tarni sada rano smarsiſſe.
Bradu komse lice nebbesko ponosi,
Hudobne deſnice nemiloſt pokosi.
Kako yaoh zyayu rebra razklopglena?
Alse proſtirayu uda pribiena?
Vda zazebicom mraznom zaledgena,
Nemilom sulicom po smarti ragnena.
Ciste yaoh noghe, ke nebbo tlaçiſſe,
Koim za podloghe svitle zvizde biſſe.
Zaviçne ſetati do rayskih ravnicah,
Obiçne stupati po viſgnih tlaçnicah,
Sadaste spletene gedna priko rughe,
Silno prosiçene gvozdom çudne tughe.
Iz bolne utline vre potok karvavi,
Kimse oſtre stine, i yoſ Zemlya çarvi.
Cudo ne çuvene na svitu lyubavi,
Dosle nevidgene u stuoryu naravi.
Bog viçgne çistigne, smartyu sina svoga,
Placha lupeſchine robba nevirnoga.
Ah çudna lyubavi, çudno milovange,
Milovniçe pravi, lyubezno ufange.
Nepodobni griſnik tamno ſagriſſue.
Teſkoyse pravednik muci podvexue.
Sto neharni tamnyak neharstvom raspravi,
Toy mili pravednyak dobrotom napravi.

Digitized by Google

Paklenimse dugom, hudi Rob zaduxi;
A pod smartnom tugom sad Gospodin tuxi.
Covikse obali pod brimenom griha,
Bog nase navali brimena zaliha.
Iase ponoſſengem oholim bisnechi,
Tise ponixengem vexeſpitomechi.
Yase neposluhom odmichem pravice,
Ti tvogim posluhom liqiſ me krivice,
Poxarlstvom otrovnim stuorge obgistue,
Stvoritely pokornim gladomse sgixue,
Hleplyu çovik udnom od Bogase odtisnu,
Lyubauyu Bog prudnom h' krixuse pritisnu.
Griſnik razkoſſami vesel obilue,
Smartnimi ranami pravednik cuilue.
Mene nasladyuge voche zabragnegno,
Gnega pitche truge prigorko xuçveno,
Ia s' Evom radostan gnegasam dreselge
S' Mariom xalostan radi me veselge.
Ah' Otçe nebbeski takoli sud sudiſ?
Takoli Sluxevski grih sprid tebe pudiſ?
Takol Sinom tvoim Robge odkuplyueſ?
Taçli grihom moim ukoſ otimlyueſ?
Toli viçgni sinu zame huda çiniſ?
Neka ya ne zghinu umritse ne liniſ?
Hochieſ da ya xivem tve smarti ukorom
Ciſt dase nazovem tue karvi izvorom.
Tako ptichi svogi martvi yur matica
Karvyu svoyom dogi lyubezniva ptica.
Klyunom okuçenim Kad parsi probie,
Ptichem zaduſſenim kada lik odkrie,

Oni

Oni yur dihchuchi oççi otvorayu;
Mater poznayuchi gne karv izpivayu:
V' takoy zabaui prem dayu poznayu,
O' çudna lyubavi, pichu ne puſchayu.
Tako kad padahu pod varsih Sinayskih
Ki smartno yadahu rad Guy puſtinyayskih;
Kada pozirahu Zmaya midenoga,
Ranne ozdraulyahu ugida smartnoga.
Tako kadno çue riç stvorca veloga
Abram posuechue sinka primiloga.
Stavlya varh Oltara Sinka gedinoga
Ruka Otca stara Bogu poslusnoga.
Darvge prikrixeno podliga svechenge
Stinge podloxeno podpira ploçenge.
Xartva razloxita nerazloxnoy sliçna,
Stogi mirovita svechenyu ne viçna.
Ruke zategnute za plechih miruyu,
Noghe pokleknute posluh pokaxuyu.
Oççi razvedreni ù zemlyu gledayu,
Vdi okrotcheni strahom ne predayu.
Otca prema finu gasne lyubvena prav
Zaviçnu milinu pustilage narav.
Z' ramenage odpregal haglinu siroku,
Kratkoy skut pripegal pri desnomu boku:
Rusi liva ruka vlasi sinka splita,
A noxase britka desnica pohita.
I, çim na smart sina desnom zamahnue,
Svih pukov kolina Bogu posuechue.
Takose izliçue neposluh posluhom,
Kad ne gospodue schetna narav duhom;

A ti

A ti holostyu çoviçe li kipiſ,
Oholom slipostyu tvardo ſardce slipiſ.
Svidse, procinise, dokle vrime sluxi,
Smartno ne linise, svese na te tuxi.
Ger ako sad Trusi, Morsko uzplihange,
Stinya pukli kusi, Sunca pomarçange,
Svitloſt pomarçena, zemlya uzplaſſena,
Mnox martvih skriſſena, z' mora riç sliſſena,
Ako çudna lyubav tarpechega Boga,
Ako prolita karv Stuoritelya tvoga,
Ako, Vze, Biçqi, Tarn, çaval, krix, Nagost,
Xuç, ukorne riççi, i kopya naglost,
Tve zlo ne izliçi; tvardgisi neg tvardost.

SVARHA

SLAVA ISVKARSTV ODKVPITELYV.

BRITISH MUSEUM 8 JA 75

Digitized by Google

CVm Latinæ litteræ non æquè respondeant Illyricis suppleuimus nostras; vt inferius.

NE odgouarayuchi Vlaska slova nassima, namist, smoih kakonno vidis suprotiua podpisano.

Hieronymi.	Cyrilli.	Latino.
ꙁ	г	gh
ꙋ	ѣ	g
ꙗ	ꙗ	ya
ꙗ	ю	yu
ꙋ	ц	c
ꙋ	v	ç
ꙋ	ʌ	ch
ꙁ	к	k
ꙗ	х	h
ꙋ	ѕ	s
ꙋ	ш	ss, vel ſ
ꙋ	ꙁ	z

HAbent Illxrici u. vocalem & consonantem, quæ per u, & v solent exprimi, quod nos penuria figurarum in opusculo non seruauimus, in carmine tamen postremo addito, reddidimus.

Maiusculis non vbique satisfactum.

MIsto nassega sloua ꙋ ꙋ zovnoga, stavih vlasko. u. misto zuonoga ꙋ stauih v. i neimayuchi za sada slovov toliko da ù svemu tumaçenyu tako çinimo, vçinih ù pismah nadostavglenih.

Slova yadarnia gdigodi grissayu.

Digitized by Google

BRITISH MUSEUM
8 JA 75

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google